

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת עקב תשפ"ד

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

בבא בתרא. חזקת הבתים – פרק שלישו דף נד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
רנ"ג
תוספות

1 **הדיא ליפתא ב'י פילי** – שרוע לפת בתוך נקעים של קרקע הגר, ולא ביסה עפר הרה.
2 עשה בלום, כי בן זריקה הלפת בלתי הירחיץ – לא היה חוקה, שרדי לא עשה שום
3 תיקון בקרקע. והשלכת זרע בקרקע אינו מעשה. אלא אם כן זורע ואחר כך מכסהו. ואף
4 על פי שגרול הלפת ונערש בקרקע היום ולמחר – וממילא הוא דקשבת. ולא דמי לרפק
5 בה פורתא, ומדעשה קעביד בגוף הקרקע.
6 ומשכח בקרקע מדיד מתוך הירשה. וכן צמד לה.
7 מיא דאמרין לעיל – הדי משקה את השרה, וכן צמד לה.
8 ונבבט את הקרקע, אבל האי – מצי עכביד?
9 ואבלת הלפת בני אינה חוקה, דאבלת פירות
10 אינו קונה, ולא הויא חזקה לקנות. שהרי אמר
11 עשה בלקטת הפירות ולא באבילתם שום
12 תיקון בקרקע. שהיא דומה לנעל גדר ופרץ. וגם
13 לא להציע מצעתה בבניס הגר, דהתם מתקנינו
14 גתפו מן הקרקע, וקמשמשא ליה קרקע כעבר
15 לרב. והכי בני אמרין לקמן בשמעתין (נו, א)
16 הריי אבלת פירות דבבטת חבירו קנה – לענין
17 חזקת שלש שנים, לידות אבלת הפירות של
18 שלש שנים עומדים במקום שטו. ובבבסי הגר
19 לא קנה – כלומר, לבני לקנות קרקע מיד, כדרך
20 קרקע שקניית בבכס בשם רבוהו דנעל וגדר
21 – לא הויא חוקה. פילי – כמו פילא. דפשה
22 ויקלא – כמו ש'פישטי' (איכה א) – נוטל מן
23 הענפים. כמו ש'פושטין' אותו לצורך האכל. לפי
24 שענפי מרובים, און מגרזין ודוק לה'גדל'
25 ומרזני ליה דפשיחא כוונתו בכרם. אדעתא
26 דדיקלא – כי ש'גרול' קי – חזקת אדעתא
27 דהויא – כמו שמשוחזק בלתי בחמותיו
28 להאכילן, ואינו מתכוין לדעת הדקל, ומשהו
29 בלקטת הענפים מתכוין הוא להחזיק בדקל
30 ולקנותו בחזקה זו – לא קני. ואף על פי
31 דמשולל מתי לקבל, בין דאני מתכוין לתקן
32 הקרקע דומיא דנעל וגדר, אלא ללקטת פירות
33 מתכוין – לא הויא חזקה. ובמחזיק שלא מדעת
34 דמי, וכן קאמר 'מתכוין אינו לקנות בליקטת זו'
35 – הרי הוא שמו'גדל' בישוק ואומר 'רודעה אני'
36 להחזיק בישדה שלי', דבידור כלא מעשה לא
37 הויא חזקה. דתרתוי בענין, עיעשה תיקון בקרקע
38 בידים, ובאותו תיקון היא מתכוין לשם תיקון.
39 כרי לחזוק, 'חכי דמי' – מנא דיענין אי אדעתא דדיקלא או אדעתא דחזותא עבר, שלא יוכל לכפור ולטעון 'אדעתא דדיקלא עברתי' – מהאי ניסא ומהאי ניסא – אם מכל צדדין
40 ליקט, כאן משע ובאן משע – אדעתא דדיקלא. שכן מבני לעשות, דכי האי גונא הוא דאיכא למימר אדעתא דדיקלא. ואף על גב דאיכא למימר נעל אדעתא דחזותא – ססתמא
41 כל אדם אדעתא דחזותא מתכוין, וכל הכיב דאיכא למימר מהי רובי – אמרין אדעתא למיקני מתכוין. כולה מהי ניסא – ממלקל הוא את האילן, שנגנזהו בלתי מצד אחד, והכי
42 הואי אדעתא דחזותא דלדע, ולאילן לא ר' אייש. אבל אמר רובי איבא – מבכד ומסדר את השרה מקסימים ועשבים רעים. שהתא דראיתא – שהתא נחתה לחזרה. ואדעתא דרובי
43 דללקט עצים לשחוף – לא קני, וכל לקטת פירות לא קני. שקל רבבי וזושי – איכא למיתלי אדעתא דאריסא. אבל שקל זושי ליכא למיתלי אלא אדעתא דרובי לחוד, דגדולים
44 הריקן להשריפה מתקלא – סיסרי המכשלות ומשהו פני הקרקע, שהתא חזקה ולא אדעתא דחזותא דחזר. קני – דמיני לחזרש. דבי ר' דמי לודש שם התבוא.
45 דבין קרקע ולי חזרשעה עובד לא לקנות, אלא אחרי שחזקתו לקנות והרבות שם חטין יצא עירך שם לחרש ולרוע – נמצא שאין גרוז כאן כי אם לקלקל, ואין לי מתקן השרה
46 כי אם ממלקל, וכל תיקון שסופו לסתור – אינו אלא לקלקל, ומעיקרא לא מתקן הוא. ולא דמי לנעל וגדר ורפס בה פורתא, והשקאת מים – שכל דברים הללו אין סופן לסתור.
47 אבל גרוז – סופן להסתר. ועיקר דארעא דחזרשעה קימא. אבל אם רצה לעשות שם גרוז בקעות לעולם – נראה בעיני דקני, דאין קן חזקה גדולה מזה. מוליא – חל. נצא
48 גונא. שקל מוליא ושרא נצנא אדעתא – לקח החל השליך בונטא, נמצא שהשוק כל הקרקע – איכא למימר דלחרשעה עובד, שלא תחנכב המהרישה. מוליא במוליא חלק
49 ונצא נצנא – חל הרובים במקומה אדעתא, ונתון נמנחו סביבתו לצדדין. שלא ידא וקוף כל כך. וכן נצא בצנא – שפתי הגונא השפיל וגדר לאמצעייתה. ועשית הגונא חלקה
50 – הרי הגונות לבד והתלים לבד, דרתי שם באן מקומות מקומות חלקים כל אחד לבדו. אדעתא דבי ר' דוי – ראה הואו לחבט חטים, וכל חזוקתו הללו בין בבבסי
51 הגר. בין במנהגו, בין במנהג החזקין ושרקין. דפתח טיא – שיכנסו שיהיה. פתח טיי – אחד לצד הגר' ליכנס תמימם, ואחד לצד בני צנא. אדעתא דמיווי – לצד
52 דינם נתכוין. ולא להשקתה השרה. דאי להשקתה השרה מתכוין – היה לו לעשות פתח אחד ותענכבו שם זמיים, ונבנא הרונים וזו בחרוים שם מילתיין. בתשנשא – כראמון
53 לעיל, דפשה דיקלא אדעתא דחזותא, כולה מחד גיסא. רפס תותיה פורתא – דהיינו עודר תחת האילן, דמהני ליה כחורש לזריעה. דמשוחזק אינשי – אדעתא דדיקלא,
54 דהיינו מתי גיסא ומתיא גיסא. הצי צורה – צורת ויהי או עוף. בבבסי הגר – בתחלי הבית. אבל סידו וכורז דאמר לעיל (ג, ב) אמר כנגד הפתח – דבי ר' דמיני צורת ברית
55 אלא מתיא עעלמא מעשה צוענים ופרחים. אבל צורת אחת או שף – חשבוהו, וראו, ויחד לא בעית אמה, ולא כנגד הפתח. דרב לא קנה לענינא דבי ר' – גינה הסתומה
56 לבית מדרשה, והיתה של גר, המתה וקאתה רב, ככל עשיה בה עזרה לחזוקה. בה ומכללא דרך מעשה איתמר דר. וב' המשייבות במצריה – שיש לה צד מרוב בארבעה רוחות
57 כיון שהישיב בה – וחפר במרא מבטש אחד = הבאה אחת בקרקע – קנה כולה, דהיינו רפס בה פורתא. ובגון קרקע שעומד לחזרשה, אבל בבית לא הוי חזקה. ולא שנו מכר
58 ולא שנו בבסי הגר – קנה כולה. לא קנה אלא מקום כבושי בלבד – דחוקא בבסי הגר. אבל מכר וקבל וזו, אפילו עשר שדות עשרה מרינות. החזיקו באחת מתן – קנה
59 כולן, כדאמר שמואל בפרק קמאי בבבא קמא ודוקושו, וכדפרשיה לעיל (ג, ב). ובפרק פלוגתא הלכתא כרב. דהא רב נתמן עבד עובדא מוחיה דרב לקמן בשמעתין.
והשנייה

אדעתא דרביי לא קני – ואף על פי שהתקן הקרקע. עון פשח דיקלא אדעתא דחזותא,
אף על פי שהדלקת מתקן כן, ולעולם לא קני אלא אם כן מתכוין לקנות,
כדאמרין לעיל: לקנות את חבירתה – אף אותה לא קנה, כיון שלא נתכוין לקנותה.
וביבמות פרק 'רבן גמליאל' (ג, ב). אמר: לא למנה זה רומה – לערוד בבבסי הגר וכסבור
שלוהו, דלא קנה. ובהיראה' (בבא קמא מט, ב) אמר ר' הושעיא בשמעתין
דמחזיק בשטרא – אדעתא דארעא הוא מחזיק,
ובארעא הוא לא מחזיק, ושרא נמי לא קנה –
דלאו דעתיה אדשטרא. או דלמא דעתיה נמי
אדשטרא. ואין לקשות: דאף על גב דאין דעתיה
אדשטרא – אמאי אין ידי קונה לו שלא מדעת
כמו חצר? דהער מתורת די איתרביא דהא
דחצר קונה לו שלא מדעת – דייני שאינו יודע
אם הוא בחצרו, ואם היה יודע – היה רוצה
לקנות. אבל אם יודע ואין מתכוין לקנות – לא
קני. ואם תאמר: מנא בבל או כבולת ישן, דתמן
ביאלו מצאיות (בבא מעיטא בה, ב) הרי אלן
שלו, מנפי שיכול לומר של אמוריים הוא, אמאי
לא קניא ליה חצר? ליה לומר: דרבבי שאין
הוה שימצא – לא קני חצר שלא מדעת.
מוליא במוליא כו – הקשה חרב רבינו יוסף
דארוליישי: משעו שצריך קרקע שזה
לחרישה וחר' מלידישה, כמו סהדי לודישה צריך
הרבה יותר שיש חזקו ומה שחזקו נבון בקניטס
דאם עשה אדעתא דגרוז קבוע קני. והכי דיענן
לא אין אדעתא דגרוז קבוע או אינו קבוע זהה
מש'ש. דבי ר' דר' אבהו – הינו להנמיך שם
במות, כמו ארי דר' חושבנא (שבת לב, א),
דלקמן (נו, א) תמן והשמות נמרה לא קני. והיני
תם השיב לו שם היו רשים במורגים, ולא היו
צריכין להשנות קרקע כל כך.
והשנייה

אדעתא דרביי לא קני – ואף על פי שהתקן הקרקע. עון פשח דיקלא אדעתא דחזותא,
אף על פי שהדלקת מתקן כן, ולעולם לא קני אלא אם כן מתכוין לקנות,
כדאמרין לעיל: לקנות את חבירתה – אף אותה לא קנה, כיון שלא נתכוין לקנותה.
וביבמות פרק 'רבן גמליאל' (ג, ב). אמר: לא למנה זה רומה – לערוד בבבסי הגר וכסבור
שלוהו, דלא קנה. ובהיראה' (בבא קמא מט, ב) אמר ר' הושעיא בשמעתין
דמחזיק בשטרא – אדעתא דארעא הוא מחזיק,
ובארעא הוא לא מחזיק, ושרא נמי לא קנה –
דלאו דעתיה אדשטרא. או דלמא דעתיה נמי
אדשטרא. ואין לקשות: דאף על גב דאין דעתיה
אדשטרא – אמאי אין ידי קונה לו שלא מדעת
כמו חצר? דהער מתורת די איתרביא דהא
דחצר קונה לו שלא מדעת – דייני שאינו יודע
אם הוא בחצרו, ואם היה יודע – היה רוצה
לקנות. אבל אם יודע ואין מתכוין לקנות – לא
קני. ואם תאמר: מנא בבל או כבולת ישן, דתמן
ביאלו מצאיות (בבא מעיטא בה, ב) הרי אלן
שלו, מנפי שיכול לומר של אמוריים הוא, אמאי
לא קניא ליה חצר? ליה לומר: דרבבי שאין
הוה שימצא – לא קני חצר שלא מדעת.
מוליא במוליא כו – הקשה חרב רבינו יוסף
דארוליישי: משעו שצריך קרקע שזה
לחרישה וחר' מלידישה, כמו סהדי לודישה צריך
הרבה יותר שיש חזקו ומה שחזקו נבון בקניטס
דאם עשה אדעתא דגרוז קבוע קני. והכי דיענן
לא אין אדעתא דגרוז קבוע או אינו קבוע זהה
מש'ש. דבי ר' דר' אבהו – הינו להנמיך שם
במות, כמו ארי דר' חושבנא (שבת לב, א),
דלקמן (נו, א) תמן והשמות נמרה לא קני. והיני
תם השיב לו שם היו רשים במורגים, ולא היו
צריכין להשנות קרקע כל כך.
והשנייה

אדעתא דרביי לא קני – ואף על פי שהתקן הקרקע. עון פשח דיקלא אדעתא דחזותא,
אף על פי שהדלקת מתקן כן, ולעולם לא קני אלא אם כן מתכוין לקנות,
כדאמרין לעיל: לקנות את חבירתה – אף אותה לא קנה, כיון שלא נתכוין לקנותה.
וביבמות פרק 'רבן גמליאל' (ג, ב). אמר: לא למנה זה רומה – לערוד בבבסי הגר וכסבור
שלוהו, דלא קנה. ובהיראה' (בבא קמא מט, ב) אמר ר' הושעיא בשמעתין
דמחזיק בשטרא – אדעתא דארעא הוא מחזיק,
ובארעא הוא לא מחזיק, ושרא נמי לא קנה –
דלאו דעתיה אדשטרא. או דלמא דעתיה נמי
אדשטרא. ואין לקשות: דאף על גב דאין דעתיה
אדשטרא – אמאי אין ידי קונה לו שלא מדעת
כמו חצר? דהער מתורת די איתרביא דהא
דחצר קונה לו שלא מדעת – דייני שאינו יודע
אם הוא בחצרו, ואם היה יודע – היה רוצה
לקנות. אבל אם יודע ואין מתכוין לקנות – לא
קני. ואם תאמר: מנא בבל או כבולת ישן, דתמן
ביאלו מצאיות (בבא מעיטא בה, ב) הרי אלן
שלו, מנפי שיכול לומר של אמוריים הוא, אמאי
לא קניא ליה חצר? ליה לומר: דרבבי שאין
הוה שימצא – לא קני חצר שלא מדעת.
מוליא במוליא כו – הקשה חרב רבינו יוסף
דארוליישי: משעו שצריך קרקע שזה
לחרישה וחר' מלידישה, כמו סהדי לודישה צריך
הרבה יותר שיש חזקו ומה שחזקו נבון בקניטס
דאם עשה אדעתא דגרוז קבוע קני. והכי דיענן
לא אין אדעתא דגרוז קבוע או אינו קבוע זהה
מש'ש. דבי ר' דר' אבהו – הינו להנמיך שם
במות, כמו ארי דר' חושבנא (שבת לב, א),
דלקמן (נו, א) תמן והשמות נמרה לא קני. והיני
תם השיב לו שם היו רשים במורגים, ולא היו
צריכין להשנות קרקע כל כך.
והשנייה

1 **ושאינה** מסומנת במצורה ע- כמה – פירושה: כמה יקנה במכוש אחד – כדאמיל תירא
2 דתריה דהדר. פירושה: ישוער מדת תלם. הן הן וידועם מדת תלמה כמה היה
3 אורך שלו, בדבשה גדולה לא היו חששים במענה אחד כל אורך השדה. ולא כפירוש
4 הקונטנט: פירושוש צמד בקר שורה אחת מקצה בגול שדרה עד קצהו ומתוך כך קונה כל
5 השדה. היא – לדינא לא משמע הכי. ועוד:
6 דבאמי בני הדרין קו פירושיה פנע אחת. אף 1
7 על גב דלא דרעא **גוי'** מבני מניו וזו לידה אסתלק 2
8 ליה – פירש הקונטנט: משה דכל קנינו של גוי 3
9 בבספק בדאמרינן בפרק קמא דקדושין (יה' ב), 4
10 אשכחן גוי דכל קנינו בבספק. ולאו ראיא היא 5
11 לפירושו רבינו תם. ומפרש ה"ם: דוקא בעבד
12 עברי קאמר, שאין בו קצן אחר. דשטר לא ידעין 6
13 ביה אפילו ישראל אלא מרודקש לא 7
14 הנבירה, ואמה הנבירה לאחרת. אבל בגוי, דלא 8
15 שייך ביה קדושין – ליבא למילין מאחרת, ועוד, 9
16 תניא ה"ם: "בבספק מקטנה" – בבספק הוא נקנה, 10
17 ואינו נקנה בחבורה ולכ"ם. דהיינו חליפין. משמע 11
18 הדיא חדין בשטר אביו נקנה, אפילו כל שיה ספק 12
19 הוא ממשע ה"ם מריבסא' אי לא דכתבינ "שיב" 13
20 דלבוט שיה ספק בבספק. אבל בעלמא אומר רבי 14
21 תם: דארבירי, אין קנינו של גוי בבספק אלא 15
22 במשיכה. וכדכרי יוחנן קיימאן לן. דדריש בכורות 16
23 ג, ב' "מיד עמיית" בבספק, אלא מיד יוני – 17
24 במשיכה. בה פפרק תירא דעירבה דהא (א' א) 18
25 מסיק דמשביח לגוי קנה. והא דקאמר בא: וגי 19
26 מניו מנו וזו לידה אסתלק לן. היינו משהו 20
27 דמענינו בנין ספק בבספק. ושטר ודאי לא קנה 21
28 בגוי, משום דישיראל גופיה לא קנה בשטר אלא 22
29 מסיפ' הקנה' דרימיה, ותתם ישראל התי. 23
30 **וישראל** לא קנה עד דבטי שטרא לידה – 24
31 שהיו עומדים במקום ישראל אחת השטר. וקשיא 25
32 לכיניו שמשוחן בן אברהם: דאמאי לא קנה בבספק 26
33 גירא. שמפיקן, בבל חזרנו מנופה: גופו אחת מנופה בכורות בפרק 27
34 שני (ג' א). וליבא למישר אביתו ונזר ברעיה לקנות עד שיהיה בשטר. ונאמר 28
35 מסתכל – למח לא יגמור ברעיה לקנות, ויענינו לודות הפקד? והוה לן ללמישר דהוי 29
36 כאילו פירש 'אי בעינא בבספא איניק', מהיא טעמא דפרישתה ועיין לומר: נאמן סהדי 30
37 שלא היה ברעיה אביתו, שהוא רגיל לקנות עם ישראל, דהיינו בשטר. מרדא 31
38 פירש 'אי בעינא בבספא איניק', אבל קשיא לרבינו גישותן של אברהם בדריפס שני 32
39 דברכות (שם) אמר רבי יוחנן: ישראל שנתן מעות לגוי בבתהו ברדיניה, אף על פי 33
40 שלא שטרך – קנה. וחיבת בכורה. ואמאי לא אמרינן: אף על גב דקנה כן התורה, 34
41 דאמר אבי תת. הריבית שפסקא לתורה – "מיד עמיית" במשיכה. הא מיד 35
42 גוי בבספק, מכל מקום לא רעילא לקנות אלא עד שימשוך, כמו שהוה רגיל לקנות 36
43 עם ישראל. בדאמרינן ובהי וכו' לומר: דה"ם ברדיניה קאמר. ונראה דשייל לישיראל 37
44 ליתבוט עיניו ומשוחן, אף על פי שמתוך כך חיזיר הגוי ויגול את המחזיק. וברין 38
45 אף בעת ליה, דלא את מעת אלא עד נטת שבתא דקרקע ליה. ואם המחזיק 39
46 יכול לישמע כן הגוי – ישמע, אף על פי שהלוקח מפסיד. אף את המחזיק בעי לפרוע 40
47 לו מעות, אם יפיקעו ודאן הקרקע עריוו על ידי גוי – נראה דהיה ליה מסור 41
48 ממש. **כאני'** דתמטי ודו רבי – דאמר דאמר בדיןיקין (גיטין נו, ב) דאילו מרורתייהו 42
49 דבאגן, ואזיל גידול רבי רעילא ריהיב סקסא דתורה, ולכי אתו מרורתייהו תורא ליה, 43
50 ולא אמרינן כיון דלא ריהיב סקסא דהפקעה מיידם וכהו בה גידול רבי רעילא. דהתם מיידם ב"ן 44
51 שאמרו מרורתייהו לכני באני שתישעו הקרקע ורועי ויבאלו פירות ופרעו סקסא עד שיתורו, 45
52 ותנרעו להם בני באני ותננה לגידול, הלכך לא הופקעה מיידם. וכפירושו חזקת לוק. אבל 46
53 תבא הוה מטמייר בשבילי ה"ם שלא רצו לפירועו. 47

1 ושאינה מסויימת במצורה – אלא בקעה גדולה, ופתוחה לשדות אפרים או לרשות
2 הרבים. עד כמה צריך לחפור וקנה כולה אליבא דרבי? והא דרמי לישיראל לא חשיבא
3 מסוימת טפי משאינה מסוימת, דאפילו במסוימת קאמר לא קנה אלא במשו, וכל שכן
4 בשאינה מסוימת. יש מפרשים בענינן אחרים, ולא נודרין לי כלל. כדאמיל תירא דתריה
5 והדי – כשפירוש צמד בקר שורה אחת מקצה
6 בגול השדה ועד הדרה רדין קצוה ודרי, ובכותרת יעשה
7 עד שורה אחרת, דהיינו שתי שורות על פני כל
8 השדה משפתו אל שפתו ממזרח למערב, מתוך
9 כך קנה כל השדה גם הן הצפון לדרום. דכיון
10 דהרש שתי שורות על פני כל אורך השדה או
11 על כל רחבו – כאילו הרש כולה, שרתי החזיק
12 בו מראשו ועד סופו. כן נראה בעיני. **אמר** רב
13 **יהודה אמר** שמואל: נפמי תני – שמרסם הגוי
14 לישיראל, שקבל הגוי הרמים ממנו, וערין לא
15 החזיק בה ישיראל זה הקנה אותם. ור"י הן
16 כמדברי – דפקר. כמדברי שרשון לקמן, אף קדם
17 ישיראל אחר החזיק בו. קנה, כאילו ק"ו כסבי
18 הגר נמנה. ויש מפרשים דעמית מאי תיחד
19 ללוקח קאמר, ולי ק"ו נראה כלל, דאם כן מאי
20 דר"י הן כמדברי? אלא הכי ב"ן למגרי. ואם יבול
21 לוקח ראשון לרזן עם הגוי ולחזיא ממנו
22 משתוין – יעשה, ואם לאו – יפסיד. ומיזד
23 נראה בעיני דהאי שני שרשע מעשה, דכיון דירב
24 לוקח ראשון וזו לא יגרע מעו המזכך
25 בתרה ובא אחר ונטלה, דמיקרי רשע תבא
26 אחר. ופירש רבינו תנאל ליה לית הלכתא
27 בשמואל וישעיהו דמקשי עלה אבית אדיך
28 דשמואל דאמר דינא דמלכותא דינא, ובא רב
29 יוסף לתרץ, והקשהו אביו ואמר דמעמלם לא
30 אמרה שמואל, דאם כן קשיא דשמואל
31 דאשמואל, דאמר דינא דמלכותא דינא. ולי
32 נראה דהלכתא בשמואל, דהא רב נתמן, דדיינא
33 הוי ודלכתא כותיה ברבינ, דהא רבא אמרינן במבבית בפרק
34 לקמן, שישמתינן דוכי. ויא דאמר שמואל דינא דמלכותא דינא – רב יוסף עצמו
35 היה יודע תירוץ לרבו, דאמר ליה לאביו: אנא לא דינא עובדא הכי הוה רב – לא
36 חשש לתרץ. מארי דהוה מיייר ראיא ממבדאי. כי מנפ וזי ליהדי – כן הלוקח. **אסתלק**
37 ליה – הגוי, שרד – כל קנינו של גוי בבספק בדאמרינן בפרק קדושין (יה' ב)
38 ומעקבל שיהיב. לגבי תירא ריהיב מכירה גמורה, שאין יכולין עד לחזור זה בות.
39 וישיראל לא קני במתן מעות עד דאתא שטרא לידה, בדאמרינן בקדושין. וכדפרישית
40 לעיל, דאפילו משיראל הבריח לא קני בחייו עד שיתבוט לו את השטר, וכל שכן מגוי,
41 דסתם גייס אנסיס הם ואין ברעיהו לקנות בלא שטר. והלכך, אי אתא ישראל אחריני
42 פרק ביה פורתא מקמי האי – קנה. דוקא בלוקח מגוי, אבל לוקח משיראל שירא, ודי
43 דלא קני לוקח עד דאני שטרא לידה – הוא מציא אין יכול לקדם ולחזיקו, שרדי
44 עייהו ברשות מוכר קיימא, שכל זמן שלא היה הלוקח לא או הא השטר ליה – יכולין
45 שדיין ביה פורתא רבית, פי **אמר שמואל** יבני – דקני ליה שני לארעא ודי בחוקה
46 שטר כן הגוי? ו**האמר שמואל** דינא דמלכותא דינא – כל מסים וארנוניתו ומהנחת של
47 משפטי מלכום שריגילי להנחה נמלכותם – דינא הוא. שכל בני המלכות מבקרו
48 עליהם מרונצת חוקי המלך ומשפטיהו. והלכך דין גמור הוא. ואין לחזיקו במתן יבדוק
49 על פי חוק המלכות. בעיני משום גול. **ומילכא אמר** – לא ליכול ארעא שום מחוק
50 בארעא אלא אם כן יש בידו שטר מכירה מן המוכר, הדיא יקנה זה המחזיק, הואיל ואין
51 לו שטר כן הגוי? אלא לוקח ראשון יקנה ברינא דמלכותא לכני שטרה ורגי לידה.
52 **אמר** ליה **אמי לא** דינא – רב יוסף נמי בעל כרחיה הוה ידע לראת דאמר שמואל דינא
53 דמלכותא דינא. והא דקמהדר ליה לאביו "אנא לא דינא" כן – רבי האי יודע תירוץ
54 לרבו, אלא דערפף ליה ללמישר עובדא, ולכך לא חשש לתרץ. אביתא מהדרי ליה דהתהוא
55 עובדא ליבא לאיתויי ראיא. ומיזה, רב יוסף לא חזר בו, דמוכל מקום שמואל אמרה, כדאמר בסמוך. והאי דקשיא ליה דינא דמלכותא דינא – רב יוסף לא אבירא ליה דאמר אביו
56 'ומלכא אמר לא ליכול ארעא אלא בשטרא', דלאו דינא דמלכותא הוא. אלא בחוקה נמי ליכיל. **בירואי דרעותא** – שם נמוקם. אי נמי, כפרי על רעיש. **אחא** לקמה דרבי יוחנה – ורוב מעשיו שמעו בשמואל רבו. **דוויא דרעותא קאביתו** – בתמיה, וכי משת אהם מבאי ראיא דנבסי הגוי הרי הן כמדברי? באני משטימר – שדות טמונות, שלא היו הבעלים נתונין
57 את המס למלך, אלא מבריוון עצמן, ורימיו עשוי – על הבעלים ראשונים לא היו חייבי סקסא. ומרינא דמלכותא לא היה בידם בעליהם כל למכור, ומכרין ככל. והוא השני שהחזיק –
58 קנה אותה דמלכותא. ושותתה בחוקה על נטת ליתן את הבעלים למלך. ומלכא אמר: נטן אידיהו סקסא – לא ליכול ארעא אלא בלא שטרא. אבל כדקבע שודאי יורשה לגוי מאנחות,
59 ומהנחתה דמלכותא. ומהנחתה על נטת ליתן את הבעלים למלך. ופירושו חזקת לוק. אבל
60 תבא הוה מטמייר בשבילי ה"ם שלא רצו לפירועו.

אכ

בבא בתרא. חזקת הבתים – פרק שליש דף נה עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
רש"י תוספות

1 לעיבר לי מר בארץ דשמואל – כיון דכשמואל סבירא לך, ולא ליקני אלא הוא
2 ופירא דרפי. הוא ארץ מלמיה: לעיבר לי מר בארץ דשמואל דאמר דינא
3 דמלכותא דינא. ולא ליקני אלא בשטר. דכיון דמדור בר הונא דשמואל אמרה להדיא
4 דנכסי הוה ליה לן מרברב – על כדרך וזקק אתה לתרוץ דלא תקשי שמואל אדשמואל,
5 דכפרתיה דעלן אין מוציאין בה – כשמואל.

1 לעיבר לי מר בארץ דשמואל, דאמר שמואל: לא
2 קנה אלא מקום מבושז בלבד אמר ליה: בהאי
3 אגא בשמעתי סבירא לך, דאמר רב הונא אמר
4 רבי: מין שניכש בה מבושז אחד - קנה מיליה.
5 שלח רב הונא בר אבין: ישראל שלקה שדה גמול,
6 ובא ישראל אתר והחזיק בה - אין מוציאם אותה
7 מידו. וכן היה רבי אבין ורבי אילעא וכל רבותינו שיון בדבר. אמר רבה, הני תלת
8 מילי אישתעי לי עוקבן בר נהמיה ריש גלותא משמיה דשמואל: דינא דמלכותא
9 דינא, ואירוסותא דפרסאי עד ארבעין שנין, והני והרורי דובין ארעא לטסקא -
10 ובניהו ובניי. והני מילי לטסקא, אבל לכרנא לא; מאי טעמא? פרגא אפרקה
11 ודברה מנה. רב הונא בריה דרב יהושע אמר: אפילו שערי דכרא משתעבדי
12 לכרנא. אמר רב אשי: אמר לי הונא בר נתן, קשי בה אמומר: אם פה בטלת
13 ירושת בגו הכבוד, דהנהו ליה ראי, ואין הכבוד נוטל פראוי כבמוחזק אמרי ליה: אי
14 הכי, אפילו טסקא נמי אלא מה אית לך למומר? דהויב טסקא ומית, הכא נמי -
15 דהויב פרגא ומית. אמר רב אשי, אמר לי הונא בר נתן: שאילתוניהו לספרי דרבא,
16 ואמרו לי: הלכתא ברב הונא בריה דרב יהושע, ולא הוא, התם לאוקומי מלתיה
17 הוא דאמר. ואמר רב אשי: פרדיכת מסניע מתא. והני מילי דאצילתיה מתא, אבל
18 אנדרסקן - סיעתא דשמיא היא. אמר רב אשי אמר רבי יוחנן: הצינר והציב מפסקין
19 בנקשי הגר, אבל לעינן פאה וטומאה- לא. פי אתא רבין אמר רבי יוחנן: אפילו
20 לפאה וטומאה, פאה - מאי היא? דתנן, ולאו מפסקין לפאה: הנחל והשאלות,

1 אכן כן בטלת ירושת בנו - דבשלמא מכל אדם שיש עליו תשובה אלא ובעל דוב, אף על
2 פי שנכסיה משתעבדי לך - מכל מקום אין ירושת בנו הבכור מיליה. משום דמלה
3 ואשה מחסרי גוביינא. ורביב אורכתא ואברותא ושומא. אבל למס המלך - אפילו קרקע
4 שה אלק וכן משתעבדת לרבר מועט. והקרקעת עיקר דין של המלך, וכבר הוא מחוקק, ולא
5 מחסרי גוביינא. רבינו יצחק ורבינו תם.
6 אנדרסקן פירושו: תחביב שמונת המלך.
7 דדיסקא הוא שטר, כדאמר
8 ב"הגמול תבא" (בבא קמא ק"ב, ב). האי מאן
9 דנקט דיסקא מנביח דין הגדול, ובפרק השולח
10 (גיטין לו, א) מעיקרא גמאי אקפודו - דביסקי.
11 דרר

1 זבני. והרורי - על שם נחלה שקררי יזירא לקמן. בפרק המוכר את הבית" (סא, ב) ואי אמר ליה "יזירא" - אפילו בסותני פרדסי. והדלק תלת מילי: קמיתא - דינא דמלכותא
2 דינא, ובאיסא דפרסאי, הוא דהרורי שלחנין דמלכותא דינא - חרי תלת. והני מילי - ובניהו זבני - אי זכין לטסקא. כשביל מס הקרקע של נתנו בעבליים. אבל
3 לברא - כשביל כסף גולגולתא שלא פרעו מכרו להם עבדי המלך קרקעותיו של זה - לא דחו זבני, דאין זה דינא דמלכותא לגבות הקרקע בשביל מס הראש, כי אם בשביל
4 מס הקרקע. ארקפתא נבדאי מנה - או תיפשוהו עד שיתן ממאלי, או יכרז מן העיר. ודך מלאת גמרא אקמר ליה. אפילו שערי דבדא - שכבר נחלוס מן הקרקע ומנוחן
5 כבוד, וכל שכן קרקע עצמה. ולא שא זכין ארעא לטסקא לא לברא - ובניהו זבני, דהכי הוי דינא דמלכותא. שערי דבדא - כלומר, כל מטלטלין שיש לו בעולם משתעבדי
6 למלך בשביל מס ראשו. והוא דבר פרע - נתחייב כל אדם לו. ומי עבדתי עבדי המלך בן קרקעות בן מטלטלין - ובניהו זבני. אמר כן - דאפילו שערי דבדא משתעבדי
7 לברא, היכי יתיקסי הכותב דכתיב (דברים כא) "וכל אשר ימצא לך? הרי באותה המלכות בטלת ירושת בנו הבכור. דכל ממוך האב, אם מס ולא פרע עדיין כרגא דשנה זו -
8 הזה לו מנה ראי, דאינו מחזק בו כלל כי אם המלך, דשעבוד המלך עדיף משאר שעבודין וכגבוי דמי. ומיהו, לא אוקפתא מעלייתא היא. דאיכא למימר: אין הכי נמי, תבטל
9 ותבטל לשם. ובמסא מקומות יתיקסי. דשדקיב לקרא דאדו חיל ומוקא אנפשה. אי הכי אפילו טסקא נמי - רב אשי או דא קדפריך עליה דאמרמז בהי, דתבטל דקשיטא ליה לאמימר
10 הכי - אפילו כי אמרתין ארעא לטסקא אשעבדא דרברי בעי - אם כן בטלת בקרקעות ירושת בנו הבכור. אלא מאי אשי לך לטישר - היכי דמי דלא תבטל - כגון דידהיב טסקא
11 של אותה שנה בחלת השנה ומיה, דעד סוף השנה אינה משתעבדת למלך ענה. וזהו ליה ממוך, ועולו בה בכור פי שנים. הכא נמי וכו'. ולא היא התם - לית הלכתא כרבא דהונא
12 בריה דרב יוחשע. ויהי משתעבדי לא קרקעות ולא מטלטלין לברא. ואי זכין לברא - לא הוו זבניהו זבני. דבראן ארקפתא דגברא מנה. ואינוהו ספרי דרבא דאדמי הלכתא כרב
13 הונא - דארבוקי מליתייהו בעי, לקיים משמיהו ושטרות שכבחו על מכירת קרקעות שנמכרו לברא. וכאז לומר משתעבדו לברא. כדי שיהו המכירות והשטרות קיימין. ומיהו, שלא
14 כדן נבנתו השטרות ותמכרו הקרקעות, והדרי זבני. פירדבת - אדם בטל ממלאכה ומלמוד ומדרך ארץ, ואין עוסק בשבושו של עולם כלל. ספייע מתא - הוא חייב בעול הקהל, ואף
15 על פי שיהא אינו עושה ריוח בעיה. והני מילי - דמוסיעי ליתן בגס הקהל. כגון דאצילתיה מתא - עבדי המלך היו תובעים לו לבדו, והיו הצילתו והקלו גמבשו בטענתום. לשמך
16 עליו שאין לו ממוך, ומתוך כך נתרבה מס שלחו והבדיע עולן יותר. כגון שדמלק רגיל ליקח מכולן מס קטוב לשנה, ובאז לתבוע כל אחד כפי אמור דעתם עד שעילתה גבייהו לשמך
17 מס הקצב, והיו שוללין דוח יותר מראי. דוח והפדוהו ומטרודה, מה שפתחו חתום - יגבו מן השטא. אבל אנדרסקן - ממונין של מלך הרגילין לגבות מכל בית חובת מכל איש אשר
18 עד שעילתה החשבון למה הקצב, ושכחורו לזה. או לא רעו לשאלו לו כלום בשביל שהוא אדם בטל וסכרין היו שאין לו ממוך, וגבו כל המס מכל השאר. אף על פי שהבדיע עליהם
19 המס כדי שיהיו לו ליתן - ספור, דסיעתא דרשמיא הוא שמחלו לו. והצי החבב כו' - שתי שדות של גר, ומצר נאדו ביניהן, החזיק באחת מןן - לא קנה את ארצו, הריבה, אלא
20 היא דאחזיק בה לבדו קנה. דמור, רבי אשי רב זנינא לעיל משתעבדו. והוא הדין אם אין שם מצר, אבל שי חצב נטעו בתנים - מנסקי. חצב - הוא אילן או שעש שבז הודם

1 ירושתהו את ארץ ישראל, לפי שיווד וזונק כגנדה, ואינו יונק לא מכאן ולא מכאן. כדאמר (בצהב כו, ב) חצובא מקטעו רגליהו דרשמיש, שמשגיח גבול רעיקו, וזה אינו משיי גבול אחר.
2 אבל לעיני פאה או טומאה לא - הרי הפסק, לחשבן שתי שדות. אלא יניא פאה אחת על שניהם, והואל וסומכין זה לזה. דמן הורה אין מצר מפליג קרקע דמחברת לחיבה שתי
3 פאות. ומיהו, לגבי חזקה די לנו אם יקנה במכוש אחד שדה אחת. דהא אפילו בשדה אחת איכא למאן דאמר לא קנה אלא מקום מבושז, וכל שכן בשתי שדות - לדברי רבא דלא
4 קנה אלא מן שחזוקין. וסברא בעלמא הוה, דחזקת מעלייתא בעיני שחזוקין בכל השדות. פאה וטומאה - לקמיה מפרש מאי נפקא מינה בן שדה אחת לשנים. אפילו לפאה ולטומאה
5 דמאי שאנ מחזקה. פאה מאי היא - לגבי מאי מהני הפסק. דתנן - הדפסק מחייב להניח פאה בכל אחת. הנחל - כנחל איתן אשר לא יעבר בו ולא יוריע קרקע קשה מלא
6 צרות ואובניו, שאין ראוי לרועיה. והשוליות - בקצרת מי משמים. ב"הכנס צאן לדיר" (בבא קמא סא, א) מאי שוליות? אמר רב יוחנה אמר שמואל: מקום ששוללין מי גשמים
7 שם, רב ביבי אמר רבי יוחנן: אמנת תמיים תמוחלת לא באפיה.

1 דרך החזקת הדין – בירושלמי פרק ארבעה עשר דף תרביס דבין
2 תינתן דין הדין מפקסיק, כל ש פקן דרבי אמיני ומשני: למישו דין תרביס דבין
3 דבל מפקסיק לורישם, ואין מפקסיק לאילנות אלא בדר בו, רק שמענו לן דאפילו דין תרביס
4 לא מפקסיק לאלין, ומפרש נגז אמאי תנא שבייל תרביס, כיון דתנא שבייל הדין מפקסיק.

5 דמשום אילן לא עריך למיתנייה – כיון
6 דאשמועינן דאפילו דין תרביס לא מפקסיק לאלין –
7 כל שכן שבייל תרביס, אלא אתא לאשמועינן
8 והשבייל תרביס נמי בעינן שיהא קבוע בימות
9 ההמה ובימות הגשמים. והשתא אינטיריך למיתני
10 כולדה: שבייל הדין – לאשמועינן דמפקסיק
11 לרועים אף על גב דגריעה מכולדה, הדין תרביס –
12 אשמועינן דלא מפקסיק לאלין, הדין הדין –
13 אשמועינן דלא בעינן קבוע, ושבייל תרביס –
14 אשמועינן דבעינן קבוע, ואין להקשות: דלא לייתי
15 שבייל תרביס, ואנא דינא דבעינן קבוע, מתנן
16 דין הדין, דאי לא בעי – לא לייתי דין הדין
17 אלא לייתי שבייל תרביס, דהו רבואת טפי, א
18 איפבא, דלא לייתי דין הדין ואנא דינא דלא
19 בעינן קבוע, מתנן שבייל תרביס אלא תנא דין
20 הדין דיו רבואת טפי, דהא יא מפקסיק אלא דתנא
21 תריחיהו – לא הוה דינא ד מנייחו מפקסיק
22 הדין הדין רוב טפי, ושבייל תרביס קבוע ביה

23 רבי. אילעור מטור – רבינו שמואל בן מאיר פירש דפליגי, דרבי אליעזר חשיב ליה
24 ספק ספקא, ורבנן לא חשיבי ליה אלא ספקא אחת, ורשי פירש בפרק בתרא דעבדה
25 (וע' ג, א) דאירי בשרה מלאה טומאה, ופליגי, דרבי אליעזר סבר אף על גב דליבא
26 אלא דרבי ספקא, כיון דליבא ספק מנע אלא ספק ביאה – טהור, הייתי טעמא,
27 דטומאה מטסה גרמין, ונבי סוטה הוי ספק מנע ולא ספק ביאה, דרבי (טערה)
28 [עריך ליהוה: טהרות], ודבכח מנעמין, כיון דאין כאן אלא ספקא בתרא, וטויה
29 דעבדה דהו מוכחתי פירוש רשי, דרבי אליעזר מטורא אפילו ספקא אחת, דקאמר:
30 עובדא הוה בנדרטא, ואמר שמואל: תמרא שרי, כמאן – רבי אליעזר, דאמר ספק
31 ביאה טהור, פירוש: שמואל ורבנן גבי ישראל ניהו לא מצעין מטרטא דשמואל
32 כדשרא רבא לעיל בעובדא דפומבדיתא, דדוקא בפומבדיתא הוה רוב גבוי ישראל,

33 דרעם דהו, דפומבדיתא לעיל (מ, א), תא אחיך לך נמאי דפומבדיתא, ואמרין (תולין קבו, א) אשני פומבדיתא לוייך – אשני אשופיך, ומשני לה: שאני תהם, כיון דאיבא דפתח
34 דשם ממונא הוה ליה ספק ספקא, פירוש: ספק גבוי גוים ספק גבוי ישראל, ואם תמצני למורי גני, אימור לא נגע, כיון דידעי על יד ירח שדהו יין לא הוה חוששין בו, משמע
35 למשני דממאי דהיה גבוי לאקומי רביא אילעור, ודסקא דערך דלא פתחי שלם ממונא, ובראי גני – הוי שרי אף על גב דליבא אלא חזאי ספקא, אם גוים אם ישראלים, משום
36 דהוי ספק ביאה אם באו גוים לשם או לאו, ומיהו, קשה מהדוא פלומס (עבדה ז' ע, ב) דסלק לנדרטא ושרייה רבי אליעזר, וקאמר רב דימי: לא דינא יא משום
37 דסבר רבי אליעזר דסבר ספק ביאה טהור, יא משום רוב דאתו בחדי דפולמוס ישראל ניהו, ופרי: ספק ביאה? ספק מנע הוה ומשני: כיון דפתח חזאי טהור – אימור
38 אדעתא כממאנת פתח, ובספק ביאה דמי, אף על גב דתליין אדעתא דממונא הוי ספק ספקא אפילו דבי לא שרי אלא לרבי אליעזר, ולעיל שרי שמואל בחאי טעמא אפילו
39 לרבנן, ופירש רשי: תהם: גבוי נדרטא לא הוה ידעי אם רוב גוים או רוב ישראלים, ושרי אפילו לרבנן, דספק ספקא היא, אבל תהו דאדולי בתר פלומס – הוה ידע רבי
40 אליעזר שדא אם רוב ישראלים הם אם רוב גוים, הלכך, אף על גב דאיבא למימר דאתו אדעתא דממונא – ליבא אלא חזאי ספקא אם הוה רוב גוים, ושרי לרבי אליעזר
41 כיון דפתח חזאי טהור, דמוכחא מילתא דלשם ממון באו ולא מנסכי, דהוה כבולשת שנכנסה לעיני בשעת מלמדה, דקנתי: אלא ויתר, הלכך, אף על גב דספק מנע
42 הוה, כיון דמוכחא מילתא לקלא – כספק ביאה דמי, ומיהו, קשה לרובי הם לעני הפירוש: דבמסכת טהרות (פרק ששי משנה ז') מוכח דרבנן סתמאן אפילו כספק ספקא,
43 דתנן: כל שאתה יכול לרבות ספקות וספקי ספקות, בשרות תרביס – טהור, כיצד כו, ואחר כך קנתי: הנכנס לבקעה בימות הגשמים דמיתוי דבא,
44 ומיהו, הוה דעבדה וזה נובל לרשי בשעת רשי, דרבי אליעזר שרי אפילו ספקא אחת, כדמוכח הטויא, ורבנן, דרבי אליעזר מחמירי לטמואת אלא כספק ספקא, בין
45 נסך שריא ספק ספקא, ורבינא הם מפרשי: שבייל, דהוה אפילו בחדא ספקא, משום דהוה אפילו בחדא ספקא טהור, דאקמה אחוקה, ולפיכך מטסה דגמא –
46 ואם כן מה לי חזאי ספקא מה לי תרי ספקי, ורבי אליעזר בחדא ספקא הוה לן למימר דטהור, ורבי אליעזר סבר: אין לך בו אלא חדושה, ודוקא חזאי ספקא גמא, ואחי
47 שפיר הוהו דפולמוס, דמטסה אפילו כספק ספקא לא שרי אלא לרבי אליעזר דוקא, ובהאי עובדא נדרטא לא יריס רבינא הם 'לא, שאני תהם' בו, לדהאי גירסא משמע
48 מוודו רבנן דבספק ספקא שרי, ורבי אליעזר שרי אפילו ספקא אחת, אלא מפרש רבינא תם: כמאן – רבי אליעזר, גניזותא גירסי, הדין גירסי: חזאי ספקא דמנע
49 הוה ולא דוקא ספק מנע קאמר, דאדרבה ספק ביאה הוא, דספק אם באו גוים אם לאו, אימור ישראל ניהו, אלא לספקא חזאי, ספק מנע ספק ביאה דרבי
50 אליעזר היינו ספק ספקא, ורבי פריך, הוא ספקא אחת היא, ואפילו לרבי אליעזר לא שרי ספקא אחת או תאמר: ומנא לן דלרבנן אפילו בין נסך אסרי בספק ספקא?
51 ויש לומר: דבבבא דרבינא מנהה מוכסכת עבדה וזה חומרא דין נסך לחומרא טהרות. **רבי** אליעזר מטור – גיראה גרמטין 'רבי אליעזר', יאד רבי אליעזר – היכי עבי למימר
52 בפרק בתרא דעבדה וזה (א, א) דשמואל רבי אליעזר כרבי אליעזר: הא שמואל רבי אליעזר אית להו סוק פק קמא דתנא (ת, א) דאין הלהב כרבי אליעזר בסדר טהרות אלא בארבע, הך
53 בסדר טהרות וזה חייב – אפילו בשתי רשויות, ותימה: דאמר רב בפרק דומצאי יין (שבת פ, א): הויא חזאי חזאי גורגרת הניחה, וחוה הויא חזאי גורגרת הניחה ודין
54 עלה – חייב: מה עריך דרך עליה: לא בעי תנא אלא לרשות אחת, אפילו דרוקתו זו ומז יו לומר: תודאי בלא דרך עליה חייב, והא דנקט דרך עליה – לאשמועינן דאם העבי תוך
55 שלשה חזאי גורגרת הניחת – דחייב, אף על גב דלא חזי לשלשה לקרקע, וקשה רבינו הנגאל: לרבי יוה שדתי רשויות, אמאי פסדי האומר כרבי 'תובנה' (שם, קד) שיהי כותב את אות
56 בטוריא אתא בפורי – חייב מחוסר קריבה לאו מחוסר מעשה דמי וגיס רבינו הנגאל: מרשות אחת, חייב, משתי רשויות – פטור, אם הוציא חזאי גורגרת משהי רשות לרשות
57 תרביס – פטור, אבל אם ברשות אחת לקחה, אפילו חלקה הוציאה לשתי רשויות – חייב, דמחוסר קריבה לאו כמחוסר מעשה דמי, ולרבינו יצחק נראה ללא פירכא חזאי, דלא דמי, דהתם
58 שם המלאכה כתיבה, ובתיבה נגרה כשיכותו שתי אותיות, ואפילו דרוקתו זו ומז, אבל בא – שם המלאכה היא הוצאה, וכשהוציא לשתי רשויות – אבתי לא נגמרה הוצאה עד שיקרבו.

1 דין תרביס – שש עשרה אמה רוחם, ורבי הדין ארבע אמות, וילא זו אף הן קנתי,
2 שבייל תרביס – שהולכין שם רביס ברגליהן, אבל דין תרביס – מקום עולות עגלות
3 והטוסיס, ומבלה 'לא זו אף זו' קנתי, הקבוע בין בימות החמה – ואפילו בימות הגשמים,
4 שאין גרילים להלך בבקעה, מהלכין שם, שאין תירשה ורשיה שלם, **שופאח מאי** היא

5 – מאי דספק שייך בשרה לענין טומאה? דתנן
6 בו – ואלבאב דרבי אליעזר הוא דשיין הפסק,
7 כדמפרש ואולי: בימות הגשמים – היא רשות
8 הדין לטומאה, וספיקא טמא, שדרי אין
9 מהלכין בה בני ארם, שלא לקלקל הורשיה,
10 חלביי לפקום חלו – נכנסתי בבקעה זו,
11 והכפנים פנפמאם – דסוק סוק מה לי שדה אחת
12 מה לי שתי שדות – חזאי ספקא היא, שמא
13 הלך דה הקבר והואדי, שמא לא הלך –
14 וספיקו טמא, ספק ביאה טהור – היבא
15 דמפקסא ליה אם נכנס באותה שדה, ואם
16 תמצא למור נכנס – ספק אם בא עד מקום
17 כטומאה אם לאו, וספק ספקא הוא, וטהור, אבל
18 היבא דליבא אלא ספק מנע, דפשיטא ליה
19 דנכנס באותה שדה, אלא ספקס לו אם נגע
20 בקבר אם לאו – חזאי ספקא הוא, וטמא,
21 והלכך לרבי אליעזר, אי מפקסיק מצר וחוצב
22 נכנסים וטומאה באחת מהן, ואין יודע באיזה
23 מוח נכנס – ספק ביאה הוא, וטהור, ואי לא מצר ביניהם – ספק מנע איבא אלא ספק
24 ביאה, דכולהו שדה אחת הן, וטמא, וקריקי גמרא ולרביין אמר רבי יודן דקא פסא
25 וטומאה, אבל לשבת – לא הוי הפסק, אי מפקסיק מצר וחוצב בין שני רשות תרביס,
26 והוציא חצי גורגרת בזה ואחר כך הוציא חצי גורגרת בשני – שבת, ואפילו לרבי
27 יוסי דפטר בשני רשויות, דאין תוצר מפקסיק לשני רשויות, ומוכח דאפילו תוך
28 הוציא אובלין חייב גורגרת, ודבשת מלאכת אסרה חודה, ולא שבייל
29 דהוצא דבר חשוב בפחות מנגורגרת, **בתלם אחד חייב** – שלא נודע לו כניסתם
30 שהוא שבת, וידעיה מהלכת.

31 **ברשות**
32 מוח נכנס – ספק ביאה הוא, וטהור, ואי לא מצר ביניהם – ספק מנע איבא אלא ספק
33 ביאה, דכולהו שדה אחת הן, וטמא, וקריקי גמרא ולרביין אמר רבי יודן דקא פסא
34 וטומאה, אבל לשבת – לא הוי הפסק, אי מפקסיק מצר וחוצב בין שני רשות תרביס,
35 והוציא חצי גורגרת בזה ואחר כך הוציא חצי גורגרת בשני – שבת, ואפילו לרבי
36 יוסי דפטר בשני רשויות, דאין תוצר מפקסיק לשני רשויות, ומוכח דאפילו תוך
37 הוציא אובלין חייב גורגרת, ודבשת מלאכת אסרה חודה, ולא שבייל
38 דהוצא דבר חשוב בפחות מנגורגרת, **בתלם אחד חייב** – שלא נודע לו כניסתם
39 שהוא שבת, וידעיה מהלכת.

31 **ברשות**
32 מוח נכנס – ספק ביאה הוא, וטהור, ואי לא מצר ביניהם – ספק מנע איבא אלא ספק
33 ביאה, דכולהו שדה אחת הן, וטמא, וקריקי גמרא ולרביין אמר רבי יודן דקא פסא
34 וטומאה, אבל לשבת – לא הוי הפסק, אי מפקסיק מצר וחוצב בין שני רשות תרביס,
35 והוציא חצי גורגרת בזה ואחר כך הוציא חצי גורגרת בשני – שבת, ואפילו לרבי
36 יוסי דפטר בשני רשויות, דאין תוצר מפקסיק לשני רשויות, ומוכח דאפילו תוך
37 הוציא אובלין חייב גורגרת, ודבשת מלאכת אסרה חודה, ולא שבייל
38 דהוצא דבר חשוב בפחות מנגורגרת, **בתלם אחד חייב** – שלא נודע לו כניסתם
39 שהוא שבת, וידעיה מהלכת.

בבא בתרא. חוקת הבתים - פרק שלישי דף נו עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
 תוספות

1 ברשות אחת - ברשות הרבים עצמה שהוציא בה צד נגזרת ראשון, באותה עצמו
 2 הוציא האחרון. בשתי רישויות - הרבנים: ומופלים זה מזה - פטור, דרשויות מחלקות
 3 סבירא ליה. ואמר רבה - אימתי חשיבי שתי רישויות. והוא שיש חובב פמאת ביתוין -
 4 שהיא רשות היחיד בין שתי רשות הרבים, שאם הוציא ממנו לוק או מן הכניס לו -
 5 הייב כהניא, הלכך חשיב הפסק לעשותן שתיים.

6 **אבל** כשראהו, כןן בקעה שבתים - 1
 7 מחלקא להו. דבטל מן התורה להבא ולהבא. 2
 8 **אבל פיסלא** לא - אמר חזקיהו עין או עמוד 3
 9 שאין גבה עשר אלא עמוד ואין רוחב ארבעה. אי 4
 10 נמי גבה עשר אלא עמוד ורוחב ארבעה, דהיי 5
 11 מקום פטור, דאפילו מדרבנן מותר לטלטל 6
 12 מתיכונ לרשות הרבים ומרשות הרבים לתוכו, 7
 13 וכן מחלקת לרשות היחיד ומרשות היחיד לתוכו. 8
 14 וכיון דבטל לגמרי להבא ולהבא, אפילו 9
 15 מדרבנן, וליכאב מקום חשוב של ארבע פסחים 10
 16 - הלכך לא דחי הפסק. רבא אמר **אפילו פיסלא** 11
 17 - מחלקת הרישויות לפטור מרחוב שבת, דהיי 12
 18 גרע ממער דחצוצא. וואוירא רבא לעמיתה - 13
 19 דאמר לעיל: אפילו לענין שבת. ברשות ניסין 14
 20 דבי - דאמרין במסכת בבא בתרא 'במחורק' (נ"א) 15
 21 דאם הקנה לה חצרו להחזרה, ורוק לה גט, 16
 22 ונפל על הפיסלא כמבצר - אינה מנורשת 17
 23 דאם פיסלא מקום אחר הוא בפני עצמו, וחד 18
 24 בכלל חצר, ורוק הקנה לה ולא פיסלא, דהיי 19
 25 מקום - מושיל איניש, חרי מקומות - לא 20
 26 מושיל איניש. שבת מרשית ליל תהם. וקאמר 21
 27 רבא: רשות שבת דומת לרשות ניסין. דהייב נמי 22
 28 לענין שבת הריא קנין פיסלא מקום חשוב בפני 23
 29 עצמו, ומחלקת רישותו אם הוא ממוצע בתתים. 24
 30 דכי היכי דלא בטל פיסלא לגבי חצר - רב 25
 31 נמי לא בטל חבא לעיל שבת לגבי רשות 26
 32 הרבים. וקבעי גמרא: לרבי יוחנן, דאמר המיער 27
 33 והוציב מפתסיין בנכסי הגר, שלא קנה בחוקת 28

34 חבירו דע שחוקי בעצמו. ואם אק שם לא מצר ולא חצב. דאינה מוסיתמ במצורה -
 35 מה לי אמר רבי יוחנן כןן בחוקת. דלחוקי שיקנה הכל? דאילו רב ושמואל אמרו לעיל:
 36 כדאיל תריא דתורי דהור. אלא משום דמשמעין ליה לרבי יוחנן שחור אהור, קבעי ליה.
 37 **צירש רבי** מרינוס יסדו - רב רבי יוחנן. כל שנקראת על שמו - כל שנקראת על
 38 שדה אחת בלשון יחיד על שמו, הלכתי 'שדה פלוני', שאין אומר 'שדות פלוני' -
 39 קנה הכל במכוש אחר. כי **נירואא דפלוני** - כל השדה שדיה הגר משקה מנבורו - קנה
 40 הכל במכוש יחיד. **מאי חצוצא** - אייה דבר הוא, ומאי חשיבותו להחשב כמצר? שבו
 41 יתום - בין שבת לשבת, בין איש לאיש, שיש שאינו יונק לא מכאן ולא מכאן. **לא מנה**
 42 יתום בוי - כדאמר פסקא מרם (ע"ל י"ז): **דושיע** כתב ספירו. על הגבולין - כדו
 43 להיראות החצוצה. ופוסה יתירא דקרא ארבע מנה מעט חשב אנתון עיריות. כל
 44 שריאוהו קדושה בין למשה - בבעת מיתותיו, כדכתבי 'ויראוהו ה' את כל הארץ
 45 את הנהר עד' (דברים ל"ד). **חייב במעשר** - דהם הם כענין עוממיס החתובים בכל
 46 מקום. אבל קני קניו דקדומי שנתנו לאברהם אבנו בין הבתרים - לא יחתיבו במעשר
 47 לעתיד לבאי שיתוריעו לנו לעתיד, כדאמר בבראשית רבה. אי נמי, אם כבשו ישראל
 48 מדה ארבי מות יתושע - בולן פטורין מן המעשר, כדתיב תהם "זאת הארץ אשר
 49 נשבעתי וגו' (שם), וזאת" - למעטיה יתי שנתפוס לאברהם על השביעה. בין כריאה
 50 בעיני ואף על גב דרפאנים נמי כתוב באברהם - לא ממשעין ליה. דחיי חותי, ולא כתוב
 51 תהם, ומענין שבעיבם משה. דתיב (דברים ג') 'הזאת יקרא ארץ רפאים' כלומר, היינו
 52 רפאים עוממיס לאברהם בין הבתרים. תניא רבי **מאיר אומר** ב' - מכלותו דרבי תנאי
 53 בפרוש דקניו קניו דקדומי פליגי. **משנה** נמצאו זופטין - שבאו שנים ואמרו להם:
 54 היצק אירחום חוקה זו והלא באותו הזמן עמנו הייתם במקום פלוני. משליטין לו את הכל
 55 כפי דמי קרקע שהיו רוצים להפסידו יגבה מוק, כדתיב (דברים ט') 'כאשר ומס' ולא
 56 כאשר עשה. ולא קרקע של לטול מן החוקה. **שנים באיטונם** ב' - דהיינו שלש
 57 כותח לשלש השנים, כת לשנה כת לשנה, אם נמצאו זוממיס בולם. משליטין ביתוין -
 58 כל כת הנהר עד תשליש. דרשלש כותח הם, וקיימאן לו (מכות ה'). ג' אין עדים נעשים זוממין
 59 דע שיחומים.

1 **אבל** פיסלא לא - הקשה רבינו יצחק בן אשר: הלא פיסלא היא כרמלית ואינה עוממיס
 2 (קטע ע"ג), מפיש דפיסלא דהייב נגו גטוהא לעצמה. כןן בלא גבדה עשה -
 3 אם כן משמע דגבדה שלשה. ומסתאמ איירי כררבה ארבעה, ולא אשכחן רשות בפני עצמו
 4 שהוא חשיב כפחות מארבעה. ועמוד גבה שלשה דהור ארבעה ברשת דרביים - הוי
 5 כרמלית. ואם כן, אמאי קאמר רבא פיסלא לא?

6 ויש לומר דהכל מקום, והואל וקטן הוא כל כך
 7 ומטלטל - לא חשיבא לאביי להפסיק שתי בתי
 8 רישיות ככרמלית.

9 **אין** שם לא מצר בוי - אמאי קאמר, כדכומס
 10 בהריא בתוספתא וסדרות (פרק שעירי),

11 דקני: הנכנס לביקע בימות הגשמים וטומאה
 12 בשדה פלוני. אמרו לפני רבי אליעזר. הרי היא של
 13 רשות היחיד. חריש רבי מרינוס מבעה לו שיש
 14 לה שם בפני עצמה כו. ולא בפרוש הקונטרס
 15 דפריש 'משמר' דקאמר רבי מרינוס - היינו משמו
 16 של רבי יוחנן.

17 **העומדות** על הגבולים - אין לפרש על
 18 הגבולים של ארץ ישראל -

19 דכמה עיריות חשיב שם באמצע ארץ ישראל,
 20 אלא בגבולים דכל שטח ושטח וכו'. **כל**

21 שדראהו בוי - טפי היה ליה למינקט מה שתיים
 22 ביאלה מסעי' שמונה עיריות של המצר, ושם
 23 מפרש היטב תחת של ארץ ישראל.

24 **חייב** במעשר - ואם תחום: הוא הלאו הוא? אלא
 25 הדבר כרכים כבשום עלוי מצרים ולא

26 כבשום עלוי בבל, ולא תירחי במעשה, אף על פי
 27 שהראם למשה שתי לומר, דקסבי קדושה

28 ראשונה - קדושה לשענה וקדושה לעתיד לבא.
 29 והשתא נהיא, שלא תקשי: 'כל' לאתויי מאי.

30 דאתא לאתויי כרכים שכבשו עלוי מצרים ולא
 31 כבשו עלוי בבל. **לאפוקי** מאי - תימה מאי

32 קאמר לאפוקי מאי? הוא 'כל' קאמר, דמשמע
 33 לאתויי ויש לומר: דמס' דהוראדחור' דיק, דמשמע

34 לאפוקי. ואם תאמר: ולמא לאפוקי חוץ לארץ? חוץ לומר: תאין או חודש. ולכן אמר לאפוקי

35 קניו וקניו דקדומי, אף על גב דמארץ ישראל הם. **הר** שער ענין מוטאב - תימה: דמשמע

36 דעומן מוטאב לא כבשום עלוי מצרים. ומסוף פרק קמא דבמות (ט"ז). אמרין: ענין מוטאב

37 מעשרין מעשר עני כשבעית. דאמר מו: הרבה כרכים כבשו בו. וקסבי: קדושה ראשונה אל

38 קדושה לעתיד, ותיחום שסיכמו עליהם ענייב כשבעית. ואין לומר דהתם בעומן מוטאב

39 שטרוהו בסיוחן - דהתם נהג שבעית, דהיינו עבר הידון, דאמרין בפסחים (נ"ב, א): שלש

40 ארבות לבעור. יחודה ועבר הידון והגליל האומר רבינו הם. דעבר הידון - היינו ארץ סיוחן

41 ותו, שלא היה מעמון מוטאב. ועוד מתוך רבינו הם ארבע כרמליות נמי איירי בעמון מוטאב שני

42 שטרו היסודי כדרכא. ולא בא לפרש תהם ומאי א"כ שבעית תהם נהגה, שם דהא חוצה לארץ

43 אלא לפרש להם מזה משנה ענין רב לא ממשעין מעשר שני, שלא לשנת סדר השנים.

44 דבמסכת דייס (פרק רביעי משנה י"א) איכא פלוגתא, דרבי אלעזר בן עזריה גור שיעור מעשר

45 שני כנו בבבל, ולא לשנת סודר סודרי. ורבי יוחנן ברי רבין פטרין מנה שיעורו מעשר שני, כמו במצרים

46 שהיא קרובה מעשרין מעשר שני, כדו שידו עניי ישראל נסמכים עליהם - אף עמון מוטאב

47 שהם קרובים בו. ואם תאמר: ואמאי לא מייחי ביבמות הזואא טעמא דרמיה דתנן במסכת

48 דייס (שם): ויש לומר: דתחא ליה למעשר שני הרבה כרכים בו. ולדנאן דאמר לא קדושה -

49 דתחא אפילו מארץ ישראל עוממיס ליכבש מפני סני ענייב. והו דתרוויקו ניקה. דרביי בריה מרינא

50 דלא קשיא דרבי אליעזר אדרבי אליעזר ורבי יהושע אדרבי יהושע. ואין להאריך.

51 **עדיסקים** אסיא ב' - תימה: דמשמע אסיא בחוץ לארץ היא. ואם כן יוכיז קאמר

52 בפרק 'חורב' (מסכתין כו, א). דא חזיא בר יוחנן קניו שבעין בן הירושק

53 דוהו קאזילי לעבר השנה בעסיא. והתניא בפרק קמא דסנהדרין (יא, ב) דאין מעברין אלא

54 ביהודה ובשלמא ורבי מאיר דעיריב שנה סביא מנליה (ז, ב) - איכא למימר דלא יתח

55 כמותו בארץ ישראל, כדאמרין בבבכות (א, א) ארבי עקיבא. אלא רבי חיאי ארבי שבעין

56 ליכא למימר דלא תנחו מנותן. דהיי ריש לקיש חור קדי' ליה: ורבי חזקיהו עליון

57 השבעית ויש לומר: דההיא לעבר - היינו חישוב, כמו: ועיבר שלש שנים זו אחר זו, דפרק

58 קמא דהתם (נ"ב, א). חרע, דהא שם שבעית הייתה. והני תהם (סוף פרק קמא) (י"ב, א) דאין

59 מעברין שנים כשבעית.

משלשין

שלשה

בבא בתרא. חוקת הבתים - פרק שלישי דף נו עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספות

1 משלשין ביניהם - הבא לא שייך למפיר. ולמירו דקמאי יאנא מנא דיעינן דכל דקאי
2 בבי דרנא אסחודא אתי איתא אירגא אנן לחובינן מחוק פירות קאתינן
3 כדפריך בפרק "כיצד הרגל" (בבא קמא ד, כ) גבי שור-למירו הנך (קמאי) כי "אנן לחובי
4 פלגא וזקא קאתינן. ריבון דמחוקי מביאן לבית דין - דראי לטובתו באו כדי לחזוקין
5 בקרקע, ולא כדי לחיבו פירות. דהרי אלו של
6 ערות - שדרי דעמי שהדינן בראשונה הוא עצמו
7 יכול להעיד בשניה, וכל אמרין אתם קרוב אצל
8 עצמו, כמו כן אתרו יכול להעיד בעל-הין
9 ערות אתו - דאין שולמין על שיתנו כולן.
10 ורובנן האי דבר לא חצי דבר מאי עבדי ליה -
11 ואם תאמר: הדבא כולי עלטא דרשי
12 דבר' אלו דרבי, ובפרק "מרוכה" (פ"א, ע"ג) אמר
13 אמרין: "דמשע בקר" אמר דרמנא, אפילו משה
14 חנאי בקר ישי למר. הדבא משום דבר מותר
15 הוא. אם תאמר: הוא אימרינן לרבי' "דבר'
16 מנמנן, לאשמועינן דאין בר שבעתה פירות'
17 משנים (גיטין צ, א) ויש לומר: דרבי' דגבי ערה
18 מופנה הוא, ואפילו למאן דאמר לרמדין ומשיבין
19 - שגא ליבא למפיר מדי, ואי איבא למפיר -
20 יש לומר דלאו מרבי' דרשי, אלא מיעל פי שנים
21 יקום, דמשמע יקום כל העדות את חצי. אבל גבי
22 מנוח - מה לי מנוח גדול ומה לי מנוח קטן, לפי
23 מה שנוב ישיע, לפי אי סברא למעט חנאי
24 בקר. והא דרשמינן בפרק "אריבעה אמה" (בבא
25 קמא ג, א) גבי שור של שני שותפין: "כופר" ולא
26 חצי כופר - שני הנתם, ולחפפת אתי, דראי אדם
27 מביא חצי כפרה, ויצי חטא אתי אשכ. הוא
28 דארמין התם (גיטין מב, ג) גבי חצי עבד חוצי
29 בן חותין ומשלם חצי כופר - שהם כל הכופר
30 דשייך בו משלם, חשיב כופר שלם, ולא דרנא
31 אלא חצי בן חותין. ובפרק "לפי כבוד" (בבא בתרא
32 ב) דרשינן: "חמש חצי חמש - התם גמי,
33 מצות פירונו חמשה שלמים, ולא מקמיא מצות
34 כפרות.

משלשין ביניהם. ויהו אחד מצטרף עמהם.

2 - הרי אלו שלש עריות, והן עדות אחת להקמה.

3 גמרא מנהיגין דלא פרבי עקבאי; דתניא, אמר רבי

4 יוסי: בשהלך אבא חלפתא אצל רבי יוחנן בן גוריון

5 ללמוד תורה, ואמרי לה: רבי יוחנן בן גוריון אצל אבא

6 חלפתא ללמוד תורה, אמר לו: הרי שאכלה שנה

7 ראשונה בפני שנים, שניה בפני שנים, שלישית בפני

8 שנים, מהו? אמר לו: הרי זו חוקה; אמר לו: אף אני

9 אומר כן, אלא שרבי עקיבא חילק בדרבנן, והיה

10 רבי עקיבא אומר: "דברך" - ולא יצי דבר. והיה

11 "דברך" - ולא יצי דבר. מאי עבדי ליה? אולימא

12 למעוטי אהר אומר "אחת בגבה" ואהר אומר "אחת

13 בכרסיה" - האי חצי דבר וחצי עדות היא אלא,

14 למעוטי שנים אומרים "אחת בגבה" ושנים אומרים

15 "אחת בכרסיה". אמר רב יהודה: אהר אומר "אכלה

16 חטים", ואהר אומר "אכלה שעורים" - הרי זו חוקה.

17 מתקפה לה רב נחמן: אלא מעתה, אהר אומר "אכלה

18 ראשונה שלישית וחמישית", ואהר אומר "אכלה

19 שנה רביעית וששית", הכי נמי דהוויא חוקה אמר ליה

20 רב לא קא מסחיד רי, נקא מסחידא בתרא שתא קא

21 מסחדי, מאי איפא למיור, בין חוטי לשעירי? לאו

22 אדעתיהו דאנישי. "שלשה חטין ואחד מצטרף עמהן

23 - הרי אלו שלש עריות, והן עדות אחת להקמה".

ההוא

1 שלשה אחים ואחד מצטרף עמהם - דהיינו אח לשנה, אחד לשנה, ואחד עם השנים,
2 שאותו אחד מעיד עם כולו, היינו שלו עריות - ולהכי כשר עדותך, דאשקא דקא
3 מסהדי האי לא קמסהדי האי, ואין כאן שני עדים קרובים בעדות אחת. והן עדות אחת
4 לחומה - שאם הומו - משלשין בעדותך, וגם אין ניומנע על שיתנו כולן. גמרא

5 מנהיגין - דחשיב לשלש עדות של שנים
6 עדות אחת שלש שני חוקה. אלא כרבי עקיבא
7 ולרבי עקיבא לא מנחי עדותן כולן, והוא
8 וכל באחד אין מעיד על חוקה שלמה השלש
9 שנים, אלא על שלש חוקה - והיינו חצי רב.

10 אבא חלפתא - אבא, חלפתא. דרבי יוסי חתם
11 דיינו רבי יוסי בן הלפתא. שיהו רבי עקיבא
12 ואמר דרבי - "על פי שנים עדים יקום דבר"

13 שלם, וישלם כל המנוח על פי עדים חתים.
14 ולא חצי רב - כל כת וכת אינה מעידה אלא
15 על שלש החוקה, והיינו שלש עדים רב ולא רב
16 על שלם, הולאי ואין שני חלש מעידים על כל
17 השלש שנים. חבי נסתיב: אולימא למעוטי אחד

18 בו' - במסכת נדה (ג, ב) אמר: שתי שטרות
19 שאמרו - אפילו אחת בגבה אחת בכרסיה,
20 בכרסיה - באותו מקום. ויצי עדות אחת -

21 דאין כאן אלא עד אחד לכל שיער, ועד אחד
22 אינו נאמן לשעושה בת ששתי לחיבה. דקא
23 חצי רבא תאא למעוטי, ששתי דבר, כתוב,
24 ויצי עדות למעוטי לא דרבי אמיטורן דקא, ובדאי

25 כתוב: "לא יקום עד אחד" וגו', אלא - האי
26 "דבר" למעוטי חצי דבר רבי אחי גזונא, כגון
27 שנים אומרים: אחת בגבה רבא ולא בדקט
28 יותר, ושנים אומרים: או בדקטו מלפניה וראינו
29 אחת בכרסיה. ואי לאו מיעוטא דקרא דרבי

30 ולא חצי רב - לא היה לנו לפסול עדות זה,
31 ודעות זה כשר הוא. מאנא שיש שני עדים על
32 אלה בן ברק מנבא בזה שניה ברק
33 מלפניה, וכשעה אחת את שתי שטרות, אלא
34 מכאן ואילו מכאן, דליבא למימר שזמא ניהו.

35 השטרות דכתיב: "דבר" - עדות בגבא, דשתי
36 שטרות אחת רבא אחת, ואין עריות אלא כשדון

37 ביחד בבת אחת. שאם נראה אחים היים חסין, ולמחר גרל שני ממוקם אתה, וכבר נשר
38 הראשון - אמרין: שזמא ניהו ואין כלום, אלא אם כן ישנן ביחד, וכל כת וכת יכול
39 לראות שתי השטרות. דהיינו ביחד הוא, נמאט שכל בת עדות של חצי רב מעיקר, וכל
40 אחד אתי מעיד שתי גזולתא, אלא חצי סימני גזולתא ראינו. אבל שלש שני חוקה

41 דמנתיקין, שאין יכולין להיות כי אם בזה אחד זה, ומי שראוה אבילת שנה זו אינו יכול
42 לראות של שנה שניה, אלא אם כן שזוה שנה בניה בזה חוקה, ולמחר כל אחד ושנה
43 וזה יום ויום חשיב דבר שלם בפני עצמו. דעל כרחך, כיון דקרא חלפתא ליה, ומיעוט
44 אחד הוא ראינא (לממרי), אין לך למעוטי על חצי רבא מעוטינן פני למעוטי, דהיינו
45 עדות דשתי שטרות בשתי כתות. ואהר אומר - אותן שלש שנים שאתה אומר אבלה
46 חסין - אני מעיד בנתוקן שבאלה אבל אבילת שעורים הדתה - הרי זו חוקה. וטעמא

47 דתפסי בקרימא. דהיינו רב נחמן אלא מעתה בו' - רב נחמן לא חצי רבא מעיד
48 ש רב יהודה ומפרש לפנינו, רבין חסין שטרין שני אינשי. אלא כבידא ליה דרא
49 דקאמר רב יהודה אחד אומר אבלה חסין ואחד אומר אבלה שטרין בו' - לאל באוקן
50 שלש שנים דקמסהדי האי מסהדי האי, דאם כן עדות מוכחשת דהי. ותיבטל. אלא
51 כבידא ליה לרב נחמן דהכי קאמר רב יהודה אחד אומר אבלה חסין שלש שנים כפי
52 מנהג עובדי ארמא, ואחד אומר אבלה שטרין שלש שנים כפי מנהג עובדי ארמא,

53 דהיינו שש שנים ברילו, ושאלתי לרבא דארמא, ואמר לי שלעולם כל הוא מנהגו, שנה אחת חסין ושנה אחת שטרין כן כל הדימא, ואמר עריכה שביתה כלום - הרי זה
54 חוקה, שדרי אין מוכחשים זה את זה לכולו, וממה נפשך כל אחד מעיד שבאלה שני חוקה, והלכך חסין ושנה אחת חוקה. דמיא אתי דרבי יוחנן בן דקרה דארמין פריקין (על לב), ואי
55 אין עדותה מצטרפת על שירא שנייה אמרו, רבי יוחנן בן דקרה אומר: אפילו בזה אחד זה, וטעמא דרבי יוחנן: מפרש בסנהדרין בפרק "זו בורר", דאף על גב דבאנמנא דקמסהדי

56 האי לא מסהדי האי מידו תרוייהו אמנא קמסהדי. והבא נמי תרוייהו אחוקה קמסהדי. אלא מעתה אחי אומי אבלה ראשונה שלישית בו' - דהיינו רבי יהודה, הכי נמי תרויהו
57 חוקה: דראי לא חותין חוקה, דמיא לכל לרבי יוחנן בן דקרה אלא דיבא דאחי אומר: אבלה ראשונה שניה ושלישית, ואחריה רביעית וחמישית ששית,
58 דתרוייהו אחוקה מעלייתא קמסהדי. אבל באבא - לא זה ולא זה מעידים על חוקה רצופה, דתרוייהו אחוקה רצופה, וכן שטרות. אמר ליה רבי יוחנה
59 הכי השתא חתם בו' - וכיון דליבא אלא עד אחד שלש - חצי עדות הוא. אחי תרוייהו בחוקה שירא שזמא מסהדי, כשזו אומר אבלה חסין וזה אומר אבלה שטרין - אין לנו לרשע
60 ולומר דלמא ברילו קא מסהדי, אלא מסתמא על אתם שלש שני מעיד השני נמי מעיד. וכיון עדות שלימה של על השלש שנים - מה יש פסול ערף? אי משום דזה אומר
61 אבלה שטרין. בין חסין ושעירי לאו אדעתיהו דאנישי - אין מבינין יפה בין קמת חסין לקמת שטרין.

בבא בתרא. חוקת הבתים - פרק שלישי דף נז עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
תוספות

הוא שפירא - והוצרך המלוה לקיימו. שביי חזי מטייהו - מת אחד מדון קודם
שנתקיים השטר, ואילו לא מת - היה כל אחד בא ומעיד לבדו על חתימת ידו, ואין
צריך לצרף עמו אחר, אלא נאמן לומר "זה כתב ידי". כדתן בפרק שני דרכובות (ב),
בא זה אמרו "זה כתב ידי" הוא אמרו "זה כתב ידי" בו, החכמים אמורים: אין צריכין
לצרף עמוהו אחר, אלא נאמן לומר "זה כתב ידי". המורכב בגמרא: דלברי הבתים על פי המנה
שבשטר הן מעידין - והנה ראו רש"י המלוה
לחשבונו. הלכת' בברי' גמ', ולא רצו ר' מנימוך
שדרי הוא דאברהם. והבא ברמ' אחד מן
אמרין ההם אליבא דרבנן דצריך שנים מן
השוק להעיד על חתימת יד המת, והזי יעד
הוא לבדו על חתימת ידו. אבל העד החי לא
יצטרף עם אחר מן השוק להעיד על חתימת
המת. דכיון דעל מנה שבשטר הן מעידין, וכי
אמר "זה כתב ידי" נפק פלגא ממימנא אפמייהו,
שהרי הוא לבדו מעיד על חתימתו ארבע צדד
אחר להעיד עמו, וכי חדר מצטרף עם ההוא
מן השוק להעיד על חתימת המת, הדין נפיק
ריבאע דממונא על פומיה - אשתכח דכוליה
ממונא נבי ריבאע נפק אפמייהו, ואנו "על פי
שנים עדים" בעינן, חצי דבר על פיו של זה
וחצי דבר על פיו של זה. והלכת' הכא דשביי
חד מנייהו - אין עד החי יכול להצטרף עם
אחר מן השוק להעיד על חתימת יד המת,
אלא צריך שנים מן השוק להעיד עליו. אמר

והוא שפירא - והוצרך המלוה לקיימו. שביי חזי מטייהו - מת אחד מדון קודם
שנתקיים השטר, ואילו לא מת - היה כל אחד בא ומעיד לבדו על חתימת ידו, ואין
צריך לצרף עמו אחר, אלא נאמן לומר "זה כתב ידי". כדתן בפרק שני דרכובות (ב),
בא זה אמרו "זה כתב ידי" הוא אמרו "זה כתב ידי" בו, החכמים אמורים: אין צריכין
לצרף עמוהו אחר, אלא נאמן לומר "זה כתב ידי". המורכב בגמרא: דלברי הבתים על פי המנה
שבשטר הן מעידין - והנה ראו רש"י המלוה
לחשבונו. הלכת' בברי' גמ', ולא רצו ר' מנימוך
שדרי הוא דאברהם. והבא ברמ' אחד מן
אמרין ההם אליבא דרבנן דצריך שנים מן
השוק להעיד על חתימת יד המת, והזי יעד
הוא לבדו על חתימת ידו. אבל העד החי לא
יצטרף עם אחר מן השוק להעיד על חתימת
המת. דכיון דעל מנה שבשטר הן מעידין, וכי
אמר "זה כתב ידי" נפק פלגא ממימנא אפמייהו,
שהרי הוא לבדו מעיד על חתימתו ארבע צדד
אחר להעיד עמו, וכי חדר מצטרף עם ההוא
מן השוק להעיד על חתימת המת, הדין נפיק
ריבאע דממונא על פומיה - אשתכח דכוליה
ממונא נבי ריבאע נפק אפמייהו, ואנו "על פי
שנים עדים" בעינן, חצי דבר על פיו של זה
וחצי דבר על פיו של זה. והלכת' הכא דשביי
חד מנייהו - אין עד החי יכול להצטרף עם
אחר מן השוק להעיד על חתימת יד המת,
אלא צריך שנים מן השוק להעיד עליו. אמר

ומשני דבבא לא מבחשי אהרדי, דבין חזי ועשרי לא דייק אתיה. אף על גב דדייקי
בין מנה שורו למנה לבן ביה בורר (סנהדרין לו ב) - א, והם צריכי למיקר, שחיב
לשלם אותו מנה שלוח. אבל הכא לא דייק, דבכל ענין שאבלתה, חסין או שערנים
דזיא חוקה. ומיהו, זה אמרו אבלה חסין הוה קניטת - ערותן בטלה, דאפילו כלא
דקדוק אין אדם טועה בן חסין לקניטת.
הכא נפק בני רבנא (המנוגא) אפומא דוד -
האף על גב דיש תקה. כדאמרין בפרק שני
דרכובות (א), דאם מת אחד מן ההתומין ואין
שנים מן השוק להעיד עליו - לכבות חתימת ידו
אחסא ושדו לבי דבני ומחוק ליה בר, הכי נמי
הכא. אלא דרבינא בעי למעמר דבלאו הכי ביבול
אחזי להעיד. והנה מרבה למתנתין.
ההוא במטה בשותפין.

שיש ליה חוקה, ואילו דברים שאין ליה חוקה: היה מעמוד בהמה הצהר, הנגור ריחים
וכוונתו, ומגדל הרנגולים, ונותן וכלו בהצר - חיה חוקה; ואל עשה מחיצה לבקמתו
בביתו עשרה מפתחים, וכן למגורו וכן לביתו וכן לריחים, הכנים הרנגולין לתוך הבית,
ועשה מקום לכולו עמוק שלשה או ארבע שלשה - הרי זו חוקה. גמרא מאי שנא
רישא ומאי שנא סיפא? אמר עולא: כל שאילו בנקסי הגר קנה - בנקסי הבירו
קנה, כל שאילו בנקסי הגר לא קנה - בנקסי הבירו לא קנה. מתקיף לה רב ששת:
וכללא הוא? והרי ניר, ובנקסי הגר קנה, בנקסי הבירו לא קנה והרי אבילת פירות,
ובנקסי הבירו קנה, בנקסי הגר לא קנה אלא אמר רב נתן אמר רבה פר אבזה:
הכא

אחזי לה רבא - אחזי על עד החי בא להצטרף עם אחר מן השוק להעיד על חתימת המת. היינו מתניתין -
דאף על גב דשני אחין ספיקין לעדות אחת, ולא חשיבי אלא כחד - אפילו הכי מבשרא לזו חתימתו לשלשה אחין בעדות קרקע אחד, ומחרי שאין זה מעיד על אחת שנה
שזה מעיד. כאן אף, העד החי מעיד על החתימה שלו, ואחזי על חתימת יד המת. ההם - במתניתין, אלא קנפי כל הממון. נבי ריבאע - חסר רביע, הדיינו שלשת חלקים ממון,
אפומא דאחי. אלא פלגא הוא דנפיק אפומא דעד נביר, ופלגא נפיק אפומא דאחי, והלכת' כשירין לעדות זו. דטעמא דפסיל רומנא קרובים בעדות אחת - לפי שאין חשבונו
אלא באיש אחד, ולבני חוקת שלש שנים כאיש אחד דבר, שהרי איש אחד שמצטרף עמוהו מעיל בשלשותן אם ראה החוקה שלש שנים. אבל הכא - גבי שטר, נפק בני רבנא
דממונא. הדיינו שלש חלקי הממון אפומא דאחי, וכי חשבת לאדו בעד אחד - נמצא עד אחד מנבנה שלשה חלקים האחד רביע, ולא קרינא "על פי שנים עדים" גו. משנה
אלו דברים שיש להם חוקה - כלומר, אלו מיני תשמישין דארמיין לקמן שאדם משתמש בשל הבירו, שאם משתמש שלש שנים ולא מיהו בו הבירו - יש לו חוקה לזה המחוקק.
ויכול לטעון: אחת נתנו לו לתשמישו לא בהמנה, או מכרתו לי. כגון תשמישין קבועין, כדמפיש לקמן, שאדם מקפיד עליהן או נעשין שלא בשרוהו. והלכת' בשלש שנים דזיא
חוקה - דומיא דברות שירון ומערת ובית השלחן והכל לך לדעיל, דכיון דקביעות תשמישו הוא - בדמחוקק בגופה של קרקע הבירו מיהו, והזיא חוקה בשלש שנים. וריבוי
הנמלא פירש: אלו דברים שיש להם חוקה - כאשר כבר פירשנו. ולא נהורא, אלא לקמיה קאי, כדפרישית. דאי לעיל קאי, ומסקנא דמתניתין לדעיל דזיא - אריכות לשון של
הכל הוא כגון נטא, ועוד, דאבתי ונינן לקמן "יש להם חוקה" טובא. ככלא דמילתא, כל היי "יש ליה חוקה" דנתן במתניתין עד סוף הפרק - בחוקת שלש שנים מידי, כדמוכח
בברייתא (לקמן נו ב), בא לא פני רבי דזיא, אמר לה: יענת בני יענת. היה מעמיד בהמה בו' - כל דהך דברים המיסלליין הן, ואינן תשמיש של קביעות, ואין בעל חצר מקפיד על
ארבע וחמש שנים, ולכן אין לו חוקה לממוניו לומר: מדוע לא מחית בידך? דאמר ליה בעל חצר: לא חשתיני למחות. דלא מחוקק בהן חוקה כדמחוקק אינשי, ולא הייתי נפסד כלום.
ומעתה אני מקפיד, הנגור וכוונתו - מטלטלין הן, וכן ריחים, בריחא דזיא, אבל עשה מחיצה בהצר בו' - הרי זה גדר, והרי זו חוקה. כל מקום תוך המחיצות עשה - יכול לטעון
לקוח הוא בידך. וכן הרנגולין לתוך הבית - שלש שנים - עד זאת ואז דזיא מקפיד אינשי, ואם לא מחיה - דהסיד, ודאי על פני עשה בשרוהו. ועשה מקום בו' -
ואי עשה מקום, עשה שליש - כדי שלא יתפזר. או גבוה שליש - מחיצה בגובה שלשה. גמרא מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא? אמר עולא: כל שאילו בנקסי הגר קנה, כל שאילו בנקסי הגר לא קנה - בנקסי הבירו לא קנה. מתקיף לה רב ששת:
וכללא הוא? והרי ניר, ובנקסי הגר קנה, בנקסי הבירו לא קנה והרי אבילת פירות, ובנקסי הבירו קנה, בנקסי הגר לא קנה אלא אמר רב נתן אמר רבה פר אבזה:
הכא

הוא שפירא - והוצרך המלוה לקיימו. שביי חזי מטייהו - מת אחד מדון קודם
שנתקיים השטר, ואילו לא מת - היה כל אחד בא ומעיד לבדו על חתימת ידו, ואין
צריך לצרף עמו אחר, אלא נאמן לומר "זה כתב ידי". כדתן בפרק שני דרכובות (ב),
בא זה אמרו "זה כתב ידי" הוא אמרו "זה כתב ידי" בו, החכמים אמורים: אין צריכין
לצרף עמוהו אחר, אלא נאמן לומר "זה כתב ידי". המורכב בגמרא: דלברי הבתים על פי המנה
שבשטר הן מעידין - והנה ראו רש"י המלוה
לחשבונו. הלכת' בברי' גמ', ולא רצו ר' מנימוך
שדרי הוא דאברהם. והבא ברמ' אחד מן
אמרין ההם אליבא דרבנן דצריך שנים מן
השוק להעיד על חתימת יד המת, והזי יעד
הוא לבדו על חתימת ידו. אבל העד החי לא
יצטרף עם אחר מן השוק להעיד על חתימת
המת. דכיון דעל מנה שבשטר הן מעידין, וכי
אמר "זה כתב ידי" נפק פלגא ממימנא אפמייהו,
שהרי הוא לבדו מעיד על חתימתו ארבע צדד
אחר להעיד עמו, וכי חדר מצטרף עם ההוא
מן השוק להעיד על חתימת המת, הדין נפיק
ריבאע דממונא על פומיה - אשתכח דכוליה
ממונא נבי ריבאע נפק אפמייהו, ואנו "על פי
שנים עדים" בעינן, חצי דבר על פיו של זה
וחצי דבר על פיו של זה. והלכת' הכא דשביי
חד מנייהו - אין עד החי יכול להצטרף עם
אחר מן השוק להעיד על חתימת יד המת,
אלא צריך שנים מן השוק להעיד עליו. אמר

הוא שפירא - והוצרך המלוה לקיימו. שביי חזי מטייהו - מת אחד מדון קודם
שנתקיים השטר, ואילו לא מת - היה כל אחד בא ומעיד לבדו על חתימת ידו, ואין
צריך לצרף עמו אחר, אלא נאמן לומר "זה כתב ידי". כדתן בפרק שני דרכובות (ב),
בא זה אמרו "זה כתב ידי" הוא אמרו "זה כתב ידי" בו, החכמים אמורים: אין צריכין
לצרף עמוהו אחר, אלא נאמן לומר "זה כתב ידי". המורכב בגמרא: דלברי הבתים על פי המנה
שבשטר הן מעידין - והנה ראו רש"י המלוה
לחשבונו. הלכת' בברי' גמ', ולא רצו ר' מנימוך
שדרי הוא דאברהם. והבא ברמ' אחד מן
אמרין ההם אליבא דרבנן דצריך שנים מן
השוק להעיד על חתימת יד המת, והזי יעד
הוא לבדו על חתימת ידו. אבל העד החי לא
יצטרף עם אחר מן השוק להעיד על חתימת
המת. דכיון דעל מנה שבשטר הן מעידין, וכי
אמר "זה כתב ידי" נפק פלגא ממימנא אפמייהו,
שהרי הוא לבדו מעיד על חתימתו ארבע צדד
אחר להעיד עמו, וכי חדר מצטרף עם ההוא
מן השוק להעיד על חתימת המת, הדין נפיק
ריבאע דממונא על פומיה - אשתכח דכוליה
ממונא נבי ריבאע נפק אפמייהו, ואנו "על פי
שנים עדים" בעינן, חצי דבר על פיו של זה
וחצי דבר על פיו של זה. והלכת' הכא דשביי
חד מנייהו - אין עד החי יכול להצטרף עם
אחר מן השוק להעיד על חתימת יד המת,
אלא צריך שנים מן השוק להעיד עליו. אמר

הוא שפירא - והוצרך המלוה לקיימו. שביי חזי מטייהו - מת אחד מדון קודם
שנתקיים השטר, ואילו לא מת - היה כל אחד בא ומעיד לבדו על חתימת ידו, ואין
צריך לצרף עמו אחר, אלא נאמן לומר "זה כתב ידי". כדתן בפרק שני דרכובות (ב),
בא זה אמרו "זה כתב ידי" הוא אמרו "זה כתב ידי" בו, החכמים אמורים: אין צריכין
לצרף עמוהו אחר, אלא נאמן לומר "זה כתב ידי". המורכב בגמרא: דלברי הבתים על פי המנה
שבשטר הן מעידין - והנה ראו רש"י המלוה
לחשבונו. הלכת' בברי' גמ', ולא רצו ר' מנימוך
שדרי הוא דאברהם. והבא ברמ' אחד מן
אמרין ההם אליבא דרבנן דצריך שנים מן
השוק להעיד על חתימת יד המת, והזי יעד
הוא לבדו על חתימת ידו. אבל העד החי לא
יצטרף עם אחר מן השוק להעיד על חתימת
המת. דכיון דעל מנה שבשטר הן מעידין, וכי
אמר "זה כתב ידי" נפק פלגא ממימנא אפמייהו,
שהרי הוא לבדו מעיד על חתימתו ארבע צדד
אחר להעיד עמו, וכי חדר מצטרף עם ההוא
מן השוק להעיד על חתימת המת, הדין נפיק
ריבאע דממונא על פומיה - אשתכח דכוליה
ממונא נבי ריבאע נפק אפמייהו, ואנו "על פי
שנים עדים" בעינן, חצי דבר על פיו של זה
וחצי דבר על פיו של זה. והלכת' הכא דשביי
חד מנייהו - אין עד החי יכול להצטרף עם
אחר מן השוק להעיד על חתימת יד המת,
אלא צריך שנים מן השוק להעיד עליו. אמר

בבא בתרא. חוקת הבתים - פרק שלישי דף נו עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
תוספת

1 **בשותפין** עסקין דבהעמדה כדי לא קפדי - תימה: דאמר הבא דהויא דקפדי קני,
2 שלו בחצר שלש שנים, ולא מרזי בו. וסתם חצר לכניסה רציאה הוא, ולא להעמיד בית
3 להשתמש לחברו שלש שנים, או חצר כי שימש הוא יש לומר: הוא נדחת לפלגא הוא נדחת
4 כלילא, לאתי גיסא או לאתי גיסא. דבאמר לעיל, ועד נראה: דיש חלק בין שדה לחצר,
5 דהבא מיירי שבתא אלא פתוח לחצר זה, דבין
6 שהיא יוצא בנכס דרך חצר זה, והבא דקפדי -
7 אין מנחה לו לעשות, אי לאו דהנה מניה. **אסור**
8 ליכנס בחצר - בניא מרזי ליה בין בחצר שיה
9 בה דין חלוקה, בין אין בה. ואף על גב דבאמר שיה
10 דין חלוקה אין יכול למחות בו מליכנס בחצר -
11 מכל מקום יכול לאסור, עליו מידי דהוה אמשכיר
12 בית לחברו שיכול המשכיר להקדישו, דבאמר
13 בפרק "האומר משקליו עלי" (וערכי בא, א), אף
14 על פי שאין יכול למחות בידו של שוכר מליכנס
15 בו, ומיהו, היא נופא תימה: דהוא שנת מבטל חוב
16 דאם הקדיש שיהו דאתי בעל חוב ושקל ושב
17 כג, אלא אלא משום דירבי אבותו של יאמר הקדש
18 יוצא לחולק כלא פרוח מוסקי דער ויש לומר:
19 דשאני בעל חוב, שנתן הקדש יוצא מתחת די
20 מקדישו, אבל חוץ - אין שוף הקדש יוצא מתחת
21 די משכיר לעולם. **רבינא** אמר לעולם לא
22 קפדי - משמע הבא דבלי' עלמא קפדי איש
23 אוריית הרגל, דאפילו רבינא לא קפדי אלא
24 בשותפין, ותימה: דהנתן בפרק ארבעה טעם
25 א: אין בין המורד הנאה מחבירו למורד הימנו
26 מאכל - אלא יריסת הרגל, ויריסת שאין עושין
27 בהן אוכל נפש, ופרך בגמרא דהייסא דהרגל: הא
28 לא קפדי ומפרש רבינו תם: דחתם משמע ליה
29 לגמרא דהמתניח איירי בבקעה דלא קפדי, דאי
30 בחצר, דקפדי - אפילו מורד הימנו מאכל אלא
31 דבין קפדי, אם כן בינאנו בו משכירים, ותן
32 בפרק "אין בין המורד" (גדרים א, א): דכיוצא
33 כן בשוכרים - אלא, אפילו כלים שאין עושין
34 בהן אוכל נפש, והוא כפי שיה, דין דעל חוק
35 איירי בדריסת הרגל בבקעה דלא קפדי, אם כן
36 אפילו מורד הימנו תנאה אמאי אסורו ותוא
37 הדין דהוי מצי למפרש: כלים, הא לא קפדי
38 **איןא: הא ורהא דאיבא שמעא, ולא קשיא: הא בינמא, הא בליליא, וישל עם הארין דומה**

1 **הבא בחצר השותפין עסקין** - שאחר מן השותפין עצמו העמיד בהמותיו והנור ואפשר
2 שלו בחצר שלש שנים, ולא מרזי בו. וסתם חצר לכניסה רציאה הוא, ולא להעמיד בית
3 בהמותיו והפציו זמן מרובה. והלכך, בהעמדת בהמותיו גירדא בלא בנין - לא היא
4 חוקה, ובהעמדה כדי לא קפדי שותפו זה על זה עד שעה שיצטרכו לאורו מקום,
5 ויחצירו יקפידו ויסקלו זה חפציו, דאין לו חוקה
6 בשיתוקן, **אמריבא קפדי** - ומהשתקו ולא מרזי
7 - והיא ברשותו עשה, והיא חוקה. **אמורין**
8 ליכנס בחצר - שכל בני שלא חלקו את החצר
9 בנכס כל אחד בחלק חבירו, וקם ליה בי' יחול
10 דברו, שהיי נהנה מחבירו, שעומד בחצרו,
11 ובהעמדה קפדי, דאם איחא דלא קפדי - מותר
12 לעמוד בחצר חבירו אף על פי שמורד ממנו
13 הנאה, דאין ליה קפדי שעמדה - ולא הפקר
14 את החצר לכל בני החצר לעמוד בו, ולגבי
15 עמידה אין לו חלק בו. **הבא בחבטה בי'** -
16 מתניחין בחבטה שאחורי הבתים, דאין קפדי
17 כל כך, אבל בחצר שלפני הבתים צרי שיא
18 מקום פניו לביאה ויצאה, והלכך קפדי
19 בהעמדה כדי. **אידי ואידי** - מתניחין הדבא
20 והנדרים, **איבא קפדי** - בהחבטה כדי, בני
21 כמנא - לענין חוקה. לקיאל - יש לו לילך
22 להלך, ולומר שאין השותפין מקפדין זה על זה,
23 ומותר להעמיד בהן בהמותיו בחצר כל זמן שאין
24 חבירו מנכב עליה, דהיינו קולא, שאנו מתירין
25 ליה מתסנא להעמיד שם בהמותיו אף על פי
26 שכל נטל רשות מחבירו, ודברתא אורינא
27 (בבא מציעא גא, א) אומרתן שדחאל היא
28 מודעת גזלן הוי, והבא בלא דעת יכול להכניס
29 בהמותיו, והלכך לא ידוי חוקה, דהא לא קפדי.
30 ומאיה טעם נאמר כך - משום דאמר ליה
31 שותקו לחבריה המוחיקין באי מתוך דלא קפדי
32 אנא, והלכך שותקתי, ואין חוקתך חוקה, ואם
33 רצונך לחקוק - אייתי ראיא ארמתיך דקפדי
34 אבא, ותחידו חוקתך חוקתך, והלכך לא היא
35 חוקה, שכל מקום שיש טענה למערער למה לא
36 מיחה - לא היא חוקתך של מחוק חוקה, בני
37 איסורא - השותפין שנדרו, לחוסרין, ואסורין,
38 ליכנס לחצר, ודלגלא מתוך רציאת ניהו, וכל
39 ספק איסורא דארייתא לחומרא, לעולם לא
40 קפדי - בהעמדה כדי, רבינא לא היא חוקה.
41 גביר נדרים בני מתורין ליכנס לחצר. **וארמתי**
42 **אמורין ובי אליעזר** היא - דממזיר בדרים

39 **טעם** דאפילו דרש שאנו נהנים - אסור כה אסור, אפילו ויתור אסור - כגון בעל הבית שמורד הנאה מתונו, ושלא לו בעל הבית פרוטה לחצונו לקנות ממנו גאון גאון בפרוטה. והסיק
40 לו חזני אחת יתירה ואם אסור בעל הבית באותו ויתור שותפיו לו חצונו, דמתנה הוא. ואף על פי שלשאר לוחקים נמי הוסיף כמין, מיהו, רבנן שור, דנכלל מקום הבקעה
41 דהמקח וזאת מוסקי לזה על השותפין הקצוב לפרוטה, שאילו לא היה נתון לו היה עתה כל שותפין מלכום. **כלל** בשותפין מלכום בי' - כלל בשותפין ומקצוע
42 בחצר, דומיא דהעמדת בהמות תור וכיריים, שממעטין אויר החצר - ויכולן לעכב, אם האחר רוצה לעשות לבדו וחביריו אין רוצים לעשות. כן חזין מן הבבבסי - שתקנו לו חכמים
43 עשינה בחצר בעל כרחן של שותפין חבירו. **לפי** שאין דרכן ב' להתבות - שצריכות לעמוד שם חיפות, לגלות שוק לעמוד בנהר, שאין סתמבלי - כשהוא הולך על שפת
44 הנהר. **חכי רמי** - ומשתבחה ביה קרא אם ערצם ענינו, דמשמע שאם לא יעצם ענינו - אינו לא צדיק ולא רשעי - ואי **הבא דרבא אהרינא** - ואולי בך, רשע הוא -
45 ואף על פי שערצם ענינו, שלא היה לו לקבל, אלא דהרזין מן העבירה, דקימא לן חולין נהו (ב: דהרזן מן הכהונה. **אנוס** חייב - אם מסתכל דרך לחיבה, ואינו רוצה
46 פטירה, ולמה ממקו החבוב להעצם ענינו? ומדמשבחה ביה קרא - שמענון דצריך לעצם ענינו. **למינע נפשיה** - להזהות עינו לצד אחר. והיינו דמשבחה ביה קרא, דאי
47 אנוס נפשיה - חסיד ויהי. **בנא** מיניה רבי יוחנן מרבי בנא - שמתעק דרבי בנא קחשיב, ואולי אנב גריר דרך דלעיל. **כל** שאין כשירו נראה מתחילין - שהוא ארוך על
48 פיסת רגל, וכל שאין רגל שותף דין, **שילית** - מקורן שנמכחה בו על כל בגדים שנמכחה בו, וכל שכן דאי קאי עד לחיד חלוק, ואיבא עיצת טפי. שני
49 שליש גדיל ושליש נלאי - שני שליש רוחב השלחן מוכסה במפה מצד האוכלין לקנה את פיהו, ולתת עליה את הפת. ושליש החיצון מגולה, להציה עליו קשרות וכוסות
50 שלא ילכבוהו ההמה ויתבו האוכלין, ואית דמפרשי: שליש גלא באמצע. שני שליש גדיל, דהיינו מפה, מבחוץ ומבפנים כל כפי השלחן, ואמצעייתו מגולה. גדיל דרך המפה
51 על שם אורו, והוא ולשון צח הוא. **ומבטעי** - של שלחן, שהיו רגלין לעשות בשפתו תלחצו בו, ויהי מבחוץ ולא מבפנים ולא אוכלין, ודברמפרש אשול. **מבפנים** - בו
52 הסתור לו, **והבא איבא ינוקא** - שישב אל אביו לאכול, צריך להשיב השלחן שיהא צד שבו קבוע הטבעת מבחוץ, פן ירצוק התינוק טבעתה, ויעצם השלחן. **ואי ליבא**
53 **ינוקא** - יעשה מבפנים ולא יתפנה מבחוץ, פן יכשל בה השמש שחולק ובה סביב השלחן. **הא איבא שמעא** = שמש, יעשה מבפנים, פן יכשל בה השמש. **והא דליבא שמעא**
54 - יעשה מבחוץ ולא מבפנים, פן יחוק בה האוכלין ומיהו, היבא איבא שנועא - יעשה מבפנים מצד הישיבין, ולא מבחוץ, שיכולין להוחרר מן הטבעת יתור מן השמש. שהוא
55 חולק ודן יושבין, **איביבא** = ידה מבחוץ, שיכול לאכול, שער להם המקום.

בבא בתרא. חזקת הבתים – פרק שליש דף נח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 רש"י תוספות

1 למירה – שמוקפת קדירות והאש באמצע. אף כאן, המפה והלחם באמצע, והקערות
 2 סביב. כל ששן תחתיה גו'. דאמרין בפסחים (קב, א:) אוכלין תחת המטה. אפילו
 3 מתופין בכלי ברזל – רוח רעה שורה עליהן. דרך לגעול מגעלין כימות התמה. וסגדלים
 4 כימות הנשמים. בשביל הטעם. אלא מגדלים כימות החמה – שמגדלים הם עד ימות
 5 העולם, שיעורן כלום. לאוצרי כלום – בסמך,

6 כמו 'עשה לזלזות' במשבת שבת בפרק 'כלל'
 7 גדול' (ע, ג) – עשה מעשרתך ממנין הרבה.
 8 וכן 'אוצר כלום' (גיטין ס, א) – מינין הרבה
 9 מעשרתך שבת בידו. וכן מיתה עם הארץ –
 10 כל דבר מניחין תחת מטתו, אוכלין ובלים. רבי
 11 גהא – אדם גדול וחשוב היה. לפיכך ניתן לו
 12 נשוא ולכנס בקברי צדיקים. אבל אחר לא.
 13 דאמרין (חולין ו, ב.) גדולים צדיקים במיתתן.
 14 יותר מבידיהן. והיה נכנס במערה ומודד מדה
 15 ארכן במפנים, ואחר כך מודד מבחוץ בנגד.
 16 ועשה שם עין שדי כל הכריז מקום שהותאם.
 17 ולא יביאו טהרות דרך כאן, שלא יאוהל על
 18 הקבר. אשכחיה לאלעזר – דהניא במסכת דרך
 19 ארץ דשבעה צדיקים קיימין שלא מהו וקא
 20 חשיבו בהדיהו אלעזר עבר אבריהם. כנגפא –
 21 כן דורעיתה. אמר ליה – רבי בנאה לאלעזר.
 22 ויל אים ליה – לבריהם. נטאח קאי אבא –
 23 ותן לו נשוא ולכנס. משני ליה ליעול – דאין
 24 כאן הוצפא דאיגינא באופיה בכנפא דשרת.
 25 תמיד ידע דיעי הרע בתאי עקמא ליבא – ולא
 26 עירבא לאיצטעתי מניה. הכי נרטיני: על עין
 27 נפשי – ונכנס רבי בנאה ונסתכל מדה ארוך
 28 המעה ויצא, ואחר כך ציין מבחוץ. לפעיתה
 29 אידם הראשון – בדרישתן העירובין (גג, א)
 30 'מגרא קרית ארבע', אמר רבי יעקב: קרית
 31 ארבע זונות: אדם ותוח, אבריהם שורה. יתאח
 32 ורבהו, יעקב ולאח. ברשות דיוקני – יעקב
 33 דאמרין בסמוך: שופריה ידעקב מעין שופריה
 34 אדום הראשון, ברוקניו. עגפא – דהיוני אדם
 35 הראשון, דכתיב ביה (בראשית א) 'בעלם'
 36 אלהים ברא אותו'. הכי ענינא לציני – מבחוץ.
 37 ולפיכך צריך לא למודד תחלה במפנים. כבודת
 38 החיצונה – שבה שלשה אבות אמותיה.
 39 מדה הפנימית. וכמואן דרדשי ממפלה – שני
 40 בתים זה לפני מזה. ופולונגא דרב ושמואל איה
 41 ביכיער שערין' (עירובין גג, א.) כך מדה
 42 התחתונה – ודי כל ביעון עליונה. כשני עקביו
 43 של אדם הראשון בו' – והיא דכתיב 'כי עפר
 44 אתה ואפר עולק תשוב', והא פרכינא ליה במסכת

45 שבת בפרק 'שותיל' (קכג, ב.) ומקמינן לה: והוא עשה אחת קודם תחית המתים. שפריה רבי אבון מנין שופריה דיעקב – וביה'שוכר את הפועלים' פריך: וליחשוב נמי רבי יוחנן
 46 ומשני: הדרת פנים לא היא. למגושא – מוכשף. השם שבני – חופר המתים להפשטם בנדיהם. איתא אביי בו' – כשבביל שדה הניג ארובה. הוא דאמר להו – מערה תמתת
 47 מיתה יהיה. והתקל נכנס לבניו על פיו. וביחא דעריא – אני מניח לאחד מבני. ודרך חכמה אמר, שלא יבינו חבל שזוא עשיר ובעל נכסים. וביחא דעריא – וביחא כלא עצמות.
 48 אורחא – מוכיח אלא לכו איתא – נשתידי לכם קרקע אביבכם – דאם קן היינו ביהותא דעריא, והבהמות שיש בתן עצמות – של זה הביחא דעריא. כותריקי – כל מיני
 49 בגדים עשויין ממוכין. לחד ברא – לאחד מבני. אותו שיבררו ביד דין. חופשו – הכו הכאות על קברו. ולנסותו נתכוין, שאותן שהן ממוזרים – הן עיי פנים, וילכו לחבטו.
 50 אמר להו כוליהו נכסי דהיא – שלא רצה לחבט על קברו של אביו. שזו הוא הצנעו שבכם, ומסתברא לזוה אבך יותר. ויפה דן רבי בנאה, ודלא שייך הבא אלא שזא
 51 דייני, והיינו שזא – שלא רצה לחבטו. והכי נמי אמרין גבי ההוא דאמר 'נכסי לטוביה כו' (בתובות פג, ב.) אולו – תשעה האהין. אכלו ביה קורצא – חושבני עליו.
 52 אולו אביתו – דרבי בעא. לרעה לא בית הולך בלשון חכמה, כדי שלא יביתו הם אלא על ידי בעלה. ואפלו בישיה – של עבד. ושאבניו ביה מיו – ושאבניו בו מים
 53 בערה, ומשקו ביה בערוה לחברייא – לבני הישיבה. לחכמא דיהודאי – לרבי בנאה. ורוקא – נוד של עור. וכך אמרה: הייש הזה לוי, וגולדה ממני ושמונהו, ואכלו את
 54 הבשר ומן העור עשו תמות, ושואבין בו מים ושותין בו. באבולא – על זרעות השער הזה כתוב, כדי שילמדו משם בני אדם. כל ירין – המיוחד לזרין דיני העיר, ויומקן
 55 דמתקרי דרינא. שתובעין אותו לזרין על מנת שתובעין ממנו. לא שפתי דרין – ופסול לזרן, דכיון דארחו בעע האד – יקבל שוחד.

1 מציינין מערתא – משום דקבר תתום טומאה בוקעת ועולה, כאדמר בכמה דוכתי. ואם
 2 תאמה. הוא אין קברי גוים משמאים באהל, משום דאין קרויין 'אדם'. ואפילו
 3 רבנן דפלוני ארבי שמעון (גימטו סא, א) ואמרי דמטמאים באהל, מכל מקום בקבר
 4 שלפני הייבור לא מרבה לה בניור (גה, א) אלא לענון ניעשה. 'או קבר' – לרבות
 5 קבר שלפני הייבור, ומקרא דכתב גבי ניעשה
 6 מרבי לה תתום שני לומר: דאבריהם נקרא
 7 'אדם', דכתיב 'אדם הגדול', וכן אדם
 8 הראשון, ולחכי אין למעט מקרא ד'אדם'.
 כל

1 למודרה, וקדרות מקופות אותה. מפה של תלמידי
 2 תכמום בינדי? – כל שאין תחתיה אלא סגדלין כימות
 3 התקפה ומגעלין כימות הנשמים. ושל עם הארץ –
 4 דומה לאוצרי כלום. רבי בנאה תוה קא מציינין מערתא,
 5 כי מטא למערתא דאברהם, אשכחיה לאליעזר עבד אברהם דקאי קמי קבא. אמר ליה: מאי
 6 קא עבד אברהם? אמר ליה: גאני בכנפיה דשרה וקא מעיינא ליה ברישיה. אמר ליה, ויל
 7 אימא ליה: בנאה קאי אבא. אמר ליה: ליעול מידע דיעי דיער בהאי עקמא ליבא. עיל,
 8 ברוקניו עגפא אל התמפלג. – הא עגינא לצינין מערתא – כבודת החיצונה כף מדה הפנימית, דיוקני,
 9 ולמאן דאמר: שני בתים זו למעלה מזו, כפדות עליונה כף מדה התחתונה. אמר רבי בנאה:
 10 נסתפלתוי בשני עקביו, ורומים לשני גלגלי תהוה; הכל בפני שרה כקוף בפני אדם, שרה בפני
 11 תוה – כקוף בפני אדם, תוה בפני אדם – כקוף בפני אדם, אדם בפני שכינה – כקוף בפני
 12 אדם. שופריה דרב בנאה מעיין שופריה דרב, שופריה דרב מעיין שופריה דרבי אבהו, שופריה
 13 דרבי אבהו מעיין שופריה דיעקב אבינו, שופריה דיעקב אבינו מעיין שופריה דאדם הראשון.
 14 והוא אמגולא דתוה חטיט שכבי, כי מטא אמערתא דרב טובי בר מתנה תפשיה ברוקניו.
 15 אתא אביו, אמר ליה: כמטותא מינה, שכיבתי לשנה אחריתי תדר אתא, תפשיה ברוקניו.
 16 אתא אביו, לא שבקוה עד דאייתי מספרא וגויא לרוקניו. והוא דאמר להו: וביחא דעריא
 17 לחד ברא, הביחא דנרמי לחד ברא, הביחא דאורדא לחד ברא. לא הוו דיעי מאי קאמר
 18 להו, אתו לקמיה דרבי בנאה, אמר להו: אית לבו ארעא? אמרו ליה: אין. – אית לבו חיותא?
 19 אין. – אית לבו פסתרקין? – אין. – אי הכי, הוי קאמר לבו. והוא נבאד שפשיה לדביתו
 20 דקא אמרה לברתה: אפאי לא עגינת באפלו בישיה? הך איתתא עשרה בני אית לה, ולית לי
 21 מאבדן אלא חד. כי שכבי, אמר להו: כל נכסי לחד ברא. לא ידעו להי מניניהו. אתו לקמיה
 22 דרבי בנאה, אמר להו: וילו חבוטו קברא דאבוכון, עד דקאי ויגדלי לבו להי מנייכוו שקבא.
 23 אולו פולח, והוא דבריה תוה לא אול. אמר להו: פולחו נכסי דהיא. אולו אכלו קורצא כי
 24 מלכא, אמרי: אימא נבאד חד ביהודאי, דקא מפיק ממונא מאנשי בלא סהדי ובלא מידו.
 25 איתויהו תכשוהו. אולא דביתוהו אמרה להו: עבדא חד תוה לי, לפסקו לרשיה, ופשוטו למשביה
 26 ואכלו בישריה, וקא מלו ביה מניא ומשקו ביה לחברייא, ולא קא ריבוי לי דימי ולא אנריה. לא
 27 ידעו מאי קא אמרה להו, אמרי: ניתו לחכמא דיהודאי ולימא. קרויהו לרבי בנאה, אמר להו:
 28 וינוקא אמרה לבו. אמרי: הואיל וחסים פולו האי, ליתוב אבבא ונידון דינא. הוא דיהוה פתיב
 29 באבולא: כל דין דמתקרי לדין – לא שמויה דין. אמר להו: אלא מעתה, אתא איהו מעקמא
 30 ואומקן

1 ומשני: הדרת פנים לא היא. למגושא – מוכשף. השם שבני – חופר המתים להפשטם בנדיהם. איתא אביי בו' – כשבביל שדה הניג ארובה. הוא דאמר להו – מערה תמתת
 2 מיתה יהיה. והתקל נכנס לבניו על פיו. וביחא דעריא – אני מניח לאחד מבני. ודרך חכמה אמר, שלא יבינו חבל שזוא עשיר ובעל נכסים. וביחא דעריא – וביחא כלא עצמות.
 3 אורחא – מוכיח אלא לכו איתא – נשתידי לכם קרקע אביבכם – דאם קן היינו ביהותא דעריא, והבהמות שיש בתן עצמות – של זה הביחא דעריא. כותריקי – כל מיני
 4 בגדים עשויין ממוכין. לחד ברא – לאחד מבני. אותו שיבררו ביד דין. חופשו – הכו הכאות על קברו. ולנסותו נתכוין, שאותן שהן ממוזרים – הן עיי פנים, וילכו לחבטו.
 5 אמר להו כוליהו נכסי דהיא – שלא רצה לחבט על קברו של אביו. שזו הוא הצנעו שבכם, ומסתברא לזוה אבך יותר. ויפה דן רבי בנאה, ודלא שייך הבא אלא שזא
 6 דייני, והיינו שזא – שלא רצה לחבטו. והכי נמי אמרין גבי ההוא דאמר 'נכסי לטוביה כו' (בתובות פג, ב.) אולו – תשעה האהין. אכלו ביה קורצא – חושבני עליו.
 7 אולו אביתו – דרבי בעא. לרעה לא בית הולך בלשון חכמה, כדי שלא יביתו הם אלא על ידי בעלה. ואפלו בישיה – של עבד. ושאבניו ביה מיו – ושאבניו בו מים
 8 בערה, ומשקו ביה בערוה לחברייא – לבני הישיבה. לחכמא דיהודאי – לרבי בנאה. ורוקא – נוד של עור. וכך אמרה: הייש הזה לוי, וגולדה ממני ושמונהו, ואכלו את
 9 הבשר ומן העור עשו תמות, ושואבין בו מים ושותין בו. באבולא – על זרעות השער הזה כתוב, כדי שילמדו משם בני אדם. כל ירין – המיוחד לזרין דיני העיר, ויומקן
 10 דמתקרי דרינא. שתובעין אותו לזרין על מנת שתובעין ממנו. לא שפתי דרין – ופסול לזרן, דכיון דארחו בעע האד – יקבל שוחד.

1 כל דיון ומתקרי לוינא זמני מניה בר - כגון אם כפר והוציא ממנו בעדים. אבל אם
2 חיברוהו שבעיה ולא רצה לישבע, וישלם - משום הכי לא מופסל לוינא. **אבנא**
3 אנפק אנטל - אומר הרב רבינו חיים: דאבנא ואנפק הם משקים הרפואה, והיינו אספרטוס
4 דאבנא (בפרק כל הבשר (חולין ק"י) אבנא) וצריך להיות: בברכות נא, א: אספרטוס שיפה ללב,
5 ודאבנא בפרק "עשרה יוחסין" (קדושין ע"ב, א.)
6 ודבר קאמא רבנא: מה קאמא אבנא אנפק - אך.

1 **וּמְזוּמִין לְהוֹן** [לְהוֹן] **לְהִינָא, פְּסֻלִיּה? אֵלָא, כִּל דִּינִין**
2 **דְּמַתְקְרִי לְדִין וּמְפַקְזִין מִיְהִי מְזוּמָא בְּרִין - לְאוּ**
3 **שְׁמִיהּ דִּינִין. כְּתַבוּ הַכִּי: בְּרַם סְאֵבִי דִּיהוּדָא אֲמַרְי:**
4 **כִּל דִּינִין דְּמַתְקְרִי לְדִין וּמְפַקְזִין מִיְהִי מְזוּמָא בְּרִין**
5 **- לְאוּ שְׁמִיהּ דִּינִין. הָוֵא דְּכַתְבִּין: בְּרֵאשׁ כִּל מוֹתָא**
6 **אֲנָא דָּם, בְּרֵאשׁ כִּל חִינִין אֲנָא חֲמַר. - אֵלָא**
7 **מַעֲתָא, דְּנִפְלִי מֵאֲיִירָא וּמִתָּא, דְּנִפְלִי מִדִּיקְלָא וּמִתָּא,**
8 **דְּמָא קְטֻלִיּה? וְתוּ, מִן דְּרַפְרִיָּה לְמִמְתָּא, מִשְׁקוּ**
9 **לֵיהּ חֲמַרָא וְחֵי אֵלָא הַכִּי בְּעֵי לְמַתְבָּא: בְּרֵאשׁ**
10 **כִּל מְרַעֲזִין אֲנָא דָּם, בְּרֵאשׁ כִּל אֲסוּן אֲנָא חֲמַר.**
11 **כְּתַבוּ הַכִּי: בְּרַם סְאֵבִי דִּיהוּדָא אֲמַרְי: בְּרֵאשׁ**
12 **כִּל מְרַעֲזִין אֲנָא דָּם, בְּרֵאשׁ כִּל אֲסוּן אֲנָא חֲמַר.**
13 **בְּאֲתַר דְּלִית חֲמַר - תַּמָּן מַתְבַּעֵי סַמְזִין. פְּתִיב**
14 **אֲפִיתְחָא דְּקַפְמוֹקָא: אֲנַפְק, אֲנַבְי, אֲנַבְל. וְאִיְהוּ**
15 **אֲמַלָּא? הָוֵו רִבְעִיתָּ שֶׁל תוֹרָה. מַשְׁנֵה הַפְּרֻב**
16 **אִין לוּ חוֹקָה, וְיֵשׁ לְמַקְוֹמוּ חוֹקָה. הַמְּחִיזְתָּ יֵשׁ לָהּ**
17 **חוֹקָה. מִיִּסְבָּם הַמְּצַרִי אִין לוּ חוֹקָה, וְלַצּוּרִי - יֵשׁ**
18 **לוּ חוֹקָה. חֵלוֹן הַמְּצַרִית אִין לָהּ חוֹקָה, וְלַצּוּרִית**
19 **- יֵשׁ לָהּ חוֹקָה. אִיזוּ הָיָא חֵלוֹן הַמְּצַרִית? כִּל**
20 **שְׂאֵין רֵאשׁוּ שֶׁל אָדָם יְכוּל לִיכְנֵם לְתוֹכָהּ; רַבִּי**
21 **יְהוּדָה אָמַר: אִם יֵשׁ לָהּ מַלְבָּן, אָף עַל פִּי שְׂאֵין**
22 **רֵאשׁוּ שֶׁל אָדָם יְכוּל לִיכְנֵם לְתוֹכָהּ. - הָרִיז וְיֵשׁ**
23 **חוֹקָה. גְּמָרָא מַאי "הַמְּרֻב אִין לוּ חוֹקָה וְיֵשׁ לְמַקְוֹמוּ**
24 **חוֹקָה"? אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׂמֵאֵל, הַכִּי קָאמְרִי:**
25 **הַמְּרֻב אִין לוּ חוֹקָה - מִרוּחַ אַחַת, וְיֵשׁ לְמַקְוֹמוּ חוֹקָה**
26 **מִשְׁתֵּי רוּחוֹת. רַבִּי הֵינָא אָמַר: הַמְּרֻב אִין לוּ**
27 **חוֹקָה - שְׂאָם הָיָה אֲרוּךְ מְקַצְרוֹ, וְיֵשׁ לְמַקְוֹמוּ חוֹקָה -**
28 **שְׂאָם בָּא לְעוֹקְרוֹ אִינוּ עוֹקְרוֹ. רַב רִבְמִית בַּר אָבָא אָמַר:**
29 **הַמְּרֻב אִין לוּ חוֹקָה - שְׂאָם רֹצֵחַ לְבָנוֹת תַּחְתּוּיָא בּוֹנֵה,**
30 **וְיֵשׁ לְמַקְוֹמוּ חוֹקָה - שְׂאָם בָּא לְעוֹקְרוֹ וְיֵשׁ עוֹקְרוֹ.**

במודחלה

1 שנתים ושלש. אבל יש לסקיפו חזקה - בגמרא נפרש לה. המוחזלה - הוא עונד הגדול, מחוק כל אורך הגג. ומילתא דקביעות הוא - והלכך כל חוקה, ולא עביד
2 אינש דשתיק, אלא קפיד. ומדשתיק - איכא למינר הדין עם המחוק, ודאי נטרצה עצמו בדמים. סולם המצרי - קטן הוא. הלכך אין לו חוקה, דכין ולא מילתא דקביעותא
3 הוא - לא קפיד, ולא חש למחות. והלכך, אם נתן סולמו בחצר תבירי לעלות לגג ולשבבו - אינה חוקה. ולצווי - סולם גדול. חזון המצריית - עקנה היא, אין לה חוקה.
4 אם עשה חזון בכותל ביתו להביט דרך שם ולשומר פרידו וגינתו, והחזון פתח לחצר תבירו, והחזיק בה שלש שנים - אינה חוקה. דכין ולא מילתא דקביעותא הוא - לא
5 חש למחות. אבל אם עשה להצרי, שלא היה לו ארוח כמד ארסי כי אם מנאן - יש לו חוקה, ולמש קביעות בשא. דאינו יכול להשתמש בביתו בלא ארוח. כל זמן כמד קביעות
6 היו חוקה. והכי אמר שמואל בגמרא: ולארוה, אפילו כל שהוא היו חוקה. מלבן - הוא משקף החלון למלמעלה ומלמטה משני ומשמאל, כעין פתח. **גמרא** אין לו חוקה פרוח
7 אחר - אם המרוב מונח בראש הרומי של מחוללה, ושופך שם מים, והחזיק בו שלש שנים - ואם צריך בעל חצר להשתמש שם - צריך לו לעקור מרובו מנאן, והלחצי
8 בראש השני של מחוללה. דאין בעל גג מנסה בכך כלום, והלכך אין כאן קביעות לחיות מונח לעלמנש לרוח זה. והלכך כל חזקה בעל חצר למחות. **אין יש למצוין חוקה** -
9 באחת משתי רוחות, או עפוני או דרומי, שאם יעקרו מצד זה - יניחו כמד ארסי - ואין בעל חצר יכול לעקר לגמרי מן החצר, שהרי חזק מיהא בתוך החצר, דלגבי אחת משתי
10 רוחות היו מרוב מילתא דקביעותא, וסתם בית אי אפשר בלא מרוב, וכשעשה זה מרוב בתחלה בחצר - לשם קביעות עשאו, והיה לו לבעל החצר למחות בתוך שלש, ומלא
11 מיהא - הפסיד. דלא אריך - יותר מכדי צרכו, ותופס באויר חצר הרבה - מקצרו. והיינו אין לו חוקה - לארכו. אבל יש למקומו שהוא מונח שם חוקה, דלא יעקרו מנומו
12 כלה, אפילו מצד זה לעצ ארסי, אלא באויר רוח שתחוק ובאוירו מוקם דריא חוקה. שאם רוצה - בעל החצר לבנות תחתיו - בונה בניו עד שגביע למרום, ולא מציב ענין
13 הגג. כי היכי דאדחיק במקום המרוב אחזיק נמי במה שתחתיו. שאם נתן רשות לתלת מרובו באויר - לא נתן לו קרקע שלו שתחת המרוב, ולא שעבדו לו כללתי עשות בו צרכי,
14 בין צנן בין כל דבר הצריך לו. אבל אם בא לעקר ולהגביה בניו במקום שהיה המרוב - אינו יכול לעקרו, ולמקומו מיהא יש לו חוקה.

1 ומזוין ליה לוינא - שלא כדן, ויצא מן הדין זכאי. וספקין מניה פמוטא דינא
2 לא שטיה יוין - דגולג פסול לדין. שיעות הדין כשבלול שוחד. בריש כל מותא
3 אנו דם - ראש לכל המזמות הוא דם, שאין אדם מת אלא על ידי רוב דם, שלא
4 הקיז בזמן הראוי לו. בריש כל חזין אנו חמר - שהיין מזויה כל שותוין. ודיבתי
5 לציטת - כגון גוסס. בריש כל מרעין אנו
6 דם - כל תולואי האדם - על חיים הם,
7 שמתרבה עליו. בריש כל אמוון אנו חמר -
8 שאם ישתחן יין כהלכה וכריאוי - לא יבא חמר
9 ליה חולי, תמן פורבזן פמפנין - שם
10 מנקשיין סממנין דלפואה. שבמקום שאין יין
11 מצויין תולואין, כתיב אפיתחא דקפסוקיא -
12 מילתא באפני נפשה היא, ואוב גרדא נסבה,
13 ולמדתי בניי דעני מיא, כתיב ששלה שמות
14 הללו מדה אחת הן, ותפאק מינה למקח
15 ומנכח, שאם התנה למכור לחבירו מלא מדה
16 זו, באיה לשון שיאמר - יתן שיעור אחד.
17 ומקומת מקומתו יש, יש שקריין אנפק או
18 אנטל או אבנא, וכדאמרן בקדושין (ע, א.)
19 לישתי מר אבנא, אמר ליה מי סני מר
20 אספרטוס כדאמרי אינש, או אנטל כדקרידו
21 רבנן? ואיזוהו אנבל - גמרא קאמר ליה,
22 כלומר: ואיזוהו שיעורו של אנטל? רביעית של
23 תורה - רביעית הלוג, דהיינו ביצה ומוצה.
24 ומזוטא דארבעה כוסות של פסח שיערון
25 ברביעית, ומצאו לחן חכמים סמך מן התורה
26 מארבעה כוסות הארבעים מביצים מארבעה
27 שלשין וגולה הארבעים הפרשה: "והוצאתי
28 וגאלתי ולקחתי והבאתי", לפיכך קרי ליה
29 רביעית של תורה. וכן רביעית של יין לנידר
30 - הלכה למשה מסיני. ומבסכת נזיר (לז, א)
31 חשיבי עשר רביעיות, שמן התורה שיערון
32 בהך רביעית. והכי נמי אמרינן (חולין קו, א)
33 שיעורו אנטל היינו רביעית, ואדחיק רבי עקיב
34 מנדר פקודי נטילת בן רביעיתא. **מנשה**
35 המרוב - צער, עוקר, ורגילין תלתווי לסוף
36 צינור גדול החולק על פני כל הגג, ורגילין
37 להפכו לכל ראש שירצו, ומרדוק קילוח מים
38 מן הכותל, ולשון מרוב - טפה של מים זו
39 דרך שם, כדכתיב (שעשעו מ) "כמר מרלי" -
40 לשון טפה. והלכך כל חוקה, דאינו דבר
41 קביע, ואם החזיק בו בעל הגג שלש שנים,
42 ותכל אותו באויר חצר הבית - לא יעני ביכל
43 לשען "החזקתי, דכיון דלאו מילתא
44 דקביעותא הוא - לא קפיד בעל חצר, ושתיק
45 ומילתא דקביעות הוא - והלכך כל חוקה, ולא עביד
46 אינש דשתיק, אלא קפיד. ומדשתיק - איכא למינר הדין עם המחוק, ודאי נטרצה עצמו בדמים. סולם המצרי - קטן הוא. הלכך אין לו חוקה, דכין ולא מילתא דקביעותא
47 הוא - לא קפיד, ולא חש למחות. והלכך, אם נתן סולמו בחצר תבירי לעלות לגג ולשבבו - אינה חוקה. ולצווי - סולם גדול. חזון המצריית - עקנה היא, אין לה חוקה.
48 אם עשה חזון בכותל ביתו להביט דרך שם ולשומר פרידו וגינתו, והחזון פתח לחצר תבירו, והחזיק בה שלש שנים - אינה חוקה. דכין ולא מילתא דקביעותא הוא - לא
49 חש למחות. אבל אם עשה להצרי, שלא היה לו ארוח כמד ארסי כי אם מנאן - יש לו חוקה, ולמש קביעות בשא. דאינו יכול להשתמש בביתו בלא ארוח. כל זמן כמד קביעות
50 היו חוקה. והכי אמר שמואל בגמרא: ולארוה, אפילו כל שהוא היו חוקה. מלבן - הוא משקף החלון למלמעלה ומלמטה משני ומשמאל, כעין פתח. **גמרא** אין לו חוקה פרוח
51 אחר - אם המרוב מונח בראש הרומי של מחוללה, ושופך שם מים, והחזיק בו שלש שנים - ואם צריך בעל חצר להשתמש שם - צריך לו לעקור מרובו מנאן, והלחצי
52 בראש השני של מחוללה. דאין בעל גג מנסה בכך כלום, והלכך אין כאן קביעות לחיות מונח לעלמנש לרוח זה. והלכך כל חזקה בעל חצר למחות. **אין יש למצוין חוקה** -
53 באחת משתי רוחות, או עפוני או דרומי, שאם יעקרו מצד זה - יניחו כמד ארסי - ואין בעל חצר יכול לעקר לגמרי מן החצר, שהרי חזק מיהא בתוך החצר, דלגבי אחת משתי
54 רוחות היו מרוב מילתא דקביעותא, וסתם בית אי אפשר בלא מרוב, וכשעשה זה מרוב בתחלה בחצר - לשם קביעות עשאו, והיה לו לבעל החצר למחות בתוך שלש, ומלא
55 מיהא - הפסיד. דלא אריך - יותר מכדי צרכו, ותופס באויר חצר הרבה - מקצרו. והיינו אין לו חוקה - לארכו. אבל יש למקומו שהוא מונח שם חוקה, דלא יעקרו מנומו
56 כלה, אפילו מצד זה לעצ ארסי, אלא באויר רוח שתחוק ובאוירו מוקם דריא חוקה. שאם רוצה - בעל החצר לבנות תחתיו - בונה בניו עד שגביע למרום, ולא מציב ענין
57 הגג. כי היכי דאדחיק במקום המרוב אחזיק נמי במה שתחתיו. שאם נתן רשות לתלת מרובו באויר - לא נתן לו קרקע שלו שתחת המרוב, ולא שעבדו לו כללתי עשות בו צרכי,
58 בין צנן בין כל דבר הצריך לו. אבל אם בא לעקר ולהגביה בניו במקום שהיה המרוב - אינו יכול לעקרו, ולמקומו מיהא יש לו חוקה.

בבא בתרא. חזקת הבתים – פרק שלישי דף נט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
רטו תוספות

במחילה של בני עסקין – אבל מרוב סתמו של וכן, עין עושין אותו של בנין, ואם תאמר: ולפיכך במחילה עצמה בין של בנין לישל עין וכן לומר: דנחא – במתניתין לאשמועינן מרוב דיש לקיימו חזקה, והחזקה מושגת על במהרה ניתק – במה היה שוק ואבותיהם ואבות אבותיהם דרו ולמדיד הבתים, ולא אקמר עליהם 'היחוס' שמושגת.

אלא הכא היינו טעמא – לפי שמשלתן ראו אז את, הוה דמזכיר רבי אושעיא קודם רבי חנא אמר במחילה – לפי שדריה דלוי ויתר מדיא, בדאמר ערבינו נג, אא, לכן של (ראשונים) בפתח (הדוכל) זה רבי אושעיא, ואמר נמי, רבי אושעיא בדורו כרבי מאיר בדורו, שלא יכלו כדבריו לעמוד על סוף דעתו.

למטה מארבע יו' לו חזקה – רבינו תם מפרש דאריזי ברוחן מצרית, אבל בחלוץ צורה, או עשעשי לאורה, שהוא דבר קביעת – אפילו למעלה מארבע אמות יו' לו חזקה, והביא מדתאי לעיל (בב, כב), החלונות, בין למעלה בין למטה – ארבע אמות, והני עלה: למטה – שלא יעמוד ויראה, אלמא, אפילו למעלה מארבע אמות יו' לו חזקה, כפי דברי רבי קביעת, ואומר רבינו שמשון ק' אברהם: דאין נראה כשם ראייה, דאף על פי שהוא יותר מארבע אמות לעמוד בחוץ – לעמוד בפנים אל הני למעלה מארבע אמות, כען שאותן הלונות בעלייה, אי נמי, מיירי בנך שיש לו עדים או שטר.

עוד טפח יו' לו חזקה ויכול למחות – אפילו בעל הגג בעל החצר, דאין למור דזקא בעל החצר בעל הגג, אבל בעל הגג בעל החצר אל יוכל למחות – דהא קתי' בספא: פחות משפח אן יוכל למחות, ומפרש רב הונא: היני בעל הגג בעל החצר, אבל בעל החצר בעל הגג – יכול למחות, אלא על כרחן בעל החצר אפילו בעל הגג יוכל למחות בעל החצר, וטעמא – דבטפח יכול לתלות דברים גדולים ומכבדים על החבל, או אם יניח עליו כלי מלא מים ושוק ויפתק התקלקל והבטל, ועל כרחן יוכל למחות משום דזקא ראייה, ולואזי דסלקא דעתך גבורא למימר דרב תורה ליה ליה הזק ראייה, מכל מקום ששישים כלי מלא מים – פעמיים שיפול וישטח כל החצר, ופעמים שיפול על ראש בעל החצר, ומיירי בתוך שלש, אבל אדור שחתיק – אין יכול למחות חצר בעל הגג, ועוד יש לפישי: דדוקא אדור שלש איירי, ויכול למחות בעל הגג בעל החצר, ולא טעמם דפרישה, אלא משום דיש לו תשמוש לבעל הגג על חוץ – דרעה להשתמש בו כל שעה, ולא יניח את בעל החצר להשתמש בו, אבל בתוך שלש, אבל חזקת חזקת – אין יכול למחות בעל החצר, אבל בעל החצר בעל הגג – יכול למחות, והוי כוון אל דונא בפחות מטפת, והא דמפליג בין טפח לפחות – דבטפח דמתיי ביה חזקה – יכול למחות בעל החצר, אבל בפחות מטפת דלא היא חזקה – אין יכול למחות.

במחילה של בנין עסקין – אבל מרוב סתמו של וכן, עין עושין אותו של בנין, ואם תאמר: ולפיכך במחילה עצמה בין של בנין לישל עין וכן לומר: דנחא – במתניתין לאשמועינן מרוב דיש לקיימו חזקה, והחזקה מושגת על במהרה ניתק – במה היה שוק ואבותיהם ואבות אבותיהם דרו ולמדיד הבתים, ולא אקמר עליהם 'היחוס' שמושגת. אלמא הכא היינו טעמא – לפי שמשלתן ראו אז את, הוה דמזכיר רבי אושעיא קודם רבי חנא אמר במחילה – לפי שדריה דלוי ויתר מדיא, בדאמר ערבינו נג, אא, לכן של (ראשונים) בפתח (הדוכל) זה רבי אושעיא, ואמר נמי, רבי אושעיא בדורו כרבי מאיר בדורו, שלא יכלו כדבריו לעמוד על סוף דעתו. **למטה** מארבע יו' לו חזקה – רבינו תם מפרש דאריזי ברוחן מצרית, אבל בחלוץ צורה, או עשעשי לאורה, שהוא דבר קביעת – אפילו למעלה מארבע אמות יו' לו חזקה, והביא מדתאי לעיל (בב, כב), החלונות, בין למעלה בין למטה – ארבע אמות, והני עלה: למטה – שלא יעמוד ויראה, אלמא, אפילו למעלה מארבע אמות יו' לו חזקה, כפי דברי רבי קביעת, ואומר רבינו שמשון ק' אברהם: דאין נראה כשם ראייה, דאף על פי שהוא יותר מארבע אמות לעמוד בחוץ – לעמוד בפנים אל הני למעלה מארבע אמות, כען שאותן הלונות בעלייה, אי נמי, מיירי בנך שיש לו עדים או שטר. **עוד** טפח יו' לו חזקה ויכול למחות – אפילו בעל הגג בעל החצר, דאין למור דזקא בעל החצר בעל הגג, אבל בעל הגג בעל החצר אל יוכל למחות – דהא קתי' בספא: פחות משפח אן יוכל למחות, ומפרש רב הונא: היני בעל הגג בעל החצר, אבל בעל החצר בעל הגג – יכול למחות, אלא על כרחן בעל החצר אפילו בעל הגג יוכל למחות בעל החצר, וטעמא – דבטפח יכול לתלות דברים גדולים ומכבדים על החבל, או אם יניח עליו כלי מלא מים ושוק ויפתק התקלקל והבטל, ועל כרחן יוכל למחות משום דזקא ראייה, ולואזי דסלקא דעתך גבורא למימר דרב תורה ליה ליה הזק ראייה, מכל מקום ששישים כלי מלא מים – פעמיים שיפול וישטח כל החצר, ופעמים שיפול על ראש בעל החצר, ומיירי בתוך שלש, אבל אדור שחתיק – אין יכול למחות חצר בעל הגג, ועוד יש לפישי: דדוקא אדור שלש איירי, ויכול למחות בעל הגג בעל החצר, ולא טעמם דפרישה, אלא משום דיש לו תשמוש לבעל הגג על חוץ – דרעה להשתמש בו כל שעה, ולא יניח את בעל החצר להשתמש בו, אבל בתוך שלש, אבל חזקת חזקת – אין יכול למחות בעל החצר, אבל בעל החצר בעל הגג – יכול למחות, והוי כוון אל דונא בפחות מטפת, והא דמפליג בין טפח לפחות – דבטפח דמתיי ביה חזקה – יכול למחות בעל החצר, אבל בפחות מטפת דלא היא חזקה – אין יכול למחות.

תנן: המחילה יש לה חזקה; בשלמא למאן דאמר תקף תרתוי – שפיר, אלא למאן דאמר שאם רצה לנגות תרתוי בונה, מאי שנא מחילה דקאמר של בנין עסקין, דאמר ליה: לא יניחא לי דתרתיע אשתאי, אמר רב יהודה אמר שמואל: צינור המקלח מים לחצר חברו, וכא בעל תנן לסותמו – בעל החצר מעכב עליו, דאמר ליה: כי חיבי דאת קניית לך חצר דידי למשדא ביה מיא, לדידי נמי קני לי מיא דאיירי. איתמר, רבי אושעיא אמר: מעכב, רבי חמא אמר: אינו מעכב, אלו שפיליה לרבי ביסא, אמר להו: מעכב קרי עליה דמי רבי חמא: והחזק המשלש לא במתרה ביסא. סולם המוצרי אין לו חזקה. חיבי דמי סולם המוצרי? אמרי דבי רבי ינאי: כל שאין לו ארבעה חוקין. חלוץ המצרית אין לה חזקה. כו'. מאי שנא גבי סולם דלא מפרש, ומאי שנא גבי חלוץ דמפרש? – משום דקא בעי אפילו רבי יהודה בספא. אמר רבי יודא: למטה מארבע אמות – יש לו חזקה, ויכול למחות; למעלה מארבע אמות – אין לו חזקה, ואינו יכול למחות; ורבי אליעזר אמר: אפילו למעלה מארבע אמות – אין לו חזקה, ויכול למחות. לימא, בכופין על מדרת סרום אין מופלגין דמי סבר; ופוקי וקר סבר; אין כופין, לא, דכופי עקמא – כופין, ואינין כפא, דאמר ליה: וימנן דמותרת שרשיפא ותתקן, וקיימת וקא חזית, יהוא דאתא לקמייהו דרבי אמי, שדריה לקמייהו דרבי אבא בר ממל, אמר ליה: עבד ליה דרבי אליעזר. אמר שמואל: ולאורה, אפילו כל שהוא יש לו חזקה, משנה חזית, עד טפח – יש לו חזקה, ויכול

תנן המחילה יש לה חזקה – ובמאי דקתי המרוב אין לו חזקה, קאמר אבל המחילה יש לה חזקה, בשלמא למאן דאמר תקף תרתוי – שפיר – דלשנואל דאמר אין לו חזקה מרוב אחר – שפיר איצטריך למימר: אבל המחילה יש לה חזקה, דבר קביעת הוא, ואין רגילין לעקרה ממקום למקום. וכן רבי ינאי, שאם היה ארוך מקצתו – אבל המחילה יש לה חזקה, ואין מקצתו אחר, אלא למאן דאמר – שפיר – דלשנואל דאמר מרוב, דלחיה אין לו חזקה – שאם רצה לנגות תרתוי בונה, מאי שנא מחילה דקאמר יש לו חזקה שאין בתוך תחתיה מאי נפקא ליה מינה לבעל מחילה אי בני בעל חצר תורתה? והא לא מספיד מיה, ובעל חצר לא שעבר לו חצירו למחילה, דרבר שאינו מייק לו של בנין – אבנים, דאמר לא יניח לי טענה תחתיה, דתרתיע אשתאי – כלומר מחילה שלי תפול לקל מקבות הרגון וכל כלי ברזל בהבנתו בנין, אבל גבי מרוב, לא חזקת כל – אפילו על של בנין בונה תחתיה, אי נמי, הא דאי מפליג בין מרוב מחילה, היינו משום דסתם מרוב של עץ וסתם מחילה של אבנים, ע"כ. ונתקן – דלדידי נמי קני לי מיא דאיירי – דלשקטת בדמותי, שלע מנתן כן תתריעין לך, ודמי למקח וממכר, שאני שעברתי לך חצירי בשביל ממון, ואם אתה חוזר כן – אני לא אחזור בו. מעכב – על בעל הגג, כתי מעכב – דלא שעבר לו מימיה, אלא כי ימי שהיו יודין לחצרה, אויל שילוח לרבי ביסא – אביו של רבי חנא, חוקו של רבי אושעיא, לא במהרה ניתק – כדרשין נמי (בבא מציעא פד, א) 'מפי דרע' ותפ' זו 'דער' וגי' – מדרו שליש ואילך תורה מחורה על אבסאיט שלה, זה רבי אושעיא – שאמר כופני חוקין – שילבות = אשקלויניש, דקעי נטרא: מאי שנא = כולם – חזקת קפישה – ממתניתין שיעורא, כי חיבי דקמפרש גבי חלק, משום דקבעי לאפילו רבי יהודה – גבי חלק, הרצן תנא קמא לפרש שיעורא, אמר רבי יודא למפח מארבע אמות – מקרקע הבית קתני מתיניתן החלקו צור יש לו חזקה, דכין דאיכא תרתיה, שהוא גדול גמון, ויכולין להסתכל ממנו בחצר – יש לו חזקה, שלא היה זה מניח לעשות, אלא דאי ברשותו עשה, ואם בא שכנו לבנות – הדין להרחיק, כדנן (לעיל בב, א). הלחונות מלמעלה ומלמטה ומקבדן רבית אמות, ואם בא עבשיו אחד מן לפתוח חלק צור, לטמא חצרות אמות מקרקע רבית – שכנו יכול למחות ביה, ומעכב שלא יפתח למעלה מארבע אמות – מקרקע הבית, אין לו חזקה, דאין חבירו מקפיד, וכשכנו שכנו – איני יכול לעכב עליו, ולומר לו: הרחק בניך מן החלק שלי שלא תאפיל עלי, שיכול לומר לו: סתם אותו, שאין לך חזקה, ואם אין לו חלקו, וביקש עבשיו לפתוח חלקו למעלה מארבע אמות, אין יכול שכנו למחות בידו ולמנעו, ודוקא חלקו צור, אבל חלקו המצרית, ורבי אליעזר אמר אפילו למעלה מארבע אמות – אף על גב דלית ליה חזקה – יכול למחות בלתי עשות שכנו של חלקו, כדמפרש טעמא לקמייהו ימינן דמוחבת שרשיפא וקא חזית בבתי, ורבי יודא אל חיש להכי, דלא חציפי איניש כולי האי למיעבד הכי, מרת סרום – אין מנהג לחבור אף על פי שאין חסר כלי, כולם, רבי יודא כופין, דלמטה מארבע אמות מתיניתן אותו למחות, שדרי אחר סרום כלום, ולרבי אליעזר אין כופין, ויכול למחות, ושאי הגא – דאיכא חסרון, שרשיפא – ספסל, תתא דאתא וכו' – דרעה היה לעשות חלק צור למעלה מארבע אמות, ואינו חסר סרום בידו, עבד ליה כרבי אליעזר – אלמא הכי ילכתא, אמר שמואל ולאורה אפילו כל שהוא יש לו חזקה – חלקו העליון ליכנס ממנו חזקתו במקום אפס – לא בעינן חלקו צור, אלא אפילו כל שהוא יש לו חזקה, דהוקן העשה לאורה מילתא דקביעיתא, דכל הימים אדם צריך לאורה, וכיון שעשה חלקו זה – ככל הימים עשאו, והיה לו לבעל חצר למחות בתוך שלש, ומדלא מיהא – איכא למימר דברשותו עשה, ומתניתין לאו בחלקו העשוי לאורה מיירי, רבי בחלקו העשוי לאורה גזת ופרסידים חלקו, **משנה** חזית – חזית חזקתו – חזית חזקה, ודאי חזקה, אלא אצל החצר יכול לבנות שם בנין לסתור את חזיתו, דכדלי האי לא היה שביק ליה בעל החצר להוציא וזו טפח בחצרו בלא רשותו, שדרי יוכל למחות, כדקתני ואויל, ומדלא מיהא בתוך שלש – איכא למימר דברשותו חזיקא.

בבא בתרא. חזקת הבתים - פרק שלישי דף נט עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספות

ואפילו בעל הער הבטל הגג אין יכול למחות - אף על גב דגבי זוז (שנלפניו החלוק) היוצא לישות חזקתו לא שפיר במסכת עירובין (נח. ב) להניח עליו אלא כלים הנשברים, משום דחיישין דלמא פלוג אחי לאחיו. והבא לא חיישין שמא יפול על ראשו של בעל החצר - שאינו עומד כל שעה תחת חוה. אי נמי, דהם לא אסר אלא להניח עליו.

אבל הבא איירי למתלאא בתו, דרברב דחילוי לא חיישין נולפיה. ואם תאמר: הדין? איכא ליה בעל הגג להשתמש בזיו? הוא איכא מעקה, דאמר פרק קמא (בבא בתרא ב. ג.) גג הסמך להצר חברו עשה לו מעקה גבה ארבע אמות ויש לומר: בנן דחוי ביקרן וזית סוף והמעקה.

מאי אירא להצר השותפין - פירש הקונטרס: מאי אירא להצר השותפין שמייק לשנים משמע מתוך פירושו שהיו אינו שותף באותו חצר. וקשה לרבינו יעקב לפירושו: מרדסיק בתר הכי אלא אפילו להצר השותפין, דאמר ליה סוף סוף גינת לאיצטעני מינאי - משמע שהוא שותף גינת לרבינו יעקב לפרשי: מאי אירא להצר השותפין - שהוא מייק לו משני מקומות? אפילו להצר חברו שאינו מייק לו אלא מבאן נמי לפירושו קשה לרבינו שמשוך בן אברהם: דאם כן, אמאי קאמר ר' יעקב הדינא דזה בניה? כיון דזה ליה למיור: קא משמע לן דבשני מקומות לא מעינא לאיצטעני מייק נוראה לו: דמעיקרא דפרין 'מאי איראי' - לא סלקא דעתה שיש לו שותפה בחצר.

בבית לא בעינא לאיצטעני מייק - פירש: כשהוא בבית, אבל פירש ארי: שפירש הקונטרס: בשני בבית - אין נראה לרבינו שמשוך בן אברהם, דהשתא נמי לא בעי לאיצטעני בשתשני הבית, דזא האי חלוק דפתח אינו לא בעינא דפתח לא בעינא החלוק, דזא בתו. (בבא בתרא א. א.) אין פתוחין חלוק כנגד חלוק בלחך

סוף סוף הא קא בעית אצטעני מינאי אצטעני מינאי אצטעני מינאי, השתא אפילו בבית נמי בעינא אצטעני מייק. הגו רבנן: מיעשה באדם אחד שפתח חלוניו להצר השותפין, ובא לפני רבי יוסי, אמר לוי: החזקת, בני, החזקת, בני, החזקת, ובא לפני רבי חייא, אמר: יענת ופתחת, יגע וסתום, אמר רב נחמן: ולסתום

ויכול למחות - כלומר, הבא להוציא זוז טפח בתחלה להצר חברו - יכול למחות בו בעל חצר בעל מלאות אור חצירו, ולא אמרינן וזו נתנה וזה חסר, ודיאי איתו חסרון, כדאמרינן בגמרא גבי זוז פרות מטפח, דמגו דמשתמש בעל הגג ביו - רואה בחצר, ואיכא דיוק ראייה. פחות בפסח אין לו חזקה - שאם יציע בעל החצר למנות

שם - בונה, משום ליה פקיד, וביציע מטפח לא חשיב, ואינו יכול למחות - בגמרא מפרש מי אינו יכול למחות במי. זו - הוא כעין נסר או ראש קורה הכולט מן העלייה לחוץ, ודיאי תלתות בו פצתו. גמרא מאי קאמר - דמשמע דהכי קאמר: שאם החזיק ברוצתא זוז ארוך טפח - יכול להוציא כמו כן זוז ארבעה, רבין דחזיקו בזיו טפח - החזיק נמי בארבעה, ומילתא כלא טעמא דזא, ויכול לתרצה לו בעל החצר בטפח - לא תרצה לו בארבעה. הכי קאמר החזיק - בזיו שהוא רחב טפח בארוך

ארבעה טפחים בולט מן הבותל לרוח - החזיק נמי בזיו שהוא רחב בארבע על ארבע ארוך, רבין דרגיה לו ארוך של מקום חשוב - תרצה לו נמי ברובו, דאין מקום חשוב בפרות מארבע על ארבע, והוא הדין שאם החזיק ברחב טפח במשך ששה - לא החזיק כי אם ברובו ארבע, אבל אם החזיק ברוב טפח במשך שלש - לא החזיק ברוב שלש, אלא מה שהחזיק החזיק, ולא זותר, אמר רב הונא לא שני - דאין יכול למחות. אלא בעל הגג - שהוא בעל החי. ובעל החצר - דאינו יכול למחות בו, ולומר: אל תשתמש בזיו שלי, דמה הפסיד בעל הגג: האל כשישתמש בעל החצר ויתלה בזיו הפצו - לא יראהו לבעל הגג. שרירי הוא חלוק לן, וליכא דיוק ראייה. ואי הגג דנמלא מקום חזוי, שבעינא זוז יכול בעל הגג לתלות בו הפצו - לזא לא חיישין, רבין דאין לו חזקה, ויכול זה בעל חצר לחבוט לזוז אם יצטרך - כל שכן ששתמש בו בעדות תלוי באיור שלו. אי נמי, הכי קאמר מתניתין: אין לו חזקה לבעל הגג וגם אינו יכול למחות בבעל החצר אם בא לקבוע זוז סמוך לתבולו, דיכא ליה דיוק ראייה. אבל בעל החצר - יכול לבעול בבעל הגג שלא יציעא זוז פחות מטפח בתחלה. אי נמי, שלא ישמשו בזיו שרצויא כבר, מפני שהוא עליון

וכשיבא להשתמש - יראה בעללזה לו דדא. ואיכא דיוק ראייה. ורב יהודה אומר כו' - טעמא מפרש לקמיה. ופר סבר לא שמיא חזיק - רב יהודה. והלכך אינו יכול למחות בעל החצר בבעל הגג. ושניא תנא דאמר ליה - בעל הגג לבעל החצר: לשום תשמיש לא חזי לי האי זוז כל שהוא שאלך ואעמוד עליו ויראהו בחצריך בעללזה לו, ולא חזי אלא למתלי בי הפצו, וכשאריצה לתלות - מהדרנא אפאי וארשי ורועי ואתלה. רבין דיוכלני תלתות בחורת פנים, אם אסתכל בחצריך - אחא נתפס כנגב, והלכך ליכא דיוק ראייה. ורב הונא? ועתא ליה: טעון רביעית לפול מן הגג. כשתעמוד בשפת הגג ותשוח לתלות דבר על החי, ולא תהדר אפר, ולא תבש מלהסתכל בחצריך. וזא הוא נתפס כנגב, ואפילו כי לא בעת - שנתן קו, והאמר: מחמת בעיתנא לא אהרנא אפאי. והלכך איכא דיוק ראייה. מלשנה לא יפתח ארס הליטותי לחיצו - שלש לו בשותפות, משום דיוק ראייה. וכל שכן להצר תבירו, כדמפרש בגמרא. לקח בית חציר אחות - הסמך לזה החצר. לא יפתחו להצר השותפין - דאף על גב דיש לו חלק בחצר - אינו יכול לרבות עליהם באבסנאן, לא יפתחו - שרירי הסיף דיוקין בחצר, ומטריח על בני החצר, שמרבה עליון דריסת הרגל. ופותחה לתוך ביתו - רבין דרך פתח שלו יציקא להצר - אין טורח לבני החצר, שאינו מרבה עליון דיוקין, וכדמפרש בגמרא - שלא הוסיף על ביתו כלום, אלא חולקת לשנים. שריר כל ביתו יכול למלאות באבסנאן אם יציע. גמרא מאי איראי להצר השותפין - הרבים, ולא יפתח, דמשמע מפני שזון רבים חיישין עיניה לזון דיוק ראייה אפילו יחיד ראייה נמי אמר ליה חזקה, והלכך אפילו להצר חברו נמי לא אבל להצר השותפין - איכא למיור דשרי לפתח, דבלאו הכי בעי אצטעני מחבירו בחצר, שזה יכול לראותו דרך פתח ביתו הפתוח להצר, ולא מייק ליה חלונות מייק. קא משמע לן מתניתין דקתני 'לא יפתח', דאמר ליה האי לבעל החלונות: עד ארדינא. כי היה משמשאם בחצר היה בעינא לאיצטעני מייק שלו, והאיך דרך פתח ביתו, ואי הוינא בבית לא היה בעינא לאיצטעני מייק, שרירי לא היה פתוח דרך חלונות שותן ברוחא, אי נמי, עד ארדינא כי ירית בחצר בעינא לאיצטעני מייק, כי הויה בבית לא בעינא לאיצטעני מייק. השתא, אפילו כשאתה בבית בעינא לאיצטעני מייק, שפתח הליטותיו - והיה טעון ששעה ברשות בני חצר. החזקה - סבר לה לאלתר ודיא חזקה, רבין דפנפני החזקה ושותק, אם איתא דשלא ברשות עשה - היה לו למחות. והיני דאמרן בפירוקן לעיל (א. א.) כמאן - כרבי יהודה וכרבי שמעאל (סברי) וסי, דאמר: כל בפניו לאלתר ודיא חזקה. ואין הלכך כן, ק"ל יגע וסתום - ולא היה חזקה עד שלש שנים.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56

בבא בתרא. חוקת הבתים - פרק שלישי דף ס עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
 רש"י תוספות

1 ולתום - אם החוק בחלוק שלש שנים בחצר השותפין, ובא חבירו וטמנו, שבנה כותל כנגדו והוא שתק - לאלתר היא חוקה לזה הסתום, שלא יפתח עד חבירו אלא ברשותו.
 2 וחוקת שלש שנים שהיה חלונו פתוח אינה כלום, נאמר אדם עשוי שותפין אורו בפניו ושותק - ומדשתק, אודוי אודי ליה דשלא ברין החוק מעיקרא.
 3 שריבה עליהן את הדרך - שרוב בני אדם יוצאין ונכסין עכשיו בחצר יותר מבחלתה, ולכא עגיעות כדמעיקרא. וחלא מריבה עליהן את הדרך - בבנין עליהן זו שלא היה שם
 4 קודם כל, הוא מנסיס לתוכה ודירוק, לבד ודירוק שבביתו. אף על פי שכולן נכסין ויוצאין דרך פתח ביתו - דרי נתברו נכסין ויוצאין בחצר מאי - בנה החדר דקתי מתניתין -
 5 לא בנה ממש כדבארמקא, אלא שחלקו לחצר
 6 שלו לשנים, עשיה מדרבה באמצעיתו באמצעיתו ודור
 7 שם דירוק מרובין, דבדרב זה יש לו רשות,
 8 שיכול למלאות כל ביתו ודירוק, ומאי עליה
 9 אפוא - "יעיני מפרשי לקנן דפרק המוכר א"ו -
 10 הבה"א אפוא, ואמרין: שלש שנות יש לה
 11 יעיני עלעל ותא. ומוכח ההם מקראי דהיינו בנין
 12 נמוך בצדי הבית או מאחוריו, ואינו שוה לגג
 13 הבה"א ומכוננו הכי קטני: ובנה עליה על בנין
 14 הדומה חדר שלפנים מביתו, דהיינו נמי שחלקו
 15 בבנינו ועלה דרך ארובה מן החדר לחלואי
 16 עליה, דהיינו יעיני, שדרי אחורי הבית הוא,
 17 והלך קרוי יעיני, ועב וגם יעיני אשכנז כי היא
 18 גונת תחתיה שנים ושלישים, כדבתיב "הצלע
 19 התיכונה וכתוב ודולמים יעלו על התיכונה ומן
 20 התיכונה וגו' ומלבי"א א' ו, והלך אף כאן
 21 תוספת בנין כלל, לא בחודר ולא בעליה, דחדר
 22 - היינו שחלק רחב של חדר ועשאו שני חדרים
 23 קטנים, וכן עליה - שבנה מעזבה באמצעית
 24 גבה של חדר, ונמצאת עליה בניה מועילת
 25 **משנה** לא יפתח אדם חצר השותפין -
 26 אפילו היבא דיש לו חזקה, חלון כנגד חלון -
 27 אלא שחלק רחוק זה שלא כנגד זה, ותעם -
 28 משום עגיעות, כולה מתניתין מפרש בגמרא.
 29 **גמרא** ויראת את ישראל שוכן - ראה היאך
 30 שוכנים, ולפיכך אמר "מה טובו אהליך" וגו',
 31 שאין פתח אהליהם מכוונים, ומתנה ישראל
 32 בחצר השותפין דמי, דלא היה רשות הרבים
 33 אלא במתנה ליה, כדאמרין במסכת שבת ע"ב
 34 א, אמר ר' איוב הללו בני - מכתבים ההם "מה
 35 טובו אהליך" קדיין, סבר רמי בר חמא למימר
 36 - ומאי דקתני דהיה קטן לא יעשו גודל -
 37 דהיינו ראה היה פתח בר ארבע אמות רחב - לא
 38 ירשבוני חקולא אמות, דקאפסדי לבעלי החצר,
 39 דקשיל השתא תמני אמות בחצר כנגד כל
 40 הפתח, באורך ארבע אמות רחוק מן הפתח
 41 כדאמרין בפרק ראשון (עליל א, א) דההך רב
 42 שנהג - שנטל שנהג אמות באורך החצר כנגד רוחב כל הפתח, ואילו מעיקרא לא היה שיקל אלא ארבע אמות, אבל לעגיעות לא היה חיש רמי בר חמא, דכי רבוי דמצטנעי
 43 נפתח קטן מצטנעי נפתח גודל, בר ירתי - דשקיל נמי ארבע אמות בחצר כבר ארבע, כדאמרין: נותן לכל פתח ארבע אמות, לישויה בר ארבעי - דלא מפשרי לחבריה מדי,
 44 דמעיקרא היה לה שיקל ארבע אמות בחצר, לישויה תרין בני ארבעי - דהשתא נמי לא שיקל אלא תמני בחצר כמעיקרא, ולא יצטנעו נמי לא חישינן, דמה לי משנה אמות
 45 בפתח אחד מה ש' משנה אמות לחוקת ולשני פתחים בשני מקומות: מכל מקום שמונה אמות יש לו פתחות לחצר, בתי פיתוחא מצניא איצטנעי - כשהוא נעול יוכלני להשתמש
 46 בחצר, אי נמי להשתמש שלא כנגדו, אבל בשני פתחים לא מצניא לאיצטנעי כל כך, דאפילו אם האחד נעול - השני יהיה פתוח, סוף סוף אם בעית איצטנעי מבני רשות הרבים
 47 - שראין בביתך דרך פתח החדר, ורובני סוסים ונמלים רואין בתוך חלונותי, **משנה** אין עושה חלל תחת רשות הרבים - ואף על גב דמקבל עליה כל חוקא דאתי ממחמתה,
 48 שאין רעונם של אדם ליתו לרין על עסקי ממונו, ומפרש וואל מה הוא אתו חלל ברות שחוק ומערתו, רבי אליעזר פתי - אלא שישכסו כסוי חוק כדי שתהא עגלה
 49 מלכת, דרבי אליעזר אית ביה השתא, ואי חיש לשמא דיום ולמחר יכלה היכסי ויפול, הכי אמרין בבבא קמא ג' ב, א' וזין - קורות טענות, וניחויא - קורות גודלות הכוללות
 50 מן הבית לחץ, ואיכא למישח מן יכשלו בהם בני רשות הרבים, והלך אף מוציא, דהא כל בני רשות הרבים ליתנהו גביה דליחולו, כנס לתוך קרקע שלו - את תחולו, ומניח
 51 מקרקע לחץ כשיעור הרצאת זיון, ומציא, ובה זיון ונושבראות - הכוללות לרשות הרבים, הייזו בחזקה - דטענין לזוקא, ואמרין: אינו כנס לתוך שלו היה, אבל המוכר
 52 לו, שהוציא חדיין - הוא היה צריך לרביע ערים שכנס לתוך שלו, או שטען "שני חוקה החוקתי ונכסתי לתוך שלי", דהויא לה חוקה שיש עמה טענה, אבל לוקא לא צריך למשטן
 53 מדי, אלא: "כך לקחתיה", ואין צריך לטעון היאך הוציא המוכר את החוק לחץ לרשות הרבים, דטוענין לירוש וטוענין לזוקא, **גמרא** ורבנן - דאסי, סברי: לא אולטין ברי
 54 השתא, וחישינן משום דזימנין דמתלעי מתוכו ויפוחו, ולא איתעיה דערבר ברשות הרבים, ועיבר ויפול, פסיק לנפואה - מוציא למבואה, ותמוני מקום הלך כל בני החצרות
 55 הוא, הוו מעכבי עלייה בני רשות הרבים - שנפשו מדיקן לגמול ורובכו.

נפלה איני חזרו ובונה אותה - השתא קלאק דעתך דבית שבטן בומן שבת דמקדש קיים, ונפלה - חזרו ובנוה. ועבשלה חצר המסודרת - הרי זו בחזקתה. דכל זמן שהיא קיימת יש לה לתלות שבחיהו עשה. בומן שבת דמקדש קיים. אבל בשנפלה - תלינן שבאיסור עשייתה. לאחר דחוקן, ומשום הכי פריך ארב דנא: אמאי חזרו ובנוה אותה? כיון נפלה - אית לה למילתיה שבאיסור דרציא מנשה: איסורא שאני, דאפשיה רובא בנהו בחיהו, כי נפלה - אסור לבנוה ולסידו. מים לא נשתה וכו' - שתוק - ואם תמרו: אמאי לא אחרודו דאפשר במי בורות, דאסולין לעיסוק, כדמשמע בסוכה (מת א) ואומר רבנו יצחק דברר דהוי ממין שעשוי בן ניסוך חשיב מום דבר עצמו. דאי לא הכי - תקשה: דישתו יין מבושל דפסול לנסכים ואין להשתה; דאפשר במי תותים ויין פסולים שלא היו יכולין לסבול שלא לשתות בלא מים. דין הוא שבונו על עצמו שלא לישא נשים - תימה דהכתיב 'פרו ורבו' ושמע על אותן שגבר קיומו פריה ורביה אקמו. והיינו 'דבעו על אבריהם כלה' - שלא לילד אלא בן ובת. מומב שיחיו שונגין ואל יהיו חזרו - כדבר שאלו דודע אם יקבלו בשמחה בן אבן - פריך למנות, כדמוכח בפרק 'במה וברמה' (שבת נה, א) דאמרו מרת דיהו: אם לפיך לוי - פנייהם מי גלוי? ומתעב - אבל דברר שאנו יודעים כדברור שלא יקבלו - מאיכתיב מוטב שיהיו שונגין וכו'.

הדרן עלך חזקת הבתים

ויל האידיאנא - שהיה רוצה לקשט עצמו תחלה, כדלוקמן. אי קיין ירד - אי קיין ירד - כיון דהוא דמנכבי - הבין כשבושיל כבודו דחוקמן על שום וילא קיין בו - ואמאי אמר ליה 'ויל האידיאנא' ב? דהחוקשו - דהוה שם שבין ענין תחלה. כמו 'לקדש קש' (שמות ה). כלומר, קשטו עצמן. איכתיב ליה כנס - לחך שלו ולא הוציא בעישי זיקן. חזו שיחזור הוציא לאחר זמן? כמו אמרין דויתרה ליה רשות דהוה ואבד כחו. ואם ליה לקיש אבד כנס אינו מוציא - קא סלקא דעתך לא יציא עד זיקן, דאבד כחו. ואיכתיב איתרבי - דמוקמנן רובי זיקין ברב היודה. דהלכתא כוותיה, וקיימא לן ברב יהודה ברק. מצוי - שבין שתי שדות, שהחוקין בו. דבאבוי - ירד החוקין ברק בניסה. איכא רוחא - כשיחזור בתלים למקומן אבתי איכא כל רוח רשות הרבים. וסתם רשות הרבים מרווח הוא. הכי נטימין: אמר רב הונא נפלה בו - אי נמי ואם נפלה. וילא גריס 'שאם נפלה'. חזוד ובנתה אותה - להוציא זיקין כבתחלה. אין מטיירין ובנתה אותה - כל משום אבל בית המקדש. ואין מטיירין - שחזרו שבת סביד. רש מפרישים דהיינו בני סויה, אלא אבדוהו לבית בחרת. מטיירין - ארזות של מיני בצמחים. נפלה אינו חזרו בו - אלא: כל בן שאינו רשאי לעשות בתחלה. אם היה לו ונפל - אינו חזרו ובנוה. ונבי הוציא זיקין לרשות הרבים נמי, כיון דאי אפשר להוציא בתחלה, אם נפל אינו חזרו ובנוה. ואיכתיב שאני - דמחוקין. חזיל אא תבן - מכהה לבנוה. מרכידי - בן חזק וטוב, ואף על פי שמשחיר קצת - אסור. פבורית פבורית - ופה אמרנה. ונפרש שן מן הלחם. פבורית אחיים - שאין מביאים ביכורים אלא משבעת המינין. שכבר גזירה יחיה - חרובין, ונתיבין להתבאר, דכתיב 'ישעו אתה משוש כל המתאבלים עליה' (שמואל סד). במנאיה איתם נארים - קבלתם עליכם בגזירה ארור לחיאי המעשר לא בית הארבע. כדכתיב במלאכי (ג) 'דביאי אתו המעשר וגו'. ואף על פי כן - 'ואתו אתם קובעים', וסתם ויתעבש ואת החרומה. כדכתיב 'הם יאמרם במה קבענו המעשר החרומה'. תגוי בולו - כלומר, לכל תקבל בולו קובלת על גזירה. ומסתמא אם לא היו יכולין לעמוד בה - לא היו מסכימין, ורובן ככולן, אלא: לא תאבדו גזירה אלא אם כן - מנסקת דמילתיה רבי דיושע היא. כמא דהרמבם - קעדה של מאכל דגים מוטנגין שעמנן סבלת. כד ירצא - נעפיל: שירגילת לודס שם והורשו שעתך. כשאניאם אבאי איתכתיב וי - אבאול קאי. אפר בקלה - אפר הכירה השרופה באש קרין. כן, ומשאר דאיכא אפר רב נמי הירצך לפרש. כן, אפר דתת אפר - מכלל שהו הירצך ליתן אפר במקום פאר, דהיינו הפליק, כדכתיב 'אפר תבשע עליך' (חזקאל כד). לשבע הבן - מילה. שהיא לטוב שבעה. ונמאס ויחיה של אברתם באני בלא מלאי - בעיני טוב. ולא על ידי גונם, ומצות לא יבטלו עדי. אלא תח להם לישראל מוטב שיחיו שונגין - במה שחוקין נשים. שאינם כסורים יש אסור דברר. ואל יהיו מוירין - דמשום ולא יוכלו לעמוד בה יבטלה. ונמצאו מוירין, דלכך לא גזרינן.

ויל האידיאנא - שהיה רוצה לקשט עצמו תחלה, כדלוקמן. אי קיין ירד - אי קיין ירד - כיון דהוא דמנכבי - הבין כשבושיל כבודו דחוקמן על שום וילא קיין בו - ואמאי אמר ליה 'ויל האידיאנא' ב? דהחוקשו - דהוה שם שבין ענין תחלה. כמו 'לקדש קש' (שמות ה). כלומר, קשטו עצמן. איכתיב ליה כנס - לחך שלו ולא הוציא בעישי זיקן. חזו שיחזור הוציא לאחר זמן? כמו אמרין דויתרה ליה רשות דהוה ואבד כחו. ואם ליה לקיש אבד כנס אינו מוציא - קא סלקא דעתך לא יציא עד זיקן, דאבד כחו. ואיכתיב איתרבי - דמוקמנן רובי זיקין ברב היודה. דהלכתא כוותיה, וקיימא לן ברב יהודה ברק. מצוי - שבין שתי שדות, שהחוקין בו. דבאבוי - ירד החוקין ברק בניסה. איכא רוחא - כשיחזור בתלים למקומן אבתי איכא כל רוח רשות הרבים. וסתם רשות הרבים מרווח הוא. הכי נטימין: אמר רב הונא נפלה בו - אי נמי ואם נפלה. וילא גריס 'שאם נפלה'. חזוד ובנתה אותה - להוציא זיקין כבתחלה. אין מטיירין ובנתה אותה - כל משום אבל בית המקדש. ואין מטיירין - שחזרו שבת סביד. רש מפרישים דהיינו בני סויה, אלא אבדוהו לבית בחרת. מטיירין - ארזות של מיני בצמחים. נפלה אינו חזרו בו - אלא: כל בן שאינו רשאי לעשות בתחלה. אם היה לו ונפל - אינו חזרו ובנוה. ונבי הוציא זיקין לרשות הרבים נמי, כיון דאי אפשר להוציא בתחלה, אם נפל אינו חזרו ובנוה. ואיכתיב שאני - דמחוקין. חזיל אא תבן - מכהה לבנוה. מרכידי - בן חזק וטוב, ואף על פי שמשחיר קצת - אסור. פבורית פבורית - ופה אמרנה. ונפרש שן מן הלחם. פבורית אחיים - שאין מביאים ביכורים אלא משבעת המינין. שכבר גזירה יחיה - חרובין, ונתיבין להתבאר, דכתיב 'ישעו אתה משוש כל המתאבלים עליה' (שמואל סד). במנאיה איתם נארים - קבלתם עליכם בגזירה ארור לחיאי המעשר לא בית הארבע. כדכתיב במלאכי (ג) 'דביאי אתו המעשר וגו'. ואף על פי כן - 'ואתו אתם קובעים', וסתם ויתעבש ואת החרומה. כדכתיב 'הם יאמרם במה קבענו המעשר החרומה'. תגוי בולו - כלומר, לכל תקבל בולו קובלת על גזירה. ומסתמא אם לא היו יכולין לעמוד בה - לא היו מסכימין, ורובן ככולן, אלא: לא תאבדו גזירה אלא אם כן - מנסקת דמילתיה רבי דיושע היא. כמא דהרמבם - קעדה של מאכל דגים מוטנגין שעמנן סבלת. כד ירצא - נעפיל: שירגילת לודס שם והורשו שעתך. כשאניאם אבאי איתכתיב וי - אבאול קאי. אפר בקלה - אפר הכירה השרופה באש קרין. כן, ומשאר דאיכא אפר רב נמי הירצך לפרש. כן, אפר דתת אפר - מכלל שהו הירצך ליתן אפר במקום פאר, דהיינו הפליק, כדכתיב 'אפר תבשע עליך' (חזקאל כד). לשבע הבן - מילה. שהיא לטוב שבעה. ונמאס ויחיה של אברתם באני בלא מלאי - בעיני טוב. ולא על ידי גונם, ומצות לא יבטלו עדי. אלא תח להם לישראל מוטב שיחיו שונגין - במה שחוקין נשים. שאינם כסורים יש אסור דברר. ואל יהיו מוירין - דמשום ולא יוכלו לעמוד בה יבטלה. ונמצאו מוירין, דלכך לא גזרינן.

דאמר רב יהודה: מצר שהחוקין בו רבים אסור לקלקלו. וריש לקיש אמר מחזיר; הני מילי היאך דליפא רוחא, היאך הא איפא רוחא. לקח חצר ובה זיקין וגזומקראות - הרי היא בחזקתה. אמר רב הונא: נפלה - חזרו ובנוה אותה. מיתבי: אין מספידין ואין מכיירין ואין מטיירין בזמן הזה. לקח חצר מקושרת, מכוירת, מפותחת - הרי זו בחזקתה; נפלה - אינו חזרו ובנוה אותה - איפוא? שאני. תנו רבנן: לא יסוד אדם את ביתו כפסיד, ואם עירב בו חול אבן - מותר; ואי תיחדה אומרי: עירב בו חול - הרי זה מרכסוד ואסור, תבן - מותר. תנו רבנן: כשחרב רבתי בשניה, רבו פרושין בישראל לאכול בשר ושלא לשתות יין. נמפל להן רבי יהושע, אמר להן: בני, מפני מה אי אתם אוכלין בשר ואין אתם שותין יין? אמרו לו: נאכל בשר, שממנו מקריבין על גבי מזבח ועכשיו כמל? נשתה יין, שממסכין על גבי המזבח ועכשיו כמל? אמר להם: אם כן, להם לא נאכל, שכבר בטלו מנחות - אפשר בפירות. - פירות לא נאכל, שכבר בטלו בפורים - אפשר בפירות אחרים. - מים לא נשתה, שכבר בטל ניסוך המים שתוקן. אמר להן: בני, בואו ואומר לכם: שלא להתאבל כל עיקר אי אפשר - שכבר גזירה גזרה, ולהתאבל יותר מדיא אי אפשר - שאין גזירה גזירה על הצבור אלא אם כן רוב צבור יכולין לעמוד בה; דכתיב: 'כמארה אתם נארים ואתי אתם קבעים תגוי כולו'. אלא כך אמרו חכמים: סד אדם את ביתו כפסיד, ומשייר בו דבר מוטב. וכמה? אמר רב יפק: אמה על אמה. אמר רב חסדא: כנגד הפתח. עושה אדם כל דרכי סעודה, ומשייר דבר מוטב. מאי הוה? אמר רב פאפא: כמא דהרמבם. עושה אשה כך תכשיטה, ומשיירת דבר מוטב. מאי היא? אמר רב: בת צדעה. שצאמר: 'אם שפך דם וירשעם תשפח ימיני. תרבע לשוני לחכי' וגו'. מאי 'על ראש שמכתי'?' אמר רב יצחק: זה אפר מקלה שבראש התנים. אמר ליה רב פאפא לאביו: היכא מנח לה? - במקום הפילין, שצאמר: 'לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר'. וכל המתאבל על וירשעם - זוכה וראיה בשתחתה, שצאמר: 'שכחו את וירשעם' וגו'. תניא, אמר רבי ישמעאל בן אלישע: מיום שחרב בית המקדש, דין הוא שגזודו על עצמו שלא לאכול בשר ולא לשתות יין, אלא אין גזירה על הצבור אלא אם כן רוב צבור יכולין לעמוד בה; ומיום ששפטה מלכות הרשעה, שגזרת עלינו גזירות רעות וקשות, ומבטלת מונות ומוצות, ואין מנחת אוחנו ליפנס לשבעו הבן, ואמרי לה: לישוע הבן, דין הוא שגזודו על עצמו שלא לישא אשה ולהוליד בנים, ונמצא ויעו של אברהם אבינו קלה מאלו. אלא תח להם לישראל, מוטב שיחיו שונגין ואל יהיו מוירין.

דאמר רב יהודה: מצר שהחוקין בו רבים אסור לקלקלו. וריש לקיש אמר מחזיר; הני מילי היאך דליפא רוחא, היאך הא איפא רוחא. לקח חצר ובה זיקין וגזומקראות - הרי היא בחזקתה. אמר רב הונא: נפלה - חזרו ובנוה אותה. מיתבי: אין מספידין ואין מכיירין ואין מטיירין בזמן הזה. לקח חצר מקושרת, מכוירת, מפותחת - הרי זו בחזקתה; נפלה - אינו חזרו ובנוה אותה - איפוא? שאני. תנו רבנן: לא יסוד אדם את ביתו כפסיד, ואם עירב בו חול אבן - מותר; ואי תיחדה אומרי: עירב בו חול - הרי זה מרכסוד ואסור, תבן - מותר. תנו רבנן: כשחרב רבתי בשניה, רבו פרושין בישראל לאכול בשר ושלא לשתות יין. נמפל להן רבי יהושע, אמר להן: בני, מפני מה אי אתם אוכלין בשר ואין אתם שותין יין? אמרו לו: נאכל בשר, שממנו מקריבין על גבי מזבח ועכשיו כמל? נשתה יין, שממסכין על גבי המזבח ועכשיו כמל? אמר להם: אם כן, להם לא נאכל, שכבר בטלו מנחות - אפשר בפירות. - פירות לא נאכל, שכבר בטלו בפורים - אפשר בפירות אחרים. - מים לא נשתה, שכבר בטל ניסוך המים שתוקן. אמר להן: בני, בואו ואומר לכם: שלא להתאבל כל עיקר אי אפשר - שכבר גזירה גזרה, ולהתאבל יותר מדיא אי אפשר - שאין גזירה גזירה על הצבור אלא אם כן רוב צבור יכולין לעמוד בה; דכתיב: 'כמארה אתם נארים ואתי אתם קבעים תגוי כולו'. אלא כך אמרו חכמים: סד אדם את ביתו כפסיד, ומשייר בו דבר מוטב. וכמה? אמר רב יפק: אמה על אמה. אמר רב חסדא: כנגד הפתח. עושה אדם כל דרכי סעודה, ומשייר דבר מוטב. מאי הוה? אמר רב פאפא: כמא דהרמבם. עושה אשה כך תכשיטה, ומשיירת דבר מוטב. מאי היא? אמר רב: בת צדעה. שצאמר: 'אם שפך דם וירשעם תשפח ימיני. תרבע לשוני לחכי' וגו'. מאי 'על ראש שמכתי'?' אמר רב יצחק: זה אפר מקלה שבראש התנים. אמר ליה רב פאפא לאביו: היכא מנח לה? - במקום הפילין, שצאמר: 'לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר'. וכל המתאבל על וירשעם - זוכה וראיה בשתחתה, שצאמר: 'שכחו את וירשעם' וגו'. תניא, אמר רבי ישמעאל בן אלישע: מיום שחרב בית המקדש, דין הוא שגזודו על עצמו שלא לאכול בשר ולא לשתות יין, אלא אין גזירה על הצבור אלא אם כן רוב צבור יכולין לעמוד בה; ומיום ששפטה מלכות הרשעה, שגזרת עלינו גזירות רעות וקשות, ומבטלת מונות ומוצות, ואין מנחת אוחנו ליפנס לשבעו הבן, ואמרי לה: לישוע הבן, דין הוא שגזודו על עצמו שלא לישא אשה ולהוליד בנים, ונמצא ויעו של אברהם אבינו קלה מאלו. אלא תח להם לישראל, מוטב שיחיו שונגין ואל יהיו מוירין.

תני, נותנין כלי תחת הדלף בשבת. נתמלא, שופך ושונה ואינו חושש. אמר רבי הנביה: עשו אותו כנהרות ומעינות שבאו מחוץ לתחום לתוך התחום.

ותני, כן, נהרות ומעינות שבאו מחוץ לתחום לתחום – ממלא מהן בשבת, ואין צריך לומר כיום טוב.

הלכה ב' מתני' – כל שהוא משום שבות, משום רשות, משום מצוה בשבת, חיבין עליו כיום טוב.

ואלו הן משום שבות, לא עולין באילן, ולא רוכבין על גבי בהמה, ולא שטין על פני המים, ולא מטפחין, ולא מספקין, ולא מרקדין.

ואלו הן משום רשות, לא דנין, ולא מקדשין, ולא חולצין, ולא מביכין.

ואלו הן משום מצוה, לא מקדשין, ולא מעריכין, ולא מחרימין, ולא מגביהין תרומות ומעשרות כיום טוב.

כל אלו כיום טוב אמרו, קל וחמור בשבת.

אין בין יום טוב לשבת, אלא אכל נפש בלבד.

גמרא – שבות שהיא רשות, ורשות שהיא

[דף כ' ע"א]

מצוה, אי זו היא שבות שהיא רשות? לא עולין באילן, ולא רוכבין על גבי בהמה, ולא שטין על פני המים, ולא מספקין, ולא מטפחין, ולא מרקדין. אי זו היא רשות שהיא מצוה? לא דנין, ולא מקדשין, ולא חולצין, ולא מביכין.

תני, אין עולין באילן, בין לח בין יבש. ניהא לה, יבש? כן אנו אומרין: אסור לדוש על גבי זמורה בשבת?

אלא ברבי מאיר, דרבי מאיר אמר: גפן שיבשה – אסורה ואינה מקדשת.

דברי הכל, אסרו אילן יבש מפני אילן לח.

רב הנה בר אשי אתא ופרי קומי רב, אמר ליה: ביידא אתותה? אמר ליה: בההוא תמרתא עקימתא. אמר ליה: מאן שרא לך?

רבי בשם רב: אסור לדוש על גבי זמורה בשבת, היא שורשי אילן, היא קולמי אפרוב, בגבוהין שלשה, אכל אם אינן גבוהין שלשה – פארץ הם.

מפני מה אמרו אין עולין באילן? שפא ישפח ויאכל, או שפא ישפח וירעיד?

נישמעינה מן תדא: הנה רוכב על גבי בהמה, אומר לו: רד; תדא אמרה: שפא ישפח וירעיד!

מפני מה אמרו הנה רוכב על גבי בהמה אומרים לו: רד? חכריא אמרו: שפא תינוק חבהמה.

אמר לון רבי יוסי: הניע עצמה שתיה הונן אחד גדול.

תנא רבי אחא בר פפא קומי רבי ועירה: שניא היא, שהוא מצוה על שביבת בהמה פמוהו – "למען ינוח שורך וחקרד" כמוה.

אית תניי תני: נשענים בבהמה. אית תניי תני: אין נשענים בבהמה. אמר רב הסדא: מאן דאמר נשענין – בכריא, מאן דאמר אין נשענין – בתש.

רבי יוסה אמר: איתפלגון רבי פא בר ממל וחקריא. חד אמר: נשענים. וחורנה אמר: אין נשענים. מאן דאמר נשענים – בהוא דמיסתמיה ציבחר. מאן דאמר אין נשענין – בכובש את כבדו.

ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא, מן מה דלא אמר רבי יוסה בשם רבי פא בר ממל: כלום הני דו אמר נשענים – בכריא, ואין נשענים – בתש:

ולא שמיין על פני המים – רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו: זאת אומרת שאסור להשיט דבר ולהוליכו מאצלו, ודכותה, אסור לאדם להשיט דבר ולהביאו אצלו.

רבי אבא מרי ורבי מתנהה הוון יתיבון, חמוון לחד בר נש פצל מיא לקא ולקא ושתי. אמר רבי אבא מרי לרבי מתנהה: תדא היא דאמר רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו: אסור לאדם להשיט דבר ולהוליכו מאצלו.

[דף כ' ע"ב]

אמר ליה תדא היא דתנינן: שובר אדם את החבית לוכל ממנה גרוגרות.

ולא מספקין – "ספוק" – שהוא מחמתו, פמה דאת אמר (במדבר כד, י): "ויחר אף בלק אל בלעם ויספק את פיו". ולא מטפדין – "טפוח" – שהוא לרצונו.

רבי יונה וחרבא, חד אמר חכין שרי וחכין אסור. וחורנה אמר בין חכין ובין חכין אסור, ולא ידעין
מאן אמר דא ומאן אמר דא.

מן מה דאמר רבי יונה: אית הנה סבין ביומינן והוון מטפחין לאחורי ודיהון בשופתא, הוי דו אמר
חכין שרי וחכין אסור.

רבי הנה מסב לרבי שמעון ברביה, והוון מטפחין לאחורי ודיהון בשופתא, עבר רבי מאיר ושמע
קלהון, אמר: רבותיננו! התרה השבת? שמע רבי קליה, אמר: מי הוא זה שבא לרדותינו בתוך ביתינו?
ואית דאמרי, חכין אמר: מי הוא זה שבא לצנענו בתוך ביתינו?

שמע רבי מאיר קליה וערק, נפקין, פריי בתריה מפרי, אפרח רוחא פיקייליה מעל קדליה דרבי מאיר,
אודיק רבי מן פותא, וחמא קדליה דרבי מאיר מן אחוריו. אמר: לא זכית אנא לאורייתא, אלא בגין
דהמי קדליה דרבי מאיר מן אחוריו.

רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש, תריהון אמרין: אנן לא זכינן לאורייתא, אלא בגין דהמינן אצבעתיה
דרבי מן גולגיקין דידיה.

ולא מרדן - רבי ירמיה רבי זעירה בשם רב הונא: קפוי - עוקר שתי רגליו באחת. רקוד - עוקר
אחת ומניח אחת.

אמר רבי לעזר: כל משמיעי קול - אסורין בשבת.

רבי שמואל בר רב יצחק סבא מקושה דכנישתא תדמא.

רבי ליל ברבי אלם - מקש על פסא.

רבי אילא עני בסדרא, סלק לביתא, אשבחון דמיכין, רבע ליה על סילמא, בגין דלא מקשה על תרעא
בשופתא.

רבי ירמיה הנה פשט עם ברביה דרבי אימי, אול פעי מתערתא בקריצתא דשופתא, שרי מיקש על
תרעא. אמר ליה: אבא! מאן שרא לך?

רבי אבא בר כהנא בעא קומי רבי יסא: מהו מקשה על פרסא בשופתא? אמר ליה: בחולא מאן שרא
לך? אמר רבי שמואל בר אבדומא: נהגין רבנן בחולת, מן הטיבור ולמעלן; בכגדיו, מן הטיבור
ולמטן.

ולא דנין – רבי חזקיה רבי אחא בשם רבי אבהו: אסור לדון דיני ממונות בערב שבת,

והא מתניתין פליגא! לפיכך אין דנין, לא בערב שבת, ולא בערב יום טוב, דיני נפשות – הא דיני ממונות דנין! ותני רבי חיה בן: דנין דיני ממונות בערב שבת, אבל לא דיני נפשות בערב שבת. אמרי: פאן להלכה, וכאן לדבר תורה:

ולא מקדישין – רבי בא בר כהן אמר קומי רבי יוסה, רבי אחא בשם רבי יעקב בר אידי: אסור לארם אשה בערב שבת, הדיא דאת אמר שלא לעשות סעודת ארוסין, הא לארם – יארם.

שמואל אמר: אפלו בתשעה באב – יארם, שלא יקדמו אחר. מרחלפא שיטתיה דשמואל, תמן הוא אמר: "מושיב יחידים ביתה" – "במאזנים לעלות המה מהביל יחד" והכא הוא אמר הכין? שלא יקדמו אחר בתפלה.

אפלו בן לא

[דף כ"א ע"א]

קומה.

ולא מקדישין – רבי יעקב בר אחא בשם רבי אימי: איתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש, חד אמר: מקדישין. וחורנה אמר: אין מקדישין.

רבנן דמפרין מפרשין להו, רבי יוחנן אמר מקדישין – בתחלה ביום טוב. רבי שמעון בן לקיש אמר אין מקדישין – בתחלה ביום טוב.

אית תניי תניי: הולף לו אצל מוכרי טלאים, אית תניי תניי: הולף לו אצל מוכרי פסחים.

מאן דאמר הולף לו אצל מוכרי טלאים – כמאן דאמר מקדישין. מאן דאמר הולף לו אצל מוכרי פסחים – כמאן דאמר אין מקדישין.

הדיא אמרה, שאינו יוצא להולין, וחזור וקדש, אין תימר יוצא להולין חוזר וקדש יהא אסור משום מקדיש! ותנינן, אין מקדישין.

רבי חנניה ורבי מנא, חד אמר: במקדיש למחר. וחורנה אמר: במקדיש לכך הבית.

אמר רבי שמי: ואפילו כמאן דאמר מקדישין בעזרה, משום שבות שהתירו במקדש.

כל אלו ביום טוב אמרו קל וחומר לשבת – אילין אנני? והא אית לך חורנין,

קקילה בשבת ואין קקילה ביום טוב, פרת בשבת ואין פרת ביום טוב, מכות ביום טוב ואין מכות בשבת,

אין תימר בדברים שיש בהן אכל נפש אתינן מיתני, והא תנינן, משחילין פרות דרך ארבה ביום טוב, אכל לא בשבת.

ועוד מן הדא, שוחקין עצי בשמים למילה ביום טוב, אכל לא בשבת. אמר רבי יוסה: והוא ששל,

ועוד מן הדא, דתני, מודין חכמים לרבי מאיר בהותמות שפפרקע, שפפרקין ומתירין וחותכין בשבת, מפפרקין אכל לא מפפרקין, ולא מתירין, ולא חותכין.

בכלים, בשבת – מתר, אין צריה לומר ביום טוב.

אין בין יום טוב לשבת אלא אכל נפש בלבד – מה ביניהון? רב הסדא אמר: לתדד ראשו של שפוד ביניהון. רבי תנינא בריה דרבי אבהו אמר: להוציא אש מן העצים ביניהון.

תנא, רבי יהודה בר פזי דבר דלייא: הוא תדבר. מהו "הוא תדבר"? לתדד ראשו של שפוד "הוא תדבר"? או להוציא אש מן האבנים "הוא תדבר"?

לית לך אלא כהדא: אין משחיון את הספין, אכל משיאה על גבי חברתה. אמר רב הסדא: דרבי יודה היא,

דאמר רב יהודה בשם שמואל: דברי הפל היא פדי להעביר שמנונית שעליה. מהו לתדליק גר של אבמלה? חוקיה אמר: אסור. מתניתא פליגא על חוקיה. "לא תבערו אש בכל משבתים ביום השבת", בשבת אין את מכעיר, אכל מכעיר את ביום טוב.

אין תימר בדברים שיש בהם אכל נפש אנן קמיין, והכתיב "אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם!" אלא פינן קמיין בגר של אבמלה.

אמר רבי אבונה:

[דף כ"א ע"ב]

ותניי תמן, בית שמואי אוסרין ובית הלל מתירין.

רבי נחום אחוי דרב אילא בעא קומי רבי יוחנן, אמר ליה: לא תאמר ולא תישרי.

הלכה ג' מתני' – תבחה וחקלים כרגלי הפעלים.

המוסר בהמתו לבנו או לרועה, הרי אלו כרגלי הפעלים.

כלים המיוחדין לאחד מן האהוין שבבית – הרי אלו כרגליו. ושאין מיוחדין – הרי אלו במקום שהולכין:

גמרא – מתניתין בשמסרה לו ביום טוב, אבל אם מסרה לו מערב יום טוב – כרגלי הרועה,

בשויש שם רועה אחר, אבל אם אין שם רועה אחר – כרגלי הפקר,

ותני בן המוסר בהמתו לפקר, אף על פי שלא הודיע לפקר – הרי זו כרגלי הפקר.

הלכה ד' מתני' – השואל כלי מחברו מערב יום טוב – כרגלי השואל. ביום טוב – כרגלי המשאיל.

האשה ששאלה מחברתה תכלין ומים ומלח לעפתה – הרי אלו כרגלי שתיהן.

רבי יהודה פוטר בפנים, מפני שאין בהן ממש.

גמרא – אמר רבי בא: תחוימין עשו אותן כמדת הדין. תדע לך שבן, תפן אמרין בשם רב הקדא,

ולא ידעין אין מן שמועה ואין מן מתניתין, ואפלו עצים, וסברנן מימר: עצים אין בהן ממש.

רבי יודה פוטר בפנים מפני שאין בהן ממש – מזה נפק מביניהון?

[דף כ"ב ע"א]

הפנים, מאן דאמר מפני שאין בהן ממש – הרי יש בהן ממש! מאן דאמר מפני שהן נבלעין בעפה

– הרי אינן נבלעין בתבשילו!

הלכה ה' מתני' – הנחלת כרגלי הפעלים, ושלחבת בכל מקום.

נחלת של הקדש מועליו בה, ושלחבת לא נהנין ולא מועליו.

גמרא – חמישה דברים נאמרו בנחלת וחמישה בשלחבת.

נחלת של הקדש – מועליו בה, ושלחבת – לא נהנין ולא מועליו.

גהלת של עכו"ם – אסורה, והשלחבת – מתרת. המודר הניה מחברו – אסור בגהלתו ומתר בשלחבתו. המוציא את הגהלת לרשות הרבים – חיב, והשלחבת – פטור. ומכריז על השלחבת ואין מכריז על הגהלת. רב היה בר אשי בשם רב: אם היו הגהלים לוחשות – מכריז. רבי יוחנן דקציון בשם רבי נחום בי רבי סימאי: ובלבד בנקטפת.

הלכה ו' מתני' – בור של יחיד – פרגלי תיחיד. ושל אנשי אותה העיר – פרגלי אנשי אותה העיר. ושל עולי כבל – פרגלי הממלא.

גמרא – באר שבין שני תחומין, רבי יוחנן אמר: עושין לה מחיצה של פרזל. רבי יוסי בן חנינה אמר: אפלו מחיצה של קנים, ובלבד שלא יהו הפנים נמשכין לכאן ולכאן. אמר רבי יודן: התמירו בדבריהן יותר מדברי תורה. אמר רבי חנינה: ולא מין במינו הוא? אלא התמירו בדבריהן מדברי תורה, הדיא אמרה: המוציא פלי בדרה – הרי זו פרגלי המוציא.

הלכה ז' מתני' – מי שהיו פרותיו בעיר אחרת, וערכו בני אותה העיר להביא אצלו מפרותיו – לא יביאו לו. ואם ערב הוא – פרותיו כמוהו.

גמרא – רב ושמואל, חד אמר פרגלי המפקיד, וחורנה אמר פרגלי מי שהיו מופקדין אצלו הן מתניתין. פליגא על מאן דאמר פרגלי מי שהן מופקדין אצלו הן דתנינן, מי שהיו פרותיו בעיר אחרת וערכו בני אותה העיר לבוא אצלו – לא יביאו לו מפרותיו. אין תימר פרגלי מי שהיו מופקדין אצלו הם יביאו לו מפרותיו. אמר רבי יודן: תפתר שהיה מפתח ביד הפעלים או שלא מסרו להן רשותו מבעוד יום, וידיא אמר דא? מי שזמן אצלו אורחים – לא יוליכו בידם מנות אלא אם בן זכה להן אהד במנותיהם מערב יום טוב, מפיון שזפה להן אחר במנותיהן, לא פרגלי מי שהיו מופקדין אצלו הן? הלכה ח', מתניתין – מי שזמן אצלו אורחים – לא יוליכו בידם מנות, אלא אם בן זכה להם מנותיהם מערב יום טוב. אין משקין ושחטין את המדבריות, אבל משקין ושחטין את הפיתות. אלו הן פיתות: הלנות בעיר. מדבריות: הלנות באפר. גמרא – אלו הן המדבריות: אלו שהן יוצאות בפסח ונכנסות ברביעה. אלו הן פיתות: הלנות בעיר. רבי אומר: אלו יאלו נכנסו לתחום משחשבה, מתרין לשחוט. אלו הן מדבריות: הגדלות באפר. אמר רבי זעירה: הדיא אמרה, פלי שבא מחוץ התחום לתחום, משחשבה – מתר לשחוט. רבי שמעון בר פרסנא בשם רבי אהא: ובלבד בארבע אמות, פהדיא גמלייל זוגא אוקריה חד סרקי במהין. אתא שאל לרבי מנא, אמר ליה: קבלין בגו מגיריון דידך ואוכלין בארבע אמות.

תלמוד

מסכת ביצה

ירושלמי

הדרן עלה מסכת ביצה, והדרן עלון. דעתן עלה מסכת ביצה, ודעתה עלון. לא נתנשי מנה מסכת ביצה, ולא תתנשי מנה, לא בעלמא הדיו ולא בעלמא דאתי: (ג' פעמים)

יהי רצון מלפניך וי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא. חנינא בר פפא, רמי בר פפא, נחמן בר פפא, אחאי בר פפא, אבא מרי בר פפא, רפרם בר פפא, רבי ש בר פפא, סורקב בר פפא, אדא בר פפא, דרו בר פפא:

הערב נא וי אלהינו את דברי תורתך פמינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונהיה בלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל בלנו ודעי שמה ולמודי תורתך:

מאני תחמני מצותה, כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בהקויה, למען לא אבוש: לעולם לא אשפח פקודיה, כי גם הייתי: ברזא אהה וי, למדני חקיה: אמו אמו אמו סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך וי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משפמים והם משפמים, אנו משפמים לדברי תורה והם משפמים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים, אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו מייהם, ואני אבטח בה.

יהי רצון מלפניך וי אלהי, פשם שעזרתני לסיים מסכת ביצה, מן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקום את כל דברי תלמוד תורתך באהבה, וזכות כל התנאים ואמונאיים ותלמודי חכמים, ועמוד לי ולזרעי, שלא תמוש התורה מפני ומפי זרעי וזרעי וזרעי עד עולם, ותתקום בי, בהתהלך תנחה אתך, בשכבה תשמר עליך, והקויצת היא תשיחה: כי בי ירבו ימיה, ויוסיפו לך שנות חיים: אוךך ימים בימינה, בשמאלה עשר וקבוד: וי עז לעמו וימן, וי וקרה את עמו בשלום:

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א', מתניתין – ארבעה ראשי שנים הן באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים באחד
באלול ראש השנה למעשר בהמה ר' לעזר ור' שמעון אומר באחד בתשרי.

גמ' פתיב "החדש הזה לכם ראש חדשים" (שמות יב, ב), לכם הוא ראש ואינו ראש לא לשנים ולא
לשמיים ולא ליובלות ולא לנטיעות ולא לירקות ואומר לכם הוא ראש ואינו ראש לא למלכים
ולא לרגלים. רבי יעקב בר אחא ר' יסא בשם ר' יוחנן פתיב "ויחל לבנות בחדש השני בשני
בשנת ארבע למלכותו" (דברי הימים ב' ג, ב) הקיש שנת ארבעה למלכותו לשני שבחדשים מה שני
שבחדשים אין מונין אלא מניסן אף שני שבשנת ארבעה למלכותו אין מונין אלא מניסן. או אינו
אלא שנים בחדש כל מקום שנאמר שנים בחדש פירש. או אינו אלא שנים בשבת לא מצאנו
השבון זה מן התורה והא פתיב: "ויחי ערב ויחי בקר יום שני" (בראשית א, ח), אין למידין מבריתו
של עולם. והיי דין הוא שני שבחדשים והיי דין הוא שני שבשנים ר' חנניה ור' מנא חד אמר
ויחל לבנות בחדש השני זה שני שבחדשים בשני זה שני שבשנים וחורנה אפלו מיהלף לית בה
כלום. רבי שמעון בר כרסנא בשם רבי אחא שמע לה מן תדא החדש הזה לכם מעט ראשון הוא
לכם מעט מעוט אחר מעוט לרבות למלכים ורגלים.

[דף א' ע"ב]

וירבה לשנים ולשמימות וליובלות ולנטיעה ולירקות כהיא דאמר רבי יעקב בר אחא ר' יסא
בשם ר' יוחנן "ויחל לבנות בחדש השני בשני בשנת ארבע למלכותו", הקיש שנת ארבע
למלכותו לשני שבחדשים מה שני שבחדשים אין מונין אלא מניסן אף שני שבשנת ארבע
למלכותו אין מונין אלא מניסן. ר' יונה ר' יצחק בר נחמן בשם ר' חייא בר יוסף ויחל לבנות
בחדש השני זה שני שבחדשים בשני זה שני שבשנים וכשהוא אומר בשנת ארבע למלכותו
הקיש שנת ארבע למלכותו לשני שבחדשים מה שני שבחדשים אין מונין אלא מניסן אף שני
שבשנת ארבע למלכותו אין מונין אלא מניסן. תני שמואל ופליג בחדש השלישי לצאת בני
ישראל מארץ מצרים מיכן שמונין חדשים ליציאת מצרים. אין לי אלא חדשים שנים מנין ויידבר
ה' אל משה במדבר סיני בשנה השנית" (במדבר מ, א), אין לי אלא לשעה לדורות מנין? ויחי

בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים" (מלכים א' ג, 8) וגו' משנבנה הכותל התחילו מונין לבנינו. "ויהי מקצה עשרים שנה אשר בנה שלמה את שני הפתים" (מלכים א' מ, 8) וגו' לא זכו למנות לבנינו התחילו מונין להרבנו. "בעשרים והמש שנה לגלותנו בראש השנה בעשור לחדש" (יחזקאל מ, 8) וגו', לא זכו למנות לעצמו התחילו מונין למלכות שנאמר "בשנת שתים לדריוש" (דניאל א, 8) "בשנת שלוש לכורש מלך פרס" (דניאל ג, 8). ואומר "ויחל לבנות בחדש השני בשני בשנת ארבע למלכותו" (דברי הימים ב' ג, 8). הקיש שנת ארבע למלכותו לשני שבחדשים מה שני שבחדשים אין מונין אלא מניסן אף שני שבשנת ארבע למלכותו אין מונין אלא מניסן. ר' לעזר בשם ר' חנינה אף למלכי אמות העולם אין מונין אלא מניסן בשני בשנת שתים לדריוש בשמיני בשנת שתים לדריוש נאמר בשמיני בשנת שלש. חיפה אמר שמיני נאמר תחלה אלא שאין מקדם ומאחר בתורה. אמר רבי יונה בתיב: "ועתה שימו נא לבבכם מן היום הזה ומעלה מפרם שום אבן אל אבן בהיכל ה' (דניאל ב, 18) הא ביצד? בשני הוסד בשמיני נאמר המקרא הזה. אין תימר כבר שמו יאות אמר חיפה אין תימר לא שמו לא אמר חיפה בלום. התיב רבי יצחק והתיב "ויהי באחת ויש מאות שנה בראשון באחד לחדש" (בראשית ח, 13) ותני עלה שנת המבול אינו עולה מן המנין.

[דף ב' ע"א]

תיפתר פר' אלעזר דר' אלעזר אמר בתשרי נברא העולם והתיב ויהי בחדש ניסן שנת עשרים ויהי בחדש כסליו שנת עשרים תיפתר פר' אלעזר דרבי אלעזר אמר כל שנה שלא נכנסו לה שלשים יום אין מונין אותה שנה שלימה. והתיב "ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן" (שמות מ, 17). אין תימר שנת שלישית היא על ידי שלא נכנסו שלשים יום אין מונין אותה שנה שלימה. והתיב "ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש" (במדבר י, 14) והיא אית בשתא חמשיין יומין ואין מונין אותה שנה שלימה הדיא מן תתובתה דר' יצחק דאינין קשיין בין כמאן דאמר מניסן מונין בין כמאן דאמר מתשרי מונין מה ביניהון אמר ר' יונה שטרות יוצאות ביניהון. לזה מלצה באר וכתב בה שנייה למלכות מכר מכירה במרחשון וכתב בה שנייה למלכות מאן דאמר מניסן מונין מלזה קדמה מאן דאמר מתשרי מונין מכירה קדמה. ביצד למלכים מת באדר ועמד מלך באדר נמנית שנה לזה ושנה לזה. אמר רבי יונה והיא שנכנס לניסן די לא כן פתדא וימלך ירח ימים בשומרון

[דף ב' ע"ב]

אינן לך לעמוד על שני מלכי ישראל אלא משני מלכי יהודה ולא על שני מלכי יהודה אלא משני מלכי ישראל. כתיב ויהימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה (מלכים א' ב, יא) וגו' וכתוב "בחקרון מלך על יהודה שבע שנים וששה חדשים ובירושלים מלך" (שמואל ב' / ה, ח) וגו', בכלל חסרים ובפרט יתרים. רבי יצחק בר קצצתה ^ע בשם ר' יונה שלשים ושתים ומחצה היו אלא בשביל לחלק לו כבוד לירושלם הוא מונה אותן שלמות יהודה בי רבי אומר חשבון מרובה בולע לחשבון מועט. אומר רבי שמואל בר נחמן והיה "כי ימלאו ימיה" (שמואל ב' ג, יב) אומר לו הקדוש ברוך הוא דוד ימים מלאים אני מונה לך איני מונה לך ימים חסרים שלמה בנה בית המקדש אלא להקריב קרבנות חביב עלי משפט וצדקה שלך יותר מכל הקרבנות שנאמר "עשה צדקה ומשפט נבחר לח' מנבח" (משלי כח, ג). רב הונא אומר כל אותן ששה חדשים שהיה דוד בורח מפני אבשלום בנו בשעירה היה מתכפר בהדיוט. אומר רבי יודן בי ר' שלום כתיב "כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל" (מלכים א' יא, טז) אומר לו הקדוש ברוך הוא אני אמרתי לך אל תתגרו בם ובקשית להתגרות בם חיד שאינן נמנין לך. מאן תנא רגלים רבי שמעון דרבי שמעון אומר שלשה רגלים כסדרן בלבד חג המצות ראשון אשפחת אומר פעמים חמישה פעמים ארבעה פעמים ג'. לפני עצרת חמישה לפני החג ארבעה לפני הפסח שלשה. רבי לעזר בי רבי שמעון אומר ובלבד חג המצות אחרון אשפחת אומר פעמים שלשה פעמים שנים פעמים אחד. והכמים אומרים רגל שפגע בו תחלה ובלבד שיעברו עליו רגלי שנה ביולה. כתיב "מלבד שבתת ה' ומלבד מתנותיכם" (ויקרא כג, לח) וגו'. "אשר תתנו לה" מה תלמוד לומר שיכול אין ליקרב ברגל אלא קרבנות הרגל בלבד מנין קרבנות היחיד וקרבנות הצבור שהקדשו ברגל שיבואו ברגל שהקדשו לפני הרגל שיבואו ברגל תלמוד לומר מלבד שבתות ה'. אשר תתנו לה' אלו עופות ומנחות לרבבות את פלם שיהו קרבין ברגל יכול רשות תלמוד לומר "אלה תעשו לה' במועדיכם" – אלה קבעו חובה שיהו כולן קרבין ברגל. יכול באיזה רגל שירצה תלמוד לומר ובאת שמה והבאתם שמה אם להתיר שמה אלא זה רגל הראשון שפגעת בו. יכול אם עובר אחד מהן. ולא הביא יהא עובר עליו משום כל תאחר תלמוד לומר אלה תעשו לה' במועדיכם רבי שמעון אומר שלשה רגלים כסדרן ביצד נדר לפני הפסח עד שיעברו עליו פסח ועצרת והג נדר לפני העצרת עד שיעברו עליו עצרת והג ופסח ועצרת והג נדר לפני החג עד שיעברו עליו החג ופסח ועצרת והג.

[דף ג' ע"א]

בעון קומי ר' אילא עד גדון בעשה בלא תעשה מניין תלמוד לומר ובאת שמה והבאתם שמה מה אנו קיימין אם בעשה הרי כבר אמור אלא אם אינו עניין בעשה תניהו עניין בלא תעשה. פסחים בזמן מהו שיעבור אשפתת תני פסחים בזמן עובר. דלא בן מה אנו אמרין. אמר רבי שמואל בריה דרבי יוסה בי ר' בון שלא תאמר שאם אבד ונמצא מאחר שכפרו בו הפעלים גופו קרב שלמים. עד גדון צריכה פסחים בזמן מהו שיעבור. בעון קומי ר' זעירא בין רגל לרגל מהו שיעבור התיב ר' בא והתני חגיגה שלא קרבה בראשון תקרב בשני ומתירין לו לעבור ועוד מן הדא ועשית בעשה תשמור בלא תעשה כלום הוא עובר על עשה ועל לא תעשה לא עד שיעברו עליו ג' רגלים. ר' אבין בשם רבנן דתמן באומר הרי עלי עולה להביאה בשני בשבת פיון שבא שני בשבת ולא הביאה עובר. שלמה שנתו את מפיל יום האחרון והוא עובר על כל יום ויום.

[דף ג' ע"ב]

אין פיני עברו עליו שלשה רגלים את מפיל את רגל האחרון והוא עובר על כל רגל ורגל. ר' בון בר חיה בעי שלמה שנתו בעצרת איפשר לומר הוא אינו פשר ועובר. פתדא "ולא יליו חלב חגי עד בקר" (שמות כג, יח), ואמורי הול קרבין ביום טוב. אמר רבי אבהו קיימתייה בשחל ארבעה עשר להיות בשבת. אין חגיגה באה עמו. אמרת תורה הקריבהו מבעוד יום שלא יבוא לידי פל תלין והקא הקריבהו מבעוד יום שלא יבוא לידי פל תאחר. אמר רבי היננא אילו עבר והביא שפא אינו פשר מאחר שאלו עבר והביא פשר עובר. פתיב לפני ה' אלהיה תאכלנו שנה בשנה שנה לז' ושנה לתמונתו שנה לתם ושנה לבעל מום שנה לפכור ושנה לקדשים. שנה בשנה מלמד שהכבוד נאכל לשני ימים ולשתי שנים היה עבידא שוחמו בערב ראש השנה ואוכלו ערב ראש השנה ובראש השנה. תני ר' ישמעאל נולד לו מום בחמשה עשר יום בתוך שנתו רשאי לקיימו לאחר שנתו עד חמשה עשר יום אמר רבי אילא זאת אומרת

[דף ד' ע"א]

שאינ שנתו של בעל מום מחוורת א"ר יוסה מתני' מסייעא לר' אילא הכבוד מוזמן הזה רשאי לקיימו אפילו ד' וחמש שנים עד שלא הראהו למומחה מה אנו קיימין אם לתם הא כבר אמור אלא אם אינו ענין לתם תניהו ענין לבעל מום. אחד בכור ואחד כל הקדשים עובר עליהם משם רגלים בלא שנה שנה בלא רגלים ניהא רגלים בלא שנה שנה בלא רגלים תמן אמרין תיפתר שהיה מחוסר זמן לפסת.

כמה דאת אמר תמן הראוי למקצת שנה ראוי לכולה ואמור אוף הכא הראוי למקצת הפסח ראוי לכולו. א"ר אבא מרי תיפתר שהיתה עצרת הבאה בחמשה ונולד בששה והיתה עצרת הבאה בשבעה ר' בון בר חייה בעא קומי ר' זעירה כתיב (ויקרא כז) לא יבקר בין טוב לרע עבר וביקר מהו שיעבור אמר ליה כל דבר שבא להתיר אינו עובר מה בא להתיר כאן התורה התירה להקדיש בעלי מומין. תמן תנינן ביום השמיני מביא שלש בהמות הטאת ואשם ועולה והדל היה מביא הטאת העוף ועולת העוף. ואין הטאת העוף מחוסרת זמן אצל אשם א"ר לעזר כאן התירה התורה להקדיש מחוסרי זמן. ר' בא בר ממל בעא קומי ר' אימי

[דף ד' ע"ב]

פתיב בשמיני יבא עבר ולא הביא מהו שיעבור אמר ליה כל דבר שבא להתיר אינו עובר מה בא להתיר פהיא דאמר רבי לעזר פאן התירה התורה להקדיש מחסר זמן. אמר רבי יוסי בי ר' בון כל שבועה אין אומר לו הבא מיפן ואילך אומר לו הבא מתניתין פליגא על ר' יוסי בי ר' בון פולקם מתפניין ומביאין קרבנותיהן ברגל. ניהא נזיר מצורע לא מחסר בפורים הוא והא תנינן ההלל והשמחה שמונה פתר לה בנזיר. ר' זכריה התניה דר' לוי בעי רישא אתין פתרין בנזיר וסיפא במצורע. אמר רבי חנניה בריה דר' הלל לא כבך אתתבת תמן ואמר ר' יוסה קיימה ר' אבודמא נהותה בכהנים בשעיר אוף הכא הכהנים בשעיר. רבי חנני בעא קומי רבי יוסה פתיב וביום השמיני ימול עבר ולא מל אמר ליה כי תדר נדר לוי אלתיד לא תאחר לשלמו דבר שהוא ניתן לתשלומין יצא זה שאינו ניתן לתשלומין. לא תאחר לשלמו ולא את חליפיו כהדא דתני ואל פתח אהל מועד לא הביאו ולא את חליפיו.

[דף ה' ע"א]

אמר רבי פרשה לוי בן סיסי קומי רבי באומר הרי עלי עולה ועברו עליה שלשה רגלים והביא אהרת והקריבה מיד הייתי אומר יופטר מן הראשונה לפום בן צריך מימר לא תאחר לשלמו ולא חליפיו. אמר רבי יוסה אם באומר הרי עלי מיד הוא עובר אלא בן אגן קיימין באומר הרי זה עולה ועברו עליה ב' רגלים והביא אהרת תהתיה ולא הקריבה מיד ועבר עליה רגל שלישי הייתי אומר תצטרף עם תמורה שלשה רגלים לפום בן צריך מימר: "לא תאחר לשלמו" – ולא את חליפיו. "כי דרש ידרשנו" – אלו הטאות ואשמות. "וי אלתיד" – זה הקדש בנדק תבית. "מעמד" – זה לקט שכחה ופיאה "והיה כד הטא" – ולא בקרבנד הטא. דלא בן מה אגן אמרין.

מִסְכַּת פְּלִים מְצִיעָא פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא כל טמאה אלא לטמאת נפש. רבי שמעון אומר: אפלו כלי מתכת שהיה טמא טבול יום ויטמא מת, וחזרו להיות טבול יום. העושה כלי מן העקל שהוא עשוי להכביד בו את הספינה, ומכלי גדול שעשאו לגבות בו את המכס; רבי מאיר מטמא וחכמים מטהרין. רבי יוסי אומר: העושה מן הקציצות - טמאין. רבי יוחנן בן נורי אומר: העושה פלים מן הגרודות - טמאין. אמר רבי אלעזר: ברבי יוסי: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המסמרות, שידוע שנעשה מן הכלים שהן טמאים, ועל המסמרות שלא ידוע שנעשים מן הכלים שהן טהורין, על מה נחלקו? על הסתם, שבית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין.

ב. העושה פלים מן הגרוטאות, בין משל הארץ ובין משל חוץ לארץ - טמאין. רבי יהודה אומר: העושה פלים מן הגרוטאות של חוץ לארץ - טהורים. כלים הטהורין שאנכן באגף הטמא - טהורין. העושה כלים מן האגף הטמא - טמאין. קרדם שעשאו מן הטמא ועשפו מן הטהור - טהור. עשאו מן הטהור ועשפו מן הטמא - טמא, הכל הולך אחר עושה מלאכה. עשאו מן הטהור, אף על פי שחסומיתו מן הטמא - טהור. קיתון שעשאו מן הטמא ושוליו מן הטהור - טהור. עשאו מן הטהור ושוליו מן הטמא - טמא, הכל הולך אחר המקבל. כורת שעשאה מן החלמא ושוליה מן הגללין - טהורה. עשאה מן הגללין ושוליה מן החלמא - הכל הולך אחר השולים; דברי רבי. רבי נתן אומר: עד שיהו שולים מקבלין. החלמא והגללין שטרפן זה בזה ועשה מהן פלים, אם רב מן הטמא - טמא, ואם רב מן הטהור - טהור, מחצה על מחצה; רבי אלעזר אומר: שורפין עליהן את התרומה ואין חביבן עליהן על טמאת

מקדש וקדשיו. אמר רבי יוסי: בא רבי יוחנן בן נורי אצל רבי חלפתא. אמר לו: מה אתה אומר בפיקה של מתכת. אמר לו: טמאה. אמר לו: אף אני אומר כן, אלא שעקיבה מטהר.

ג. קלוסטרָא; רבי טרפון מטמא וחכמים מטהרין. וברוריא אומרת: שומטה מן הפתח זה ותולה בחברו בשבת, כשאמר דברים לפני רבי יהושע, אמר: 'יפה אמרה ברוריא'. סמפוניא מצפה - טהורה. עשה בית קבול כנפים - טמאה, ואינו טמא אלא המשמש את הצרף. חליל המצפה - טהור, עשה בו בית קבול כוסות - טמא, ואין טמא אלא המשמש את הצרף. והכוסות שלו - טמאין, ואין חבור לו. היתה מצופית של מתכת, כלי חבור למצבות, חצוצרת של פרחים - הרי זו טמאה. נתפרקה, העליונה טמאה והתחתונה טהורה. מסמר שהוא מוציא בו הפתילה, ומלקחים שהוא ממעך בו הפתילה - טמאין. מסמר שהוא מעלה ומוריד בו קנה לבסיס - טהור. ורבי שמעון בן גמליאל מטהר. עשאו בכעץ ובקסטרון - חבור לטמאה ולהזאה. תקעו - חבור לטמאה ואין חבור להזאה. נוטל ונותן - אינו חבור, לא לטמאה ולא להזאה. הרחוש שנפרץ, ושנטל עוקצו - טהור, נשתירו בו אונקליות מכאן ומכאן - טמא, קטלא שחליות של אלמוג אחרות באונקלאות של מתכת - הרי אלו טהורות, שאין עשויות אלא לחזוק. נתפרקה. כל אחת ואחת טהורה בפני עצמה. רבי אלעזר אומר: צינורא של כוס, טהורה בפני עצמה.

ד. כל הפרצופות טמאין ופרצוף הדקה - טהור. מנעל שלו של מתכת - הרי זה טמא טמא מת. כל החותמות טהורין, ואינו טמא אלא חותם של מתכת, שחותמין בו בלבד. קמיע של מתכת - הרי זה טמא טמא מת. נתפרק - התחתון טמא, והעליון - טהור. עור שכורף בו את הקמיע - טמא, פשטו -

טמאה, ומצפה - טהורה. עוד אמר תלמיד אחד מתלמידי גליל העליון לפני רבי אליעזר: שמעתי שחולקין בין מחט למחט. אמר לו: שמה לא שמעת אלא לענין שבת, שהיוצא בנקובה - חיב, ושאינן נקובה - פטור.

ב. שלשלת דוסקאות - הרי זו טהורה, ושל משוחות - הרי זו טמאה, מפני שממתיח בה את אהליו, ושל קופלאות ושל שאר כל הכלים, המשמש את הטמא - טמא, והמשמש את הטהור - טהור. שלשלת הסיטונות - טמאה, מפני שהיא עשויה לכפיתה של בעלי בתים, אם התקנה לשמירה - טמאה. רבי יוסי אומר: אחד החוט, ואחד השלשלת, ואחד המשיחה. היו שנים או שקשר חלוון בראשה - טמאה.

ג. קנה מאזנים של סרוקות יש בו אונקיות ואין בו אונקלאות, יש בו אונקלאות ואין בו אונקיות - טמא. פרו - טהור, וכשהוא מחברן - חבור לטמאה ולהזאה. דלוסקת הנעול, וכן קלוסטרך הנעולה - חבור לטמאה ואין חבור להזאה. טורטיני שיש בה בית קבול מעות - טמאה, ואינו טמא אלא המשמש את הצרף. הכיפים שלו של מתכת, בין מקבלות ובין שאין מקבלות - טמאה. ושל עץ, ושל עצם, ושל זכוכית, מקבלות - טמאות. ושאינן מקבלות - טהורות. חברה לקנה, וקנה לטורטיני - כלו חבור אחד. פיקטו שיש בה בית קבול שמן - טמאה. בית קבול נר - טהורה, ואינו מטמא אלא המשמש את הצרף, תמירות שלה של מתכת, בין מקבלות בין שאין מקבלות - טמאות, ושל עץ, ושל עצם, ושל זכוכית, מקבלות - טמאות. ושאינן מקבלות - טהורות.

ד. מנורה שיש בה בית קבול שמן - טמאה. בית קבול נר - טהורה. ואינו טמא אלא המשמש את הצרף. ומסמר שהוא תולה בו את המשפכים - טהור.

טהור. מטמא ומטהר אפלו עשרה פעמים. פסלין שהוא כותב עליו את הקמיע - טהור. ספת הימנו ונעשה חוליא לתכשיט - טמאה. אפטט שיש בו מתכת - הרי זה טמא טמא מת. כל תכשיטי בהמה, כגון השירים הנזמים והקטלאות והטבעות - טהורין, ואין טמא אלא זוג המשמיע קול לאדם. העושה זגין למכתשת ולעריסה ולמטפחות הספרים, ולמטפחות התינוקות - טהורין. עשה לה העבילין - טמאין. נטלו ענבליהן - טהורות. זוג של דלת - טהור, של בהמה - טמא. זוג של דלת שעשאו לבהמה - טהור, ושל בהמה שעשאו לדלת, אפלו חברו בקרקע ואפלו קבעו במסמר - טמאה.

ה. חזקת זגין הנמצאין בכל מקום - טהורין, חוץ מן הנמצאים בכרכין, מפני שרבו של דלתות הן. אמר לאמן: עשה לי שני זגין, אחד לדלת ואחד לבהמה, עשה לי שתי מחצלות: אחת לשכיבה ואחת לאהליו. עשה לי שני סדינין: אחד לצורות ואחד לאהליו - הרי אלו טמאין, עד שעה שיפריש. ורבי שמעון מטהר עד שעה שיפריש. אבל אמן שהוא עושה, ומניח זגין לבהמה, לדלתות ומחצלות לשכיבה, ומחצלות לאהליו, סדינין לצורות, וסדינין לאהלים, אם רב מן הטמא - טמא, עד שיפריש לטהרה. אם רוב מן הטהור טהור עד שיפריש לטמאה.

מִסְכַּת כָּלִים מְצִיעָא פֶּרֶק שְׁנַי

א. טבעת שהוא חוגר בה את מתניו, ומקשר בה בין כתפו - טהורה. ואין טמא אלא טבעת של אצבע בלבד. טבעת, בין חקוקה ובין שאינה חקוקה - טמאה, ומצפה - טהורה. אמר תלמיד אחד מתלמידי גליל העליון לפני רבי אליעזר: שמעתי שחולקין בין טבעת לטבעת. אמר לו: שמה לא שמעת אלא לענין שבת, שהיוצא בחקוקה - חיב, ושאינן חקוקה - פטור. מחט, בין נקובה ובין שאין נקובה -

מהן גדול כשנים בחברו, שהגדול טמא והקטן טהור, על מה נחלקו? על שאין אחד מהן גדול כשנים בחברו, שהשנים שוין, שרפן גמליאל מטמא וחכמים מטהרין.

ו. מסמר שעקמו לו להיות פותח ונועל – טמא. התקינו לשמירה – טהור. התקינו למנועול או למחרים – טהור. נתנו בחרמש שלא ישמט, המסיט – טמא. ורפן שמעון בן גמליאל מטהר. נתנו ברחים של יד או ברחים של חמור – טמא. צינורות התופסות את הרחים מלמעלה – הרי אלו טהורות, שאין עשויות אלא לחזוק. הסדור והסדן של מתכת – טמאים. משקלות שנשתברו, אף על פי שמחזירין ושוקל בהן – טהורים. יחד מהן לחצאי ליטרין, שלישי ליטרין, רביעי ליטרין – טמאים. ואלו הן גולמי כלי עץ שהן טמאים: כל שהוא עתיד לשוף, לגרד לכרכב, לטול בטונס. היו מחסרים כן, אוגן, אזן ויד – טמאים. מחסרים חטיטה – טהורים. סאה שהוא עתיד לגוד מלמטה – טמאה. מלמעלה – טהורה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: כלי עץ אין מקבלים טמאה עד שתגמר מלאכתה, וסאה – משיקשר בה את המשיחות כל גולמי כלי עץ טמאים חוץ משל פרשע, מפני שהם מחסרים שליקה. רבי יהודה אומר: העושה כלים מגפו של זית – טהורים, מפני שהן מחסרים שליקה, וממירים את מה שבבהם.

מסכת כלים מציעא פרק שלישי

מ גא הכידון¹, והניקון², והפגיון³, והקסדא⁴, והמגפים⁵, שנחלקו – הרי אלו

¹ נשק העשוי כמותו; "הרמח הקפון אשר הוא ביד המלכים ברב העתים" (רמב"ם פרוש המשניות פלים יא. ח).

² הכרזל שבתוך הרמח.

והמשפכים טמאין, ואין חבר לו. אקונביאות שבמגדלים, שבקנופוט, והסופין והסטיון שלהם – הרי אלו טהורין, שאינן עשויות אלא לנוי. אנקלי של שדה – טמאה, ואם היתה באה במדה – טהורה. אמר רבי יהודה: מפני מה של רוכלין שלפניו טמאה? מפני שהוא תולה בה, ושל אחריו – טהורה, מפני שהיא עשויה לשמירה. כסוי טני של מתכת, של בעלי בתים, רפן גמליאל מטמא וחכמים מטהרין. ושל עץ – טהור. היה משקע עד חציו ועד שלישו – טמא, מפני שהוא ככסוי קביא, פחות מכן – טהור, מפני שהוא ככסוי קמטרא. ומפני מה דלת שבמגדל של רופאים טמאה? מפני שהוא נותן עליה איספליניאות, ותולה בה את המספרים. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: מפני שהוא מעצב עליה את התינוק. אמרו לו: אם כן, תהא טמאה מדרס.

ה. ואלו הן גולמי כלי מתכות שהן טהורין: כל שהוא עתיד לשוף, ולגרר, ולכרכב, לשבץ, ולהקיש בקורנס. היו מחסרים כן, אוגן ואזן ויד – טהורים. מחסרים כסוין – טמאין. ואלו הן היתוכים: אלו שהחוננו מנער בהן את הקדרה. אלו הן הפרכין: אלו הקבוע בקירום, גולת חוננו שכלה מסמרים, אפילו כלם של עץ ואחת של מתכת – טמאה, ושל בעלי בתים, אפילו כלם של מתכת ואחת של עץ, שלא נעשית אלא לשמש עם הקרקע. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: מסמר הגרוע – טהור, שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע. אמר רבי נתן: לא נחלקו רפן גמליאל וחכמים על תלוי מגדרות של אוליירין שהוא טהור, שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע, על מה נחלקו? על ספות של מתכת של בעלי בתים העשויה כמפה, שרפן גמליאל מטמא, מפני שעבדים מתגודים בה. וחכמים מטהרים. אמר רבי יהודה: לא נחלקו רפן גמליאל וחכמים על טבלא שנחלק לשנים, ואחד

ד. מכחול¹⁰ שנטל הזכר שלו, אף על פי שהיה המקבל שלו מלא חלודה - טמא. נטל המקבל שלו, אם היה הזכר שלו מלא חלודה - טהור. מפני שהוא סורח את העין.

ה. זומא ליסטרין¹¹ שנטלה כפה - טמאה מפני מזלג. נטל מזלג - טמאה מפני כפה. נחלקה לשנים, אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה - טמאה. ואם לאו - טהורה. מרדה, נטל הרודה - טמא מפני הצנורת. נטל הצנורת - טמא מפני הרודה. נחלקה לשנים, אם משמשת מעין מלאכתן הראשונה - טמאה. ואם לאו - טהורה. מרדע שנחלק לשנים, ונשתיר בחרחור¹² עד שכעה טפחים, ובדרבן עד ארבעה טפחים - טמא. פחות מכן - טהור. ואם מתחלה עשאו לכן, אפלו פחות מכן - טמא. ובקדרם, אף על פי שנטלה חסומה - טמאה.

ו. מגרפה שנטל פיה¹³ ונשתיר בה כמלא הסיט על פני כלה - טמאה. נטלה כלה.

טהורים. שריון⁶ שנחלק לארכו - טהור. לרחבו, אם משמש מעין מלאכתו ראשונה - טמא, ואם לאו - טהור. ומאימתי טהרתו? משפלה ואינו משמש מעין מלאכתו. בלה ונשתיר ממנו רבו מלמעלה - טמא, רבו מלמטה - טהור. ספת הימנו⁷ ועשה חוליא לתכשיט - טמאה.

ב. מספרת של פרקים⁸ - הרי זו טמאה בפני עצמה, וזו טמאה בפני עצמה. וכשהוא מחברם - חבור לטמאה ואין חבור להזאה. מספרת שנחלקה לשנים - רבי יהודה מטמא מפני שהוא כבתחלתו. בתחלה, חותך בה את הסבך ועשיו חותך בה את הסבך; וחכמים מטהרים.

ג. מכתב⁹ שנטל הכותב שלו, טמא מפני המוחק. נטל המוחק שלו, טמא מפני הכותב. נחלק לשנים ונשתירו בכותב עד שמגיע לקשרי אצבעותיו. ובמוחק, מלא פס ידו - טמא. פחות מכן - טהור.

³ 'סבין שיש לו שתי פיות' (רבי עובדיה ברטנורא בכורות ה, ג)

⁴ כובע נחשת שנותנים אנשי המלחמה על ראשם (שם בלים יא, ח).

⁵ בתי שוקים של ברזל שנושאין אנשי המלחמה (שם).

⁶ פאנצער בלע"ז.

⁷ הינו שלקח ממנו חלק.

⁸ מספרים עם שני חלקים, שייבולה להחלק לשנים.

⁹ ראשו אחד חד כמחט לכתב על פנקס של שענה, וראשו האחר עב וחלק למחוק בו הכתב החקוק בשענה ולהחליקה כדי שיהא ראוי לחור ולכתב בו (רבי עובדיה ברטנורא בלים יג, ב).

¹⁰ ראשו אחד חד פנין זכרות לכהול בו את העין, וראשו האחר רחב לנקות בו את האון (שם).

¹¹ ראשו אחד פה עשוי לקבל את הזקמא מן הקדרה ולהעבירה, וראשו האחר פנין מזלג להעלות הפשר (שם).

¹² חרחור - כלי עשוי כמין מרה שחופרים בו את הקרקע, וברזל שלו מחדד טפי להתך בו השרשים שלא יעקבו את המחרשה.

¹³ מגרפה. הוא אשר יניעו בו המכשיל בקדרה אצל בשולו ויקרא תרחת אשר יערכו בו הבנאים הטיט מגרפה על הרך הדמיון, וידוע מצורת זאת תרחת באשר הוסרה כפה ישאר

בה את הגחלים. דיוסטור¹⁸ - טמא. נחלק לשנים - טהור. דיופי¹⁹ - טמא. נחלק לשנים - טהור. המסמרות והסניפין שבו - חבור לטמאה ולהזאה.

ז. המטריד²⁰ שנפרץ ונטל עוקצו - טהור. נחלק לשנים, ונשתיר בו טפח - טמא. חפי פותחת²¹ - טהורין. קבען בפותחת - טמאים. שבגל²², אפלו קבען בפותחת ונתן בדלת - טהורים.

ח. טבעת של מתכת וחותם שלה של אלמוג - טמאה. רבי נחמיה מטהר, שהיה רבי נחמיה אומר: בטבעת הולכין אחר חותמה. בעל - אחר סמלוניו. בקולב - אחר מסמרותיו. בסלם - אחר שליבותיו. בערסה - אחר שלשלותיו. רבי שמעון בן אליעזר אומר משום רבי יוסי: בסלם - אחר העומדים. ובקולב - אחר השלובין. ובמשפך - אחר הקערה. האימה²³, והחפוי, והטס שעל גבי שנים - טהורין. השתוע²⁴,

אמר רבי נתן בן יוסף בזו בית שמאי מטמאים ובית הלל מטהרין. האזמל של רוקני¹⁴ - האזמל טמא בפני עצמו. כשהוא מחברו - חבור לטמאה ואין חבור להזאה. מחט של מוכסין¹⁵ שנטל עקצה - טמאה משום חורה. נטלה חורה - טמאה מפני עקצה. נחלקה לשנים, אם משמשת מעין מלאכתן ראשונה - טמאה. ואם לאו - טהורה. הסיף והסכין שהעלו חלודה - טהורים. שפן והשחיון - חזרו לטמאתן ראשונה. שפופרת של זהבין, ושל זגגין, ושל נפחים, ושל עושי כלי זכוכית שנחלקה לארכה - טהורה. לרחבה, אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה - טמאה, אם לאו - טהורה. כלבוס¹⁶ של ספרים¹⁷, ושל רופאים, ושל עושי כלי זכוכית, שנחלקה לשנים - טהורה. ושל נפחים שנחלקה לשנים - טמאה, מפני שהיא כתחלתו. בתחלה חותה בה את הגחלים, ועכשו חותה בה את הגחלים. רבי שמעון בן גמליאל אומר: מפני שהוא כתחלתו, בתחלה מנקב בה את הגחלים ועכשו מנקב

¹⁸ דיוסטור - כלי שהוא בעל שני צדדים, הינו שני התיכות נפרדות ומהברות.

¹⁹ דיופי - כלי שהוא כעין קש שמיניקים בו ועשוי כעין האות ד', ומצד אחד שמים בתוך הפה, וקצהו השני בתוך המושקה.

²⁰ כעין חנית או מעדר.

²¹ שנים הקבועים בה' (רש"י שבת פא ע"א).

²² ושל גל - ואם הפותחת הזאת אינה של כלים, כגון של שדה ומגדל אלא של גל, (כמו טרוקין גלי כגון דלתות שערי ההצר אף על פי שהברן בפותחת, הואיל וחבור זה בדלת היא, ודלת כגון מחבר לפרקע טהורין (רש"י שם).

²³ הכלי אשר יתחבר עליו הפשתן בעת הטויה.

²⁴ שפוד של ברזל (רש"י לתהלים קה, יח).

הבית יד שלה דומה לקרנם. רמב"ם פרוש המושניות (כלים יג, ד).

¹⁴ רוקני - העין שהתפסלת קבועה בו קרוי 'רוקני'. ואם נטל הפרזל שפוסל ומחלק, ונשאר העין לבדו בלא הפרזל, טהור (רבי עובדיה ברטנורא כלים יג, ד). וכתב ב'הסדי דוד': ברזל שנותרים הנגרים בתוך עין להחליק הנסרים.

¹⁵ הגר"א גרם: של מתוח.

¹⁶ צבת.

¹⁷ כעין כלי מלקט שהספרים לוקטים בו את השער.

והדוקרן²⁵, והמעדיר, והמלקוט של כובסין, שנטלה אחת משניהן ועשה של מתכת - הרי אלו טמאין. על כלן אמר רבי יהושע: דבר חדש חדשו הסופרים, ואין לי מה אשיב.

ט. מסרק של פשתן שנטלו שניו, אחת מבינתים - טהור. נטלה הימנו שן אחת - טהורה. רבי שמעון מטמא, מפני שהוא כותב בה, ואם התקינה להיות כותב בה - הכל מודים שהיא טמאה. ושל צמר שנטחלק, בין לארכו ובין לרחבו - טמא. שן של זהב - מקבלת טמאה ומזין עליה במקומה, ויוצאין בה בשבת.

מסכת כלים מציצא פרק רביעי

א. כלי מתכות הבאות במדה, כגון: השדה, התבה, והמגדל, הבאין במדה - טמאין. פשוטי כלי מתכת, כגון: השלחן, והטבלא, והדלפקי²⁶ של מתכת - טמאים. ושעורן בטפח. כלל אמרו! כלי מתכת המחסר חטיפה²⁷ - טמא. המחסר לטישה - טהור. דברי רבי עקיבה. וחכמים אומרים: כלי מתכות שנתרועעו, אם משמשין מעין מלאכתן ראשונה - טמאין. ואם לאו - טהורין. מיצד? דלי כדי למלאות בו לשותות. המיחם - כדי להחם בו לשותות. והקיתון - כדי לשמש בו את האורחין. ספל - כדי להדיח בו אחת מרגליו. נקבו קומקמין - כדי לקבל חמין. מיחם - כדי

לקבל סלעים. הלפס - כדי לקבל קתונות. קתונות - כדי לקבל בו פרוטות. מדות היין והשמן - שעורן במשקין. ורבי אליעזר אומר: בפרוטות. נר - שעורו בשמן. ורבי אליעזר אומר: בפרוטות.

ב. מקל שעשה בראשו מסמר להיות תופס בו במקום הדיש - טמא. ואם בשביל שלא תהא הארץ אוכלתו - טהור. עשה בראשו להיות מכה בו - טמא. לנוי - טהור. רבי אלעזר בר צדוק אומר: דור אחד - טמא. ושני דורין - טהור. פרגול²⁸ שעשה בראשו מסמר להיות מכה בו - טמא. לנוי - טהור.

ג. מסרק²⁹ שיש בו דרבן - הרי זה טמא. חולץ של נגר שהוא מוציא בו את המסמרים³⁰ - טמא. מיניקת שעשאה לתחת הדלת, אף על פי שמשפתמש בה - טהורה. היתה טמאה ועשאה לתחת הדלת - טמאה, עד שתטהר. ומאימתי טהרתה? בית שמאי אומרים: משיחבל. ובית הלל אומרים: משיחבר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בית שמאי אומרים: משיחבל ויחבר. ובית הלל אומרים: משיחבל או משיחבר. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: קנתור של בנאי³¹ - טהור. שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע. כל כלי הסתת - טמאין. והערעין³² עמהם. רבי יהודה אומר: חוץ מן הערעין. האמה,

²⁸ שוט של מלכות.

²⁹ ה'חפדי דוד' גזרם 'מעדר'.

³⁰ לנגר יש מכשיר כעין כלי שהוא משתמש בו כדי לחלץ ולהוציא את המסמרים מהנמרים.

³¹ 'שכט ומטה של פרזל שבנאים הותכים בו את הכתל' (רבי עובדיה ברטנורא כלים יד, ג).

³² כלי של סתת שעמו הוא משבר את גושי העפר.

²⁵ קנים שמתפצלים מהם ענפים דוקרים, והיו עושים קנים מעין והענפים מופתת.

²⁶ הדלפקי - כלי עץ שמושימין בו צלוחיות ואשישות ואוכלין ומשקין, ומפוזו כשנוטלין ומשימין על השלחן (רבי עובדיה ברטנורא כלים כב, א).

²⁷ כלשון 'חטיבה' הינו שלא מעבד ולא חקוק עליו כלום.

שְׁלֵא יִשְׁמַט - טְמָאָה. וְרַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מְטַהֵר, בְּזֶה מוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה לְחַכְמִים בְּכַסּוּי טְנֵי שֶׁל מִתְכַּת שַׁעֲשָׂא בּוּ מְרָאָה, נִשְׁפָּר וּבִטֵּל מִתְשַׁמֵּי שׁוּ - טְהוֹר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף טְמֵא. מְרָאָה שְׁנִטְשָׁטְשָׁה, אִם מִשְׁמַשֶּׁת מְעִין מְלֹאכְתָּהּ רֵאשׁוֹנָה - טְמָאָה. אִם לֹא - טְהוֹרָה. נִשְׁפָּרָה, אִם מְרָאָה רֹב הַפְּנִים - טְמָאָה. וְאִם לֹא - טְהוֹרָה.

ו. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּלֵי מִתְכַּת שְׁנִטְשָׁמָא, וְנִשְׁפָּר, וְהִתִּיכּוּ - מְזָה עָלָיו בּוּ בְיוֹם, וְשׁוֹנָה עָלָיו בְּרַבִּיעִי, וְשִׁנְטָמָא, וְהִזָּה עָלָיו וְנִשְׁפָּר וְהִתִּיכּוּ - שׁוֹנָה וּמְזָה עָלָיו בּוּ בְיוֹם. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אֵין הִזָּאָה פְּחוּת מְשֻׁלִּישֵׁי וְשִׁבְעִיעִי. רַבִּי נַחֲן אוֹמֵר, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּלֵי מִתְכַּת שְׁנִטְשָׁמָא וְנִשְׁפָּר וְהִתִּיכּוּ, מְזָה עָלָיו בּוּ בְיוֹם, נִשְׁפָּר וְהִתִּיכּוּ, וְשׁוֹנָה עָלָיו בּוּ בְיוֹם; רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אֵין הִזָּאָה פְּחוּת מְשֻׁלִּישֵׁי וְשִׁבְעִיעִי.

ז. מִפְּתַח שֶׁל רְכוּבָה שְׁנִשְׁפָּר מִתּוֹךְ רְכוּבָתוֹ. רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא, וְרַבִּי יְהוּדָה מְטַהֵר. וְרַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: חֲלוּף הַדְּבָרִים. מְסַנֵּנֵת שֶׁל חֲרָדֵל שְׁנַחֲלָקָה לְאַרְכָּה - טְהוֹרָה. לְרַחֲבָה, אִם מִשְׁמַשֶּׁת מְעִין מְלֹאכְתָּהּ רֵאשׁוֹנָה - טְמָאָה. וְאִם לֹא - טְהוֹרָה. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוּק: לֹא נַחֲלָקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל עַל מְסַנֵּנֵת שֶׁל חֲרָדֵל שְׁנַפְרָצוּ בָּהּ שְׁלִשָּׁה נִקְבִין מְלַמְטָה, זֶה בְּצַד זֶה שֶׁהִיא טְהוֹרָה, עַל מֵה נַחֲלָקוּ? עַל שְׁנַיִם, שְׁבִיט שְׁמַאי מְטַמֵּאִין וּבֵית הֵלֵל מְטַהֲרִין. קִיתוּן שֶׁהוּא עֵתִיד לְטַפַּח עַל פִּיו וְלַעֲשׂוֹתוֹ כְּצִינּוֹר - טְהוֹר, עַד שִׁיטַּפַּח אֶת פִּיו.

מִסְכַּת כְּלִים מְצִיעָא פְּרָק חֲמִישִׁי

א. כְּלֵי גְלָלִים וּכְלֵי אֲבָנִים וּכְלֵי אֲדָמָה הַבָּאִין בְּמִדְּהָ, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הָרִי הֵן כְּכֻלָּם. וְחַכְמִים אוֹמְרִין: הָרִי הֵן כְּאֶהֱלִין. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: קִפּוּת גְּדוּלוֹת וְסוּגִין הַגְּדוּלִים שִׁישׁ לְהֵן שׁוּלִים, וְהֵן מְחִזְקִין אֲרַבְעִים סָאִין בִּלְח שְׁהֵם כּוֹרִים בִּיבֵשׁ - הָרִי

וְהַמְּחוּק³³ שֶׁל מִתְכַּת - טְמֵאִין. וְהַמְּצוּפִין³⁴ - טְהוֹרִים. אֲפֻרּוּמְבִיא³⁵ - טְהוֹרָה. עֲשָׂה בָּהּ שְׁלִשְׁתַּת - טְמָאָה. שְׁלִשְׁתַּת שַׁעֲשָׂאָה אֲפֻרּוּמְבִיא - טְמָאָה, מְפָנִי שֶׁהוּא כְּכֻלּוֹנְס³⁶. שְׁלִשָּׁה דְבָרִים בְּסוּס: הַשִּׁיר, וְהַפְּרּוּמְבִיא, וְהַכְּלוּנְס. הַכְּלוּנְס שֶׁל סוּס - טְמֵא בְּפָנֵי עֲצָמוֹ. הַמְּשִׁיחוֹת וְהַרְצוּעוֹת תְּפּוּרוֹת בּוּ - חֲבוּר. וְקִשּׁוּרוֹת - אֵינָן חֲבוּר. אַנְדְּרָטִין וְחִלּוּת שֶׁל צוּרָה, וְכֵל שְׁאִינוּ יוֹצֵא מִשׁוּם מְטַבַּע - הָרִי אֵלּוֹ טְמֵאִין. אַנְדְּרָטִין שַׁעֲשָׂאָה בְּתוֹךְ הַבֵּית. אִם לְנוּי - טְהוֹר. וְאִם בְּשִׁבְלִי שִׁיָּהּ נּוֹתֵן עָלָיו אֶת הַכּוּס וְהַקְּעָרָה - טְמֵא. מְפָנִי שֶׁהוּא כְּדוּלְפָקִי. שְׁלִשְׁתַּת נֵר - חֲבוּר עַל הַמְּסָרָק. אֵין שֵׁם מְסָרָק - חֲבוּר עַל הַטַּבַּעַת. שְׁלִשְׁתַּת דְּלִי גְּדוּל אֲרַבְעָה טַפְחִים, וְשֶׁל קֶטָן וְשֶׁל עוֹלֵי רְגֵלִים - עֲשָׂרָה. קֶשֶׁר בּוּ חֲבֵל אוּ מְשִׁיחָה, בֵּין מְלַמְעֵלָה וּבֵין מְלַמְטָה, אֲפֻלוּ מְאָה אֲמָה - כֻּלּוּ חֲבוּר.

ד. מְגַרָה שַׁעֲשָׂה שְׁנִיָּה לְחוּר הַדְּלֵת, אָף עַל פִּי שְׁמִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ - טְהוֹרָה. הִיתָה טְמָאָה וְעֲשָׂה לְחוּרָה דְּלֵת - טְמָאָה עַד שִׁיקְבַּעְנָה בְּמִסְמָר. הַפְּכָה בֵּין מְלַמְעֵלָה וּבֵין מְלַמְטָה וּבֵין מִן הַצְּדָדִין - טְהוֹרִים. כְּסוּי קְבִיא וּמִיחָם, כְּסוּי טְנֵי וּבֵית הַדִּיּו - טְמֵאִין, וְשָׂאָר כָּל הַכְּסוּיִן - טְהוֹרִין.

ה. הַטַּבַּעוֹת הַמְּקַבְּלוֹת אֶת הַרְצוּעוֹת - הָרִי אֵלּוֹ טְהוֹרוֹת, שְׁאִינָן עֲשׂוּיוֹת אֶלָּא לְנוּי. הַעֲשׂוּיוֹת לְהַכְּבִיד אֶת הַרְצוּעוֹת וְשֶׁהַרְצוּעוֹת תְּלוּיוֹת בָּהֶן - טְמֵאוֹת. בְּרוּל שְׁתַּחַת צְוָאר בְּהֵמָה וְשַׁעַל גְּבִי צְוָאר בְּהֵמָה - טְמֵא. מְסָמֵר שֶׁהוּא מַחְבֵּר בּוּ אֶת הַגְּלָגֵל

³³ אֲמָה שְׁמוֹדָדִים בָּהּ, וּמַחֵק שְׁמוֹחֲקִים בָּהּ אֶת גְּדֵשׁ הַמְּדָה.

³⁴ הֵינוּ שַׁעֲשׂוּיִים מְעִין וְרַק מְצַפִּים מִמִּתְכַּת.

³⁵ רָסֵן שֶׁל בְּהֵמָה.

³⁶ כְּלוּנְס הוּא רָסֵן שַׁעֲשׂוּשִׁים לְסוּם.

אלו טמאים, אף על פי שאין מטלטלין במלואו - מטלטלין במשתיר בהן. וכמה הן? אמה על אמה ברום שלש אמות שהן ישנן שש מאות ארבעים ושמונה טפח, ראיה לדבר ממדת השלחן. רבי יוסי אומר: בים שעשה שלמה הוא אומר (דברי הימים ב ד, ה): "מחזיק בתים שלשת אלפים יכיל". במקום אחר הוא אומר (מלכים א ו, כו): "אלפים בת יכיל", אי אפשר לומר 'אלפים' שכבר נאמר 'שלשת אלפים', ואי אפשר לומר 'שלשת אלפים' שכבר נאמר 'אלפים', אמור מעתה: אלפים בלח שהם שלשת אלפים ביבש. החזיונות שבטרקלין שבעלי בתים אוכלין עליהן שחלקין כצפרן - טמאין, מפני שהן כטבלא. ומעשה בבעל הבית אחד שהיו לו נצרים בתוך ביתו, והיו שואלין אותו לבית האכל ולבית המשתה, ובא מעשה לפני חכמים וטמאום.

ב. מפני מה ארכות של נחתומין טמאות? מפני שהן מיוחדין לכלי. של בעלי בתים - טהורות עד שיחדום לכלי. רבי שמעון אומר: מפני מה סרוד של נחתומין הפרוץ טמא? מפני שהוא קורץ עליו, ומביא מקרצות לתנור. ושל בעלי בתים, אם התקינו להיות קורץ ומוליך עליו מקרצות לתנור - טמא.

ג. סרוד של צפירה אם יש לו גפים - טמא. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף על פי שאין לו גפים - טמא. ומפני מה ים נפה של סלתין - טמא? מפני שהוא מחזירו לכלי. ושל בעלי בתים - טהור, עד שיחזירוהו לכלי. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: אף של סלתין - טהור, עד שיחזירוהו לכלי. רבי יהודה אומר: של גדלת טמא מושב, מפני שהבנות יושבות בתוכו וגודלות.

ד. כל התלווין הנקובין - חבור ורבי יוחנן בן גורי אומר: אף הסדקין, מוסף עליהן

תלוי זיני וסופיני³⁷ מפני שהן מסייעין בשעת מלאכה. תלוי בית הלגינין ובית הכוסות התפור - טמא. קשור וענוב - טהור. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר: כל התלווין טמאים, לא טהרו אלא תלוי נפה וכברה של בעל הבית, אלא בזמן שהוא שני ראשין מצד אחד. כל הבורכות - טהורין. בורף המחרשה - טמאה. וכל החתיכות - טמאות. וחתיכה אלתות - טהורה.

ה. כל הנבלין - טהורין. ונבלי השירה - טמאין.

ו. כל המשקין - טמאין. ומשקה בית מטבחיא - טהורין. ואלו הן משקה בית מטבחיא: הדם, המים, היין והשמן. נטמאו בפנים אף על פי שיצאו לחוץ - טהורים. נטמאו בחוץ ונכנסו בפנים - טמאים.

ז. ספר עזרה שיצא לחוץ - מטמא את הידים. ולא ספר עזרה בלבד אמרו, אלא אפלו נביאים וחמשים. וספר אחר שנכנס לשם - מטמא את הידים. מטפחות בני לוי - טהורות. כיוצא בו בעל הבית שעשה מטפחות לחפות בהן כתלים ועמודין - טהורים. מלבני בני לוי - טהורין. כיוצא בו, בעל הבית שעשה מלבן להיות נותנו ממטה למטה, ומאבוס לאבוס - טהור. יחדו למטה אחת; רבי מאיר ורבי יהודה מטמאין, רבי יוסי ורבי שמעון מטהרין, שאינו עושה מלאכה בגופו.

ח. רבי יהודה אומר: מרכוף³⁸ של זמר - טהור, שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע. עשה בראשו מסמר להיות תופס בו ממקום הדליש - טהור. ורבי יוסי ברבי יהודה אומר: מצודת העכברים שיש בה בית

³⁷ מיני כלי זין.

³⁸ כלי זמר גדול, ומחמת כבדו, כשהוא מנגן

מניח אותו על הקרקע ומנגן (באיר הגר"א)

שְׁתֵּי צְפִירוֹת לְרַחֵב שְׁלֵה חוּץ מְזֵה שְׁעַל
גְּבֵי הָאָרִיג. הַעֲרָק מְשִׁיעֵשָׂה בְּהַ צְפִירָה
אַחַת חוּץ מְזֵה שְׁעַל גְּבֵי הָאָרִיג. הַסְּלִין שֶׁל
גְּמִלִים, הַתִּינָן - טְהוּרִים. קְשֶׁרֶן - טְמֵאִין,
טְמֵאִין וּמְטֵהִין אֶפְלוּ עֲשָׂרָה פְּעָמִים בַּיּוֹם.
כְּלֵי נְצָרִים שֶׁלֹּא קִנְבָן וּמְשַׁתְּמֵשׁ בְּהֵן עֲרָאִי
- טְמֵאִין. הִיָּה עֵתִיד לְחֹסֵם וּלְקִנְבָּ, אִף עַל
פִּי שֶׁהוּא מְשַׁתְּמֵשׁ בְּהֵן עֲרָאִי - טְהוּרִים.
וּבְלִבָּד שֶׁלֹּא יַעֲרִים. וְאִם הָעֲרִים - הָרִי אֱלוּ
טְמֵאִין.

י. חֲמֵר בְּכֵלִי פְּפִיר⁴⁵ מְכֵלִי נְצָרִין, שְׁכֵלִי
נְצָרִין אִין מְקַבְּלִין טְמֵאָה אֱלֹא מְשַׁתְּגַמֵּר
מְלֵאכְתָּן. וְכֵלִי פְּפִיר, כִּינָן שְׁנַעֲשֵׂה דוֹר אַחַד
עַל גְּבֵי הָרַחֵב שְׁלֵהֵן - טְמֵאִין.

מִסְכַּת כְּלִים מְצִיעָא פְּרָק שִׁישִׁי

א. כְּלֵי עוֹר, מְאִימְתִי מְקַבְּלִין טְמֵאָה?
הַסְּנַדְל מְשִׁיקְמַע⁴⁶, וְהַמְנַעַל מְשִׁיגוּב מַעַל
הָאִימוּם⁴⁷. וְאִם עֵתִיד לְכַרְכַּב עַד שְׁיִכְרַכַּב,
וְלִשְׂרֻט עַד שְׁיִשְׂרֻט⁴⁸. אִיִּסְקוּרְטִיא⁴⁹ -
מְשִׁישְׁטָף. וְקִטְבְּלִיא⁵⁰ - מְשִׁירְטָב. עוֹר
הָעֲרִיסָה⁵¹ שֶׁהוּא עֵתִיד לַעֲשׂוֹת לָהּ טִיבוֹר -
טְהוֹר, עַד שְׁיַעֲשֵׂה לוֹ טִיבוֹר. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמַר: בְּכָר - אִין פְּחוֹת מְחַמְשָׁה. וּבְכַסֵּת -

⁴⁵ מִין זְמוֹרוֹת וְעוֹשִׂים מֵהֵם סָלִים.

⁴⁶ מְשִׁיקְמַט, הִינּוּ מִשְׁתַּתְּחִיל לְהַתְּקַמֵּט צוֹרֵת
הַסְּנַדְל.

⁴⁷ שְׁיַנִּיחַ לִיבֵשׁ עַל הַדְּפּוּם שֶׁל סְנַדְל.

⁴⁸ אֱלוּ הֵם הַצִּיּוּרִים וְהַשְּׂרָטוּמִים שְׁעוֹשִׂים
לְנַעֲלִים, וְעַד שְׁאִין עוֹשֵׂה זֹאת - אִינוּ גָּמֵר
מְלָאכָה.

⁴⁹ בְּגַד שֶׁל עוֹר שְׁלֹזִיבֵשׁ הַסְּנַדְלָר בְּשַׁעַת מְלָאכָה.

⁵⁰ עוֹר שְׁמֻנְחִים עַל הַשְּׁלֵהֵן.

⁵¹ חֲתִיכַת עוֹר נִתְּנָה תַּחַת עֲרִיסָה שְׁמַעְמִידִין
עֲלֶיהָ אֶת הַרְגֵל, לְהַנִּיד אֶת הָעֲרִיסָה.

קַבּוּל - טְמֵאָה. הַקּוּד³⁹, וְהַקְּעָרָה,
הָאֲנִטִּיל⁴⁰, וְהַתְּמַחִי שְׁנַחֲלִקוּ, אִף עַל פִּי
שְׁמַקְבְּלִין עַל דּוּפְנֹתֵיהֶן כְּאַלְפְּסִין -
טְהוּרִין. הַכֶּסֶא, וְהַסְּפֶסֶל, וְהַקְּתֵדְרָא,
וְהָעֲרִיסָה, שְׁנַתְּפָרְקוּ - טְהוּרִין. מְטָה
שְׁנַתְּפָרְקָה - כָּל אֶבֶר וְאֶבֶר טְמֵא בְּפִנֵּי
עֲצָמוֹ. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מְאִיר, שְׁאִין
חֲכָלִים חֲבוּר לְטְמֵאָה עַד שְׁיִסְרַג בְּהַ שְׁלֵשָׁה
בְּתִים לְכָל רוּחַ.

ט. עֲרִיסָה, מְאִימְתִי מְקַבְּלַת טְמֵאָה?
מְשַׁתְּגַמֵּר מְלֵאכְתָּהּ, וְאִם עֵתִיד לַעֲשׂוֹת לָהּ
עֲגָלָה - עַד שְׁיַעֲשֵׂה לָהּ עֲגָלָה. בֵּית הַלְּגִינִין
וּבֵית הַכּוֹסוֹת שֶׁל תְּמָרָה שְׁחִיסֵם וְקִינַב
מִבְּחוּץ, שְׁאִף עַל פִּי שֶׁלֹּא קִנְבָּ מִבְּפָנִים -
טְמֵא, שְׁכֵן מְקִימִין. הַקְּנוֹנִין הַקְּטָנִים⁴¹ וְכֵן
הַקְּלַתוֹת⁴², מְשִׁיחֹסוּם וּקִנְבָּ. הַקְּנוֹנִין
הַגְּדוֹלִים, וְהַסּוּגִין הַגְּדוֹלִים⁴³ - מְשִׁיעֵשָׂה
שְׁנֵי דוּרִין לְרַחֵב שְׁלֵהֵן⁴⁴, חוּץ מְזֵה שְׁעַל
גְּבֵי הָאָרִיג. יֵם נִפְהָ וּכְבִּרָה, וְכַף שֶׁל מְאֹזְנִים
- מְשִׁיעֵשָׂה דוֹר אַחַד לְרַחֵב שְׁלֵהֵן, חוּץ
מְזֵה שְׁעַל גְּבֵי הָאָרִיג. הַקְּפָה, מְשִׁיעֵשָׂה

³⁹ מִין קְעָרָה. (כְּמוֹ קוּד הַבְּבֵלִי בַּמְשָׁנִיּוֹת כְּלִים
זו, א.)

⁴⁰ נִמְלָה שְׁנוּטִלִים עִמָּה אֶת הַיָּדִים.

⁴¹ כְּעִין קְעָרוֹת קְטָנוֹת שְׁנַקְלָעוֹת מְעַרְכָּה רַבָּה
וְדָקָה (תְּפָאֶרֶת יִשְׂרָאֵל כְּלִים זו, ג.)

⁴² קְפּוֹת קְטָנוֹת (רַבִּי עוֹבְדָה בְּרַטְנוּרָא). וַיֵּשׁ
מְפָרְשִׁים מוֹצְנֶפֶת שֶׁל נָשִׁים (תְּפָאֶרֶת יִשְׂרָאֵל).
כְּלָם קְלוּעוֹת כְּנָל.

⁴³ קְפּוֹת גְּדוֹלוֹת.

⁴⁴ לְאַחַר שְׁאָרְגוּ שׁוּלֵי הַקְּפָה, אוֹרְגִים סְבִיבוּמֵיהָ
עֲגוּלִים כְּפִי מוֹה שְׂרוּצָה שֶׁתְּהִיָּה רַחְבָּה
בְּדַפְנוּתֵיהָ בְּגִבְהָהּ, וְאוֹתָן עֲגוּלִים שֶׁל דְּפָנוֹת
קְרוּיִין דוּרִים.

שתי - מארבע בְּמִנְהָ שֶׁהוּא אַרְבַּעִים בְּסַלְע. המְסַחֲטִי⁵⁹ שֶׁל דָּלֶת - הָרִי זֶה טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נֹתֵן עָלָיו עַד שֶׁלֹּא יִכְלֶה הָרֵאשׁוֹן. נִתְפָּרַק הַתְּחִתּוֹן - טָמֵא. הָעֵלְיוֹן - טָהוֹר. וְשֶׁעוֹרוֹ בְּטַפַּח.

ג. רבי יהודה אומר בהן שלש מדות משום רבי עקיבא: הַעֲשׂוֹי לְשִׁמְשׁ אֶת הָאֲדָם כְּגוֹן הַסֵּלֶם, אֶת הַכְּלִים כְּגוֹן הַקּוֹלֵב, מִנּוּרָה וְאַנְחוּתָא⁶⁰ - טְהוּרִין. הַעֲשׂוֹי לְשִׁמְשׁ אֶת הָאֲדָם וְאֵת מִשְׁמֵשׁ אֲדָם, כְּגוֹן הַשְּׁלֶחֶן וְהַטְּבֵאל וְהַדְּלִפְקִי - טָמֵאִין. בֵּית הַלְגִּינִין, וּבֵית הַכּוֹסוֹת שֶׁל עֵץ שֶׁנִּפְתַּח אַחַת מֵהֶן - טָהוֹר וְאֵין חֲבוּר לוֹ. נִפְתַּח הַשְּׁנִי - טָהוֹר וְאֵין חֲבוּר לוֹ. נִפְתַּחוּ שְׁלֹשָׁתָן - כָּלֵן טְהוּרִין. אַרְבַּעָה סְלִין שְׁבַמְרַחֵץ, שֶׁנִּפְתַּח אַחַת מֵהֶן - טָהוֹר, וְאֵין חֲבוּר לָהֶן. נִפְתַּח הַשְּׁנִי - טָהוֹר, וְחֲבוּר לוֹ. נִפְתַּחוּ שְׁנַיִם מִצַּד אֶחָד, הֶרְחַב שְׁבִינִיָּהֶן - כָּלוּ טָהוֹר. נִפְתַּחוּ שְׁנַיִם זֶה כְּנֶגֶד זֶה, הֶרְחַב שְׁבִינִיָּהֶן - חוֹלְקִים אוֹתוֹ. הִמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַטָּמֵא - טָמֵא. וְהִמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַטָּהוֹר - טָהוֹר. נִפְתַּחוּ שְׁנַיִם אֶלְכָסוֹן - הֶרְחַב שְׁבִינִיָּהֶן כָּלוּ טָמֵא. מִשְׁפָּלֶת⁶¹ שְׁאִמְצַעִיתָהּ גְּבוּהָה וְזוּיּוּתִיהָ יוֹרְדוֹת, וְנִפְתַּחְתָּהּ מִצַּד אֶחָד - טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מְקַבֶּלֶת בְּצַד הַשְּׁנִי. נִפְתַּחְתָּהּ מִצַּד הַשְּׁנִי - טָהוֹרָה. וְשֶׁאֵר כָּל הַכְּלִים שְׁאֵין יְכוּלִים לְקַבֵּל זֵיתִים, כְּגוֹן הַשְּׁפוּפָרֶת וְהַקְּנוּנִין - שְׁעוֹרֵן בְּרָבִץ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: בְּתַבְלִין. נִפְרָצוּ - שְׁעוֹרֵן בְּתַבְלִין. נִפְגְּמוּ - שְׁעוֹרֵן בְּכָל שֶׁהוּא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא הִזְכְּרוּ

⁵⁹ בְּרִזְל שְׁעוֹשִׂים תַּחַת הַדָּלֶת כְּדִי שֶׁלֹּא יוּזַק אֶת הַדָּלֶת בְּשַׁעֲרָה שֶׁהוּא פּוֹתֵחָהּ (גְּר"א), אִמְנָם כְּבִאָרוֹ גְּרִים 'הַמְסַרְט', אֲבָל בְּתַהֲלוֹת לֹא הִגִּיהָ.
⁶⁰ מְקוֹם שְׁמִינִיָּהִים שֶׁם בָּלִים.
⁶¹ הַקִּפְפָה אֲשֶׁר יוֹלִיכּוּ בָּהּ הַנְּבֵל אֶל הַשְּׁדוֹת (רַמְבַּם).

אֵין פְּחוֹת מִשְׁלֶשָׁה. כְּלִי עֵצִים, מֵאִמְתִּי מְקַבְּלִין טָמֵאָה? מִשְׁתַּגְּמֵר מִלְּאֲכָתָהּ. מְחַסְרִים כְּסוּיִן - טָמֵאִין. שׁוֹפֵר - טָהוֹר. חֲתִיכוֹ לְקַבֵּל - טָמֵא. הֶקְרֵן שֶׁהוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ וּמִשְׁלִיכָהּ - טָהוֹרָה. חֲשַׁב עָלֶיהָ - מְקַבֶּלֶת טָמֵאָה מִכָּאֵן וְלִהְבֵּא. חוֹתֵל שֶׁל תְּמָרָה שֶׁהוּא עֲתִיד לֵאֲכוֹל הַתְּמָרָה וְלִזְרְקוּ - טָהוֹר. חֲשַׁב לְהַכְנִיס וְלִהְצִיא בּוֹ מִן הַבַּיִת וּמִן הַשְּׂדֵה - טָמֵא.

ב. כָּל הַכְּלִים⁵² הַנִּתְפָּרִים בְּמַחַט, כְּגוֹן הַכִּיס וְאִנְפִּילָא⁵³ - אֵין מְקַבְּלִין טָמֵאָה, עַד שֶׁתַּגְּמֵר מִלְּאֲכָתָן, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּכִיס עַד כְּדִי לְקַבֵּל פְּרוּטָה, וְאִנְפִּילָא כְּדִי לְקַבֵּל אֶת הַבְּקָעָת. כָּל הַכְּלִים הַנֶּאֱרָגִין עַל גְּבֵי מַחַט, כְּגוֹן גְּרוּגוּתָנִי⁵⁴ וּמִצוּדָה, כִּיּוֹן שֶׁעֲשֵׂה בָּהֶן בֵּית קְבוּל מִלְּאֲכָתָן - טָמֵאִין. הַסֵּל וְהַפְּחִלֵץ שֶׁל גְּמָלִים⁵⁵, וּפּוֹפִירָאוֹת⁵⁶ שֶׁעֲשָׂאן מִתְּחִלָּתָן מְקַבְּלִי רְמוּנִין⁵⁷ - טָמֵאִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: פּוֹפִירָאוֹת שְׁאִינָהּ יְכוּלָה לְנַטֵּל בְּגַפִּים⁵⁸ וְלִצְאָת בְּפִתַּח - טָהוֹרָה. חִמַּת חֲדוּשָׁה, אָף עַל פִּי שְׁמַקְבֶּלֶת רְמוּנִין - טָהוֹרָה. הַפְּרָה וְנִקְרָעָה - שְׁעוֹרָה כְּרָמוּנִים. רַבִּי אֱלֵיעָזָר אוֹמֵר: בְּפַקְעִיּוֹת שֶׁל

⁵² הֵינּוּ הַבְּנָדִים.
⁵³ הוּא כִּיס גְּדוֹל הָעֲשׂוֹי לְקַבֵּל בְּקָעָת כְּשֶׁנּוֹשְׂאִים אוֹתָהּ (בִּאֵר הַגְּר"א).
⁵⁴ סֵל גְּדוֹל שְׁשׁוּפִים בּוֹ יוֹן מִנֵּת לְבוּר (רַש"י גְּפוּין נו:). - הֵינּוּ מְסַנְנֵת.
⁵⁵ עֲשׂוֹי פְּעִין מִכְּבֵר מַעֲשֵׂה רֶשֶׁת, וְהַנְּקָבִים שֶׁל רְחִבִים (רַבִּי עֹבֵדְיָה בְּרַטְנוּרָא בָּלִים כּד, ט).
⁵⁶ אוֹרֵג מְקַנֵּים שְׁתֵּי וְעָרַב.
⁵⁷ שֶׁעֲשֵׂה נְקָבִים מִתְּחִלָּה כְּדִי לְקַבֵּל רְמוּנִים - טָמֵאִים, דִּאֲפִלוּ הֵכִי הָיוּ כְּלִי (גְּר"א).
⁵⁸ הֵינּוּ שְׁאִינָהּ הַזּוֹקָה, וְאִינָהּ יְכוּלָה לְהַנְטִיל עִם הַדְּפָנוֹת שֶׁלָּהּ (גְּר"א).

רמוגי באדן⁶² וחצירי גבע⁶³ של בית הכותים, אלא שמתעשרין בודאי בכל מקום.

ד. רבי יהודה אומר: מביא גדולה שבגדולה וקטנה שבקטנות, ומביא כוס מלא מים, ומביא אוכלין שאינן בולעין ונותנין לתוכו, עד שיחזרו המים לכמות שהיו, וחוזרין וחולקין. אומר לו רבי יוסי: אף את נתתה שעור לשעורין. וכי מי מודיעני איזו גדולה איזו קטנה? אלא הכל לפי דעתו של רואה. בכוש הבינוני - כמרדע הבינוני, וכמה עבי המרדע? אצבע ושליש אצבע והקיפו טפח. אצבע - מארבע אצבעות בטפח. טפח - מששה טפחים באמה. זרת אמורה בתורה - חצי אמה של ששה טפחים. אמה בינונית - זה אמה של ששה טפחים.

ה. רבי מאיר אומר: כל המדות שאמרו חכמים בכרם, כגון חרבן הכרם⁶⁴, ומחול

⁶² רמונים ממקום שנקרא 'באדן' והיו גדולים ביותר.

⁶³ פרתי ממקום שנקרא גבע, והוא כנ"ל, ושני המקומות האלו היו של ביתים.

⁶⁴ היא קרחת הכרם - שש עשרה אמה אם לא היו שם אלא חמש עשרה אמה וזרע שבע אמות לא קדש.

הכרם⁶⁵, ופסקי ערים⁶⁶, ומותר אפיפירות⁶⁷ - כלן באמה של חמשה טפחים, חוץ ממזבח הזהב, והקרן, והסוכב, והיסוד, שהן באמות של ששה טפחים, שנאמר (ויקרא מג, י): "ואלה מדות המזבח באמות אמה אמה וטפח" - שיהו למזבח שתי מדות. יכול יהו כלן באמה של חמשה טפחים? תלמוד לומר (שם): "באמות אמה אמה וטפח"? באמה שהיא יתרה על חברתה טפח.

מסכת כלים מציעא פרק שביעי

א. מלא תרוד רקב שאמרו, ישנו מקשרי אצבעותיו ולמעלה; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: מלא חפניו. גוש מבית

⁶⁵ איזה הוא מחול הכרם? בין פרם לגדר. אם אין שם שתיים עשרה אמה, לא יביא זרע לשם, היו שם שתיים עשרה אמה, נותנין לו עבודתו וזרע את המותר (משנה פלאים ד, ב).

⁶⁶ ערים - שמטרגים קנים כמו עריסה, בדרך שמטרגים את הפמות ומדלין עליה שריגי הגפנים (רע"ב פלאים ו, א). אילו הן פסקי ערים. ערים שהרב מאמצעו ונשתירו בו חמש גפנים מכאן וחמש גפנים מכאן. אם יש שם שמונה אמות, לא יביא זרע לשם, שמונה אמות ועוד, נותנין לו כדי עבודתו, וזרע את המותר (משנה פלאים ו, א).

⁶⁷ 'עצים או קנים ארוגים שתי וערב, ומדלים עליהם שריגי הגפנים ומשכיבים אותן בהן כשהן ארפות הרבה. ואם הדלה הגפן על מקצת האריג אסור לזרע תחת המותר ואף על פי שאין עליו זמורות, ואם זרע לא קדש' (רע"ב פלאים ו, א).

הַמְצָפָה, לְפִי שְׂאִינוּ דְּכַר הַמְעַמִּיד⁶⁹. רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוֹם רַבִּי מֵאִיר: אִף בִּיצַת תְּרַנְגְלַת מְצָפָה מְקַבֶּלֶת כָּל שֶׁהוּא – טְמֵאָה, וְלֹא הִזְכֵּרוּ כִּנְף הָעֵז וּבִיצַת הַנְּעֻמִית אֲלֵא בַּהֲרָה.

ג. הַעוֹשֶׂה כָּלִים מְדַבֵּר שֶׁהוּא שֶׁל מְעַמִּיד – טְמֵא. מְדַבֵּר שְׂאִינוּ שֶׁל מְעַמִּיד – טְהוֹר. הַלְפֶת, וְאַתְרוּג, וְדַלְעַת יְבֵשָׁה שְׁחַקְקוּם תִּינוּקוֹת לְמוֹד בִּהֶן אֵת הָעֶפֶר, אוֹ שֶׁהִתְקִינָן לְכַף מֵאֲזִינִים – טְהוֹרִין. הָרִימוֹן, וְהָאֶלוֹן, וְהָאֲזוּזִים שְׁחַקְקוּם תִּינוּקוֹת לְמוֹד בִּהֶן אֵת הָעֶפֶר, אוֹ שֶׁהִתְקִינָן לְכַף מֵאֲזִינִים – טְמֵאוֹת. כִּף שֶׁל לֶפֶת שֵׁישׁ בּוֹ בֵּית קַבּוּל שֶׁל אָבֶר, כְּדָרְכוֹ מִלְמַטָּה – טְמֵא. שֶׁלֹּא כְּדָרְכוֹ מִלְמַעְלָה – טְהוֹר. מִכְתֵּשׁ שֶׁל פְּחָמִי שֵׁישׁ בּוֹ בֵּית קַבֶּלֶת אָבֶר – טְהוֹר. כְּדָרְכוֹ מִלְמַעְלָה – טְמֵא. שְׁפוּפֶרֶת שְׁחַתְכָה, וְנִתְּן בָּהּ הַמְזוּזָה, וְאַחַר כֵּן נִתְּנָה בְּכֶתֶל, אֶפְלוֹ שֶׁלֹּא כְּדָרְךָ קַבֶּלֶתָהּ – טְמֵאָה. נִתְּנָה בְּכֶתֶל וְאַחַר כֵּן נִתְּן בָּהּ אֵת הַמְזוּזָה, כְּדָרְךָ קַבֶּלֶתָהּ – טְמֵאָה. שֶׁלֹּא כְּדָרְךָ קַבֶּלֶתָהּ – טְהוֹרָה. קַבְעָה אֶפְלוֹ כְּדָרְךָ קַבֶּלֶתָהּ – טְהוֹרָה.

ד. קִנְיָה מֵאֲזִינִים וְהַמְחוּק שֵׁישׁ בִּהֶן בֵּית קַבּוּל מִתְכוּת, וְהָאֶסֶל שֵׁישׁ בּוֹ בֵּית קַבּוּל מְעוֹת, וְקִנְיָה עֵנִי שֵׁישׁ בּוֹ בֵּית קַבּוּל מִים, וּמְקַל שֵׁישׁ בָּהּ בֵּית קַבּוּל מְזוּזָה וּמְרַגְלִיּוֹת כָּלוּ – אִינוּ טְמֵא אֲלֵא הַמְשַׁמֵּשׁ אֵת הַצֶּרֶף. וְעַל בֶּלֶן אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי: אוֹי לִי אִם אוֹמֵר, אוֹי לִי אִם לֹא אוֹמֵר. אִם אוֹמֵר עַכְשָׁיו – מִלְמַד אֲנִי אֵת הָרַמָּאִין לְרַמּוֹת, אִם לֹא אוֹמֵר עַכְשָׁיו – אֲנִי מוֹנֵעַ אֵת הַתְּלִמִּיד, וּמִטְהַר אֵת הַטְּמֵאוֹת. דְּבַר אַחֵר, שֶׁלֹּא יְהוּ הָרַמָּאִין אוֹמְרִין: 'אֵין חֻקִּים בְּקִיאִין בְּמַעֲשֵׂיהֶן'. מִפְּנֵי מַה תַּחֲתִית שֶׁל צוֹרְפֵי זֵהָבִים טְמֵאָה? מִפְּנֵי שְׂמֻכְנִים לְתוֹכָהּ.

⁶⁹ בְּנֶסֶח הַסְּפָרִים: "לְפִי שְׂאִינָה אֲלֵא בְּמַעֲמִיד".

לְפִי גִירְסַת הַגֵּרָא בְּבִאוּר (וּבַהֲנָחוֹת שְׁתַּק).

פְּרוּשׁוֹ, וְתַכְפָּה נִשְׁבֵּר וְלֹא חָשִׁיב בְּלִי.

הַפָּרֶס, וְגוֹשׁ מֵאַרְץ הָעַמִּים – שְׁעוֹרָן כְּפִיקָה גְדוֹלָה שֶׁל סַקְאִין, שֶׁהוּא כְּחוֹתֶם הַמְרַצּוּפִין, וְיִשְׁנוּ בְּצַד הָעֵלְיוֹן שֶׁל מְגוּפַת הַחֲבִית. הַלְחַמִּיּוֹת, רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר: עֶפֶר בֵּית הַפָּרֶס כְּדִי לַחְפוֹת בּוֹ עֵצִים כְּשַׁעוֹרָה. הָאֲגָרוֹף שְׂאֵמְרוֹ, רַבִּי טְרַפּוֹן פּוֹשֵׁט רֵאשִׁי אֲצַבְעוֹתָיו וּמְרַאֶה. רַבִּי שְׂמַעוֹן קוֹפֵץ רֵאשִׁי אֲצַבְעוֹתָיו וּמְרַאֶה. רַבִּי יְהוּדָה מְנִיחַ אֲצַבְעוֹ עַל גּוֹדְלוֹ. כּוֹפֵל חוּזֵר וּמוֹדֵד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: יִשְׁנוּ כְּרֹאשׁ כְּרִים⁶⁸ גְדוֹלִים שֶׁל צְפוּרִי. אַחֲרֵים אָמְרוּ מִשְׁמוֹ: טַפַּח וּשְׁלִישׁ טַפַּח. וְכֵן הָיוּ מְשַׁעְרִין עַד שֶׁלֹּא בָּא בֶּן בְּטִיחַ. מִדּוֹת יִין וְשֶׁמֶן – שְׁעוֹרָן כְּפִיקָה גְדוֹלָה שְׁלֵהֶן. וְאִי זֶה הִיא פִּיקָה גְדוֹלָה שְׁלֵהֶן? הַנֶּכֶס דְּרָךְ פִּיהֶם. בְּמָה דְּבָרִים אָמְרוּ? מִלְמַטָּה, אֲבָל מִן הַצַּד – הָרִי אֵלוֹ טְמֵאִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְקַבְּלִים מִן הַנֶּקֶב וּלְמַטָּה. תַּחֲלָתָן אֵין מְקַבְּלִים טְמֵאָה עַד שִׁנְפַח וְיָגוּם. וְאִם נִגְמְמוּ – שְׁעוֹרָן בְּמָה שְׁהֵן. רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹמֵר: נוֹדוֹת – שְׁעוֹרָן בְּמַשְׁקִין.

ב. הַעוֹשֶׂה כָּלִים מִן הַגְּדֵל בַּיָּם – טְהוֹרִים. חֶבֶר לֶהֶן מִן הַגְּדֵל בְּאַרְץ כְּדָרְךָ חֶבֶר וְרֵן לְטְמֵאָה, אֶפְלוֹ מְעוֹר הַמְצָה, מִן הַנִּיר. דְּבַר שְׁכָלֵיו מְקַבֵּל טְמֵאָה, וְדְבַר שְׂאִין כְּלָיו מְקַבֵּל טְמֵאָה, כְּגוֹן כְּלֵי אֲבָנִים, וְכֵלֵי גְלָלִים, וְכֵלֵי אֲדָמָה – טְהוֹר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּלֵי יָם רְאוּיִין לְטְמֵאָה אֲלֵא שְׁטֵהָרוֹם הַתּוֹרָה, לְכַשְׁתַּמְצָא לָהֶם עֵלָה – הֵן טְמֵאִים. הַעוֹשֶׂה כָּלִים מְעַצְמוֹת הַעוֹפּוֹת – טְהוֹרִין. חֶבֶר לֶהֶן מִן הַגְּדֵל בְּאַרְץ, אֶפְלוֹ חוּט וְאֶפְלוֹ מִשִּׁיחָה, דְּבַר הַמְקַבֵּל טְמֵאָה – טְמֵא, חוּץ מִכְּנָף הָעֵז וּבִיצַת נְעֻמִית הַמְצָפָה. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מִפְּנֵי מַה שָּׂנֵה כִּנְף הָעֵז מִכָּל הַכְּנָפִים לְהַחֲמִיר? אֲלֵא שְׁכָל הַכְּנָפִים הַמְקַבְּלוֹת – טְמֵאוֹת. וְשְׂאִין מְקַבְּלוֹת – טְהוֹרוֹת. בִּיצַת תְּרַנְגְלַת הַמְצָפָה – טְמֵא, חוּץ מִכְּנָף הָעֵז וּבִיצַת נְעֻמִית

⁶⁸ כְּבָשִׂים.

גְרוּטָאוֹת. וְשֵׁל נִפְחִין - הָרִי זֹו טְהוֹרָה. וְאִם
הַתְקִינָה לְהִיּוֹת מְכַנִּיס לְתוֹכָה גְרוּטָאוֹת -
הַכֹּל מוֹדִין שֶׁהִיא טְמֵאָה. מִשְׁחָזֵת שֵׁישׁ בַּה
בֵּית קְבוּל שְׁמֶן, וּפְנִיקָס שֵׁישׁ בַּה בֵּית קְבוּל
שְׁעוּדָה - כְּלָן, אִין טְמֵא אֱלָא הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת
הַצָּרֶף. מִחֻצְלָת, מְאִימְתִי מְקַבְּלַת טְמֵאָה?
מְשִׁיחֶסוּם וְיִקְנָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
מְשִׁיקְשֵׁר רֵאשֵׁי הַמַּעֲדָנִין שְׁלָה. הָיִו
דְּבָלוּלִין יוֹצְאִין הַיְמָנָה, כָּל שֶׁלְצָרֶף
הַמַּעֲדָנִין - טְמֵאָה. כָּל שֶׁלֹּא לְצָרֶף הַמַּעֲדָנִין
- טְהוֹרָה. שְׁפוּפֶרֶת הַקְּנָה, מְאִימְתִי מְקַבְּלַת
טְמֵאָה? מְשִׁיחֶסוּם וְיִקְנָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
מְשִׁיחֵי אֶת הַכֵּי שְׁבִתוֹכָה. הַקָּרָן,
מְאִימְתִי מְקַבְּלַת טְמֵאָה? מִשְׁתַּגְּמֵר
מְלֹאכְתָהּ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר:
מְשִׁיחֵי אֶת הַזֶּכֶר מִתּוֹכָה. הַקְּרוּיָה⁷⁰,
מְאִימְתִי מְקַבְּלַת טְמֵאָה? מִשְׁתַּגְּמֵר
מְלֹאכְתָהּ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר:
מְשִׁיחֵי אֶת הַמַּעֲסִים מִתּוֹכָה. וְכֵן שְׁמַצָּאָן
חֲתוּכִין וּמְנַקְבִין - טְמֵאִין. מְצָא גּוֹלְמֵיהֶן -
טְהוֹרִין, בִּידוּעַ שְׁאִינֵן כָּלִים.

⁷⁰ דִּלְעַת יְבִשָּׁה שְׁמֹרֶקְנִים אוֹתָהּ וּמִשְׁתַּמְּשִׁים

בַּה כְּעִין דְּלִי רִיק.

18 ראשון Sunday	י"ד 14	6:10 נץ החמה 9:34 סו"ז קר"ש - גר"א 10:42 סו"ז תפלה - גר"א 9:01 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: ב"ב נד • ירושלמי: ביצה כ • תוספתא: כלים מציגא א	עלות השחר סו"ז קר"ש - מג"א סו"ז תפלה - מג"א שקיעה בבלי: ב"ב נד • ירושלמי: ביצה כ • תוספתא: כלים מציגא א
19 שני Monday	טו 15	6:11 נץ החמה 9:34 סו"ז קר"ש - גר"א 10:42 סו"ז תפלה - גר"א 9:00 צה"כ לשיטת ר"ת	עלות השחר סו"ז קר"ש - מג"א סו"ז תפלה - מג"א שקיעה בבלי: ב"ב נה • ירושלמי: ביצה כא • תוספתא: כלים מציגא ב
20 שלישי Tuesday	טז 16	6:12 נץ החמה 9:35 סו"ז קר"ש - גר"א 10:43 סו"ז תפלה - גר"א 8:58 צה"כ לשיטת ר"ת	עלות השחר סו"ז קר"ש - מג"א סו"ז תפלה - מג"א שקיעה בבלי: ב"ב נו • ירושלמי: ביצה כב • תוספתא: כלים מציגא ג
21 רביעי Wednesday	יז 17	6:13 נץ החמה 9:35 סו"ז קר"ש - גר"א 10:43 סו"ז תפלה - גר"א 8:57 צה"כ לשיטת ר"ת	עלות השחר סו"ז קר"ש - מג"א סו"ז תפלה - מג"א שקיעה בבלי: ב"ב נז • ירושלמי: ראש השנה א • תוספתא: כלים מציגא ד
22 חמישי Thursday	יח 18	6:14 נץ החמה 9:35 סו"ז קר"ש - גר"א 10:43 סו"ז תפלה - גר"א 8:55 צה"כ לשיטת ר"ת	עלות השחר סו"ז קר"ש - מג"א סו"ז תפלה - מג"א שקיעה בבלי: ב"ב נח • ירושלמי: ראש השנה ב • תוספתא: כלים מציגא ה
23 ששי Friday	יט 19	6:15 נץ החמה 9:36 סו"ז קר"ש - גר"א 10:43 סו"ז תפלה - גר"א 8:54 צה"כ לשיטת ר"ת	עלות השחר סו"ז קר"ש - מג"א סו"ז תפלה - מג"א שקיעה בבלי: ב"ב טו • ירושלמי: ראש השנה ג • תוספתא: כלים מציגא ו
24 שב"ק Shabbos הפטרה: ותאמר ציון	כ 20	6:16 נץ החמה 9:36 סו"ז קר"ש - גר"א 10:43 סו"ז תפלה - גר"א 8:52 צה"כ לשיטת ר"ת	עקב, פרק ה עלות השחר סו"ז קר"ש - מג"א סו"ז תפלה - מג"א שקיעה בבלי: ב"ב ס • ירושלמי: ראש השנה ד • תוספתא: כלים מציגא ז

ווען א מענטש ווערט פארשעמט פון זיך אליין אדער פון אנדערע מענטשן,
קען ער דורך דעם געראטעוועט ווערן פון טויט.

(ספר המדות אות עננה חלק ב' סימן ד')